

دومین اعتباردهی افغانستان: مسوده ارزیابی توسط سکرتریت بین المللی EITI

دومین اعتباردهی افغانستان: مسوده ارزیابی توسط سکرتریت بین المللی EITI

فهرست محتویات

3.....	1. خلاصه
4.....	2. کارت نمره ابتدایی
5.....	3. سابقه
7.....	4. اثرات و موثریت تطبیق EITI
10.....	5. بررسی اقدامات اصلاحی
10.....	5.1 اقدام اصلاحی 1: سهمگیری دولت (#1.1)
12.....	5.2 اقدام اصلاحی 2: نظارت MSG (#1.4)
14.....	5.3 اقدام اصلاحی 3: پلان کاری (#1.5)
15.....	5.4 اقدام اصلاحی 4: تخصیص جوازنامه (#2.2)
17.....	5.5 اقدام اصلاحی 5: راجستر جواز(ها) (#2.3)
18.....	5.6 اقدام اصلاحی 6: اشتراک دولت (#2.6)
20.....	5.7 اقدام اصلاحی 7: دیتای تولیدات (#3.2)
21.....	5.8 اقدام اصلاحی 8: دیتای صادرات (#3.3)
22.....	5.9 اقدام اصلاحی 9: جامع بودن (#4.1)
24.....	5.10 اقدام اصلاحی 10: عایدات ترانسپورت (#4.4)
25.....	5.11 اقدام اصلاحی 11: معامله های مربوط به تصدی های دولتی (#4.5)
26.....	5.12 اقدام اصلاحی 12: کیفیت دیتا (#4.9)
28.....	5.13 اقدام اصلاحی 13: توزیع عایدات صنایع استخراجی (#5.1)
29.....	5.14 اقدام اصلاحی 14: مصارف اجتماعی (#6.1)
31.....	5.15 اقدام اصلاحی 15: مصارف شبه مالی (#6.2)
32.....	5.16 اقدام اصلاحی 16: کمک به اقتصاد (#6.3)
34.....	5.17 اقدام اصلاحی 17: گفتمان عمومی (#7.1)
35.....	5.18 اقدام اصلاحی 18: تعقیب پیشنهادات EITI (#7.3)
37.....	5.19 اقدام اصلاحی 19: بررسی نتایج و تاثیر تطبیق EITI (#7.4)
38.....	6. ارزیابی دیگر شرایط
38.....	6.1 ارزیابی مالکیت منفعت (#2.5)
41.....	6.2 ارزیابی تاثیرات محیط زیستی (#6.4)
41.....	6.3 ارزیابی دسترسی به دیتا ها (#7.2)
42.....	7. نتیجه

1. خلاصه

از زمان اولین دوره ارزیابی اعتباردهی تحت استاندارد EITI، خصوصاً از اکتوبر 2018 تطبیق ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان یعنی EITI تغییرات سریعی را انجام داده است. تعلیق موقتی این کشور بعد از اولین اعتباردهی، باعث یک تغییر اساسی در سطح اجرایی تعهدات دولت شد و در پهلوی سهمگیری تخنیک، از حمایت سیاسی در سطح بلند برخوردار شد. در حالیکه حمایت های مشروط مالی دونه های مرتبط به EITI در تقویه و حفظ تعهدات حکومت نقش داشته است، انکشاف سیستم های دولتی و افشا سازی سیستماتیک دیتا های صنایع استخراجی در 18 ماه گذشته برای نهادینه شدن EITI در یک محیط حکومت سازی کمک می کند.

EITI موضوعات مهم ستراتیژیک ملی را در یک وضعیت ناپایدار عنوان می کند. فعالیت های معدنکاری غیر قانونی زیادی در سراسر کشور وجود دارد. مطابق به تخمینها، عواید جمع آوری شده توسط اشخاص غیر دولتی، بین پنج تا ده برابر بیشتر از عواید رسمی دولت از صنایع استخراجی یعنی 45 میلیون دالر امریکایی است. معدنکاری یکی از پایه های مهم ستراتیژی تنوع اقتصادی دولت است. اکثر عایدات فعلی استخراجی دولت از دو تصدی دولتی ذغال سنگ و گاز طبیعی بدست می آید که به تازه گی مدیریت مالی و راپوردهی آنها دیجیتالی شده است. قسمی که در اولین ارزیابی ذکر شد، EITI فعالیت های معدنکاری غیر قانونی را تحت پوشش قرار نمی دهد، ولی با این حال EITI یک طرح یا پلتفورم ارزشمند برای بحث درباره حکومتداری بر اساس صنایع استخراجی، بشمول سکتور معدنکاری غیرقانونی را ارائه می کند....

در اکثر موارد، EITI افغانستان (AEITI) به اقدامات اصلاحی اعتباردهی از طریق افشا سازی سیستماتیک دیتا ها و از طریق اصلاحات در سیستم های حکومت رسیدگی کرده است. پورتال شفافیت، دیتا های مناسب را در اختیار مشترکین قرار می دهد تا ارزیابی های خودشان را از تعهد و پایبندی کمپنی ها برای انجام مکلفیت های تادیبات غیرمالیاتی قراردادی خودشان، در مطابقت با دیتا های عمومی منظم درباره تولید، شرایط مالی و تادیبات غیرمالیاتی برای هر جواز که در زمان واقعی افشا می شود، انجام دهند. همچنین این پورتال، معلومات مالکیت مفیدی را درباره همه مالکین جواز معدنکاری، نفت و گاز که از ماه جنوری 2020 رجستر شده اند، ارائه می کند. نشر مقررات قانونی حاکم بر روابط مالی SOE ها با دولت و صورت حساب یا استیتمنت مالی آنها در سال های 2016-2017، که برای اولین مرتبه توسط اداره عالی تفتیش (SAO) مورد تفتیش قرار گرفت، مشترکین را قادر می سازد تا موثرت این دو تصدی SOE را ارزیابی کنند. انتظار می رود که تطبیق حصار حلقوی دیون مالیاتی برای هر جواز معدنکاری منجر به انکشاف مدیریت مالیاتی شود.

تمرکز AEITI بالای افشا سازی های تخنیک با تلاش های فعال درمورد نشر و تهیه خلاصه ها و انفوگرافیک ها و همچنین ورکشاپ های توسعه ای در مراکز ولایات، یکجا شده است. با این وجود، در حالیکه افغانستان در انکشاف ماهیت چند جانبه پروسه EITI خود، پیشرفت هایی را انجام داده است، هنوز ضرورت است تا پروسیر های انتخابات جدید برای نمایندگان MSG عملی و تطبیق شود. باید کار بیشتری برای شفافیت سازی مصارف اجتماعی، محیطی و شبه مالی کمپنی های استخراجی و تصدی های SOE انجام شود.

با افزایش افشا سازی های سیستماتیک معلومات اساسی، کشور افغانستان این فرصت را دارد که به یک مرحله تطبیق کننده EITI با ارزش-افزوده بلندتر قدم بگذارد که باعث می شود پیشنهادات سیاسی و تحلیل های بیشتری را ارائه نماید. توسط اشتراک در EITI آزمایشی درمورد روش های بدیل راپوردهی، افغانستان نقش مهمی را در تشویق ابداعات جدید برای تطبیق EITI ایفا می کند.

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که افغانستان از 19 فعالیت اصلاحی، 13 مورد آنرا انجام داده است و "پیشرفت معنی داری" را همراه با *انکشافات مهمی در حصه شش اقدام اصلاحی باقیمانده انجام داده است*. خلاء های برجسته مربوط به نظارت MSG (شرط 1.4)، تخصیص جواز (شرط 2.2) معاملات SOE، (شرط 4.5) مصارف و مخارج اجتماعی و محیط زیستی (شرط 6.1) مصارف شبه مالی (شرط 6.2) و گفتمان عمومی (شرط 7.1) است.

مسوده ارزیابی در تاریخ 7 اگست 2020 به گروپ چندجانبه (MSG) فرستاده شد، که انتظار می رود بعداً در تاریخ 21 اگست ترجمه آن به لسان دری ارسال شود. بعد از ارائه نظریات MSG که انتظار می رود در 11 سپتمبر 2020 انجام شود، بررسی این ارزیابی توسط بورد EITI نهایی خواهد شد.

2. کارت نمره ابتدایی

		مرحله پیشرفت					شرایط EITI	
		عالی	قناعت بخش	معنی دار	ناکافی	عدم پیشرفت	دومین کارت نمره اعتباردهی افغانستان	
جهت پیشرفت	کتنوریها	شرایط ضروری						
←	نظارت بر MSG		■				سهامگیری دولت (1.1#)	
=			■				سهامگیری صنعت (1.2#)	
=			■				سهامگیری جامعه مدنی (1.3#)	
←				■			مدیریت MSG (1.4#)	
←			■				پلان کاری (1.5#)	
=	جوازنامه ها و قراردادهای		■				چارچوکات حقوقی (2.1#)	
←			■				تخصیص جوازنامه و قرارداد (2.2#)	
←		■					راجستر جوازنامه (2.3#)	
=							پالیسی افشای قرارداد (2.4#)	
غیر قابل تطبیق			■				مالکیت منفعت (2.5#)	
←						اشتراک دولت (2.6#)		
=	نظارت بالای تولیدات		■				دیتای اکتشافی (3.1#)	
←			■				دیتای تولیدات (3.2#)	
←			■				دیتای صادرات (3.3#)	
←	جمع آوری عواید		■				جامع بودن (4.1#)	
=			■				عواید جنس (4.2#)	
=			■				موافقتنامه های جنس به جنس (4.3#)	
←			■				عواید ترانسپورتنی (4.4#)	
←				■			معاملات SOE (4.5#)	
=			■				تادیات محلی مستقیم (4.6#)	
=			■				عدم موافقت (4.7#)	
=			■				جدول زمانی دیتا (4.8#)	
←			■				کیفیت دیتا (4.9#)	
←	تخصیص عواید		■				توزیع عواید (5.1#)	
=			■				انتقال های محلی (5.2#)	
							مدیریت عواید و مصارف (5.3#)	
=	همکاری اجتماعی-اقتصادی		■				مصارف اجتماعی و محیط زیستی (6.1#)	
←					■		مصارف شبه مالی SOE (6.2#)	
←			■				همکاری اقتصادی (6.3#)	
							تأثیرات محیط زیستی (6.4#)	
←	نتایج و تأثیرات		■				گفتمان عمومی (7.1#)	

غیر قابل تطبیق						دسترسی به دیتا و دیتای باز (7.2#)
←						پیشنهادات از جانب EITI (#7.3)
←						نتایج و تاثیرات (7.4#)

شرح کارت ارزیابی

عدم پیشرفت. همه یا تقریباً تمامی بخش های شرط ضروری، انجام نشده باقی مانده اند و هدف کلان شرط ضروری تکمیل نشده است.	
پیشرفت ناکافی. بخش های مهم شرط ضروری تطبیق نشده است و هدف شرط ضروری دور از تحقق یا تکمیل شدن است.	
پیشرفت معنی دار. بخش های مهم شرط ضروری تطبیق شده است و هدف کلان شرط ضروری در حال تکمیل شدن است.	
پیشرفت قناعت بخش. تمامی بخش های شرط ضروری تطبیق شده است و هدف کلان شرط ضروری تکمیل شده است.	
پیشرفت عالی. کشور از حد شرط ضروری فراتر رفته است.	
این شرط ضروری فقط پیشنهاد یا تشویق می شود و نباید در قبولی ارزیابی محاسبه شود.	
MSG نشان داده است که این شرط ضروری در این کشور قابل تطبیق نیست.	

3. سابقه

افغانستان در ماه فبروری 2010 به EITI ملحق شد. اولین اعتباردهی افغانستان تحت ستندرد های EITI در ماه جنوری 2019 انجام شد، که مورد EITI نتیجه گرفت که افغانستان در تطبیق ستندرد های EITI، "پیشرفت ناکافی" داشته است.¹

دومین اعتباردهی افغانستان در 18 جولای 2020 شروع شد. سکرتریت بین المللی EITI ارزیابی کرد که بعد از اولین اعتباردهی در ماه جنوری 2019 پیشرفت برای انجام 19 اقدام اصلاحی توسط مورد EITI افغانستان انجام شده است. 19 اقدام اصلاحی مربوط به موارد ذیل هستند:

1. سهمگیری دولت (شرط 1.1)،
2. مدیریت MSG (شرط 1.4)،
3. پلان کاری (شرط 1.5)،
4. تخصیص جواز (شرط 2.2)،
5. راجستر جوازنامه (ها) (شرط 2.3)،
6. مشارکت دولت (شرط 2.6)،

EITI (جنوری 2019)، "مورد EITI موافقت کرد که افغانستان بطور کلی پیشرفت ناکافی را در سال 2016 در تطبیق ستندرد EITI داشته است"، در اینجا قابل دسترس می باشد.

7. دیتای تولید (شرط 3.2)،
8. دیتای صادرات (شرط 3.3)،
9. جامع بودن دیتا (شرط 4.1)،
10. عواید ترانسپورتی (شرط 4.4)،
11. معاملات SOE (شرط 4.5)،
12. کیفیت دیتا (شرط 4.9)،
13. توزیع عواید (شرط 5.1)،
14. مصارف اجتماعی (شرط 6.1)،
15. مصارف شبه مالی SOE (شرط 6.2)،
16. همکاری اقتصادی (شرط 6.3)
17. گفتمان عمومی (شرط 7.1)،
18. تعقیب پیشنهادات (شرط 7.3)،
19. نتایج و تاثیرات تطبیق (شرط 7.4).

افغانستان اقدامات متعددی را برای انجام اقدامات اصلاحی در دست گرفته است، از جمله:

- MSG در سال 2017 شش مرتبه، در سال 2018 شش مرتبه، در سال 2019 نه مرتبه و دو مرتبه در نیمه اول سال 2020 جلسه کرده است.²
- AEITI دو ورکشاپ یکروزه را در وزارت معادن و پترولیم در تاریخ 15 و 22 جنوری 2019 برگزار کرده است.³
- AEITI در 12 ماه مارچ 2019، یک ورکشاپ را برای جورنالستان و نمایندگان جامعه مدنی درباره پورتال جدید شفافیت در وزارت معادن و پترولیم (MoMP) در کابل برگزار کرده است.⁴
- در 5 ماه می 2019، AEITI ورکشاپی را با همکاری GiZ، برای 50 نماینده از سه نهاد هیئت موسسان برگزار کرد تا بالای پیشرفت و انکشاف تطبیق EITI موافقت کنند.⁵
- ششمین راپور EITI افغانستان، شامل سال های 1395-1396 (از 21 دسمبر 2015 الی 20 دسمبر 2017 – 2016-17) در تاریخ 30 جون 2019 نشر شد.⁶
- در 20 جولای 2019، AEITI یک ورکشاپ یک-روزه ظرفیت-سازی را برای اعضای MSG و با حمایت GiZ برگزار کرده است.
- در 31 اکتوبر 2019، AEITI یک ورکشاپ یک روزه را برای اعضای کمیسیون محیط زیست و منابع طبیعی پارلمان مجلس ملی برگزار کرد تا آگاهی دهی درباره تطبیق EITI را افزایش دهد.⁷
- EITI افغانستان یک ورکشاپ خود-ارزیابی اعتباردهی ابتدایی را در تاریخ 4-7 نوامبر 2019 با سکرتریت بین المللی و بانک جهانی در امارات متحده عربی، دویی برگزار کرد.
- در 1-2 ماه دسمبر 2019، AEITI یک ورکشاپ آموزشی را برای 45 نماینده جامعه مدنی در کابل و با همکاری GiZ برگزار کرد.⁸
- در جنوری 2020، ویبسایت MOMP صورت حساب یا استیتمنت های مالی 1395-1396 (2016-17) تصدی ذغال سنگ شمال و تصدی گاز افغان را نشر کرد، که برای اولین بار توسط اداره عالی تفتیش مورد تفتیش قرار گرفت و مستند سازی مربوطه انجام شد.⁹
- در فیبروری 2020، اعضای حوزه های صنایع و جامعه مدنی با پروسیجر های انتخاب اعضای MSG موافقت کردند و آنها را در ویبسایت به نشر سپردند.

² ویبسایت EITI افغانستان، "مینوتهای جلسه MSG 2015-2020"، در ماه جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

³ EITI افغانستان (جنوری 2019)، ورکشاپ در مورد سنتزدهای EITI و پروسه اعتباردهی، در ماه جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁴ EITI افغانستان (مارچ 2019)، ورکشاپ CSO ها و "جورنالستان" درباره پورتال شفافیت آنلاین در MoMP، در ماه جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁵ GiZ (ماه می 2019)، "ارتقای حکومتداری خوب در سکتور استخراجی - تبادل دیتا و همکاریها"، در ماه جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁶ EITI افغانستان (ماه جولای 2019)، "کانفرانس درباره ارتقای ظرفیت جوانب ذریب AEITI"، در ماه جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁷ EITI افغانستان (نومبر 2019)، "پریزنیشن به اعضای کمیسیون منابع طبیعی و محیط زیست"، در جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁸ EITI افغانستان (دسمبر 2019)، "AEITI یک ورکشاپ آگاهی دهی عمومی را برای نمایندگان CSO ها برگزار می کند"، در جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس میباشد.

⁹ ویبسایت وزارت معادن و پترولیم، بخش "شفافیت SOE"، در جون 2020 در [اینجا](#) قابل دسترس می باشد.

• EITI افغانستان یک الحاقیه (و ضمیمه) را در ششمین راپور در تاریخ 19 ماه می 2020، نشر کرد، نقاط ضعف شناسایی شده در ورکشاپ اعتباردهی مقدماتی MSG در ماه نوامبر 2019 عنوان شد.¹⁰

بخش ذیل، پیشرفت هریک از اقدامات اصلاحی را عنوان می کند. این ارزیابی شامل اقدامات اصلاحی تصدیق شده توسط بورد و شرایط مربوط به آن است که با ستندرد EITI مطابقت دارد. این ارزیابی، رهنمود ترتیب شده را در مطابقت با رهنمود اعتباردهی تعقیب می کند. 11. در جریان اجرای این ارزیابی، همچنین سکرتریت بین المللی در نظر می گیرد که آیا ضرورتی به بررسی شرایط اضافی می باشد یا خیر، مثلا ارزیابی هایی که در اعتباردهی 2016 منحصرا "پیشرفت قناعت بخش" یا "افراتر" انجام شد. گرچه شرایط ذیل به قسم جامع ارزیابی نشده است، از نگاه سکرتریت کدام مدرکی وجود ندارد که نشان دهد پیشرفت ها پایین تر از ستندرد ضروری است و کدام موضوع دیگری که توسط بورد EITI قابل اخطار باشد وجود ندارد. همچنین سکرتریت بین المللی در ماه جون 2019 مقررات مطرح شده در ستندرد EITI را بررسی کرده است. شرط 2.5 در مورد مالکیت منفعت، شرط 6.4 در مورد تأثیرات محیط زیست و شرط 7.2 در مورد دسترسی به دیتا ها در بخش 5 آمده است.

4. اثرات و موثریت تطبیق EITI

اثرات و موثریت

اهداف EITI که مرتبط به اولویت های ملی است: به نظر می رسد اهداف پلان کاری EITI افغانستان در مطابقت با اولویت های ملی باشد، بخصوص پلان کاری EITI بعد از سال 2020. اهداف اصلی تطبیق EITI تحت پلان کاری 2020 بر پایه چارچوکات جدید نتیجه-محور می باشد که عبارتند از ایجاد نظارت چند جانبه موثر بالای شفافیت و حسابدگی در صنایع استخراجی، و انکشاف شفافیت و حسابدگی چارچوکات حقوقی و سازمانی برای صنایع استخراجی تا اینکه شهروندان افغانستان قادر شوند به طریقه موثر استفاده منابع طبیعی را نظارت کنند. چارچوکات جدید نتیجه-محور به طریقه موثری، پلان کاری را به نتایج ن هایی، نتایج متوسط و فوری تقسیم بندی می کند، که این نتایج و فعالیت ها منحصرا ابزار پلانگذاری قدرتمند برای دسترسی به این اهداف می باشد. در حالیکه جوانب ذیربط حمایت وسیع خود را برای اهداف پلان کاری AEITI اظهار کردند، اما بعضی نگرانی هایی از جانب اعضای جامعه مدنی وجود دارد مبنی بر اینکه پروسه مشوره دهی برای انکشاف اهداف پلان کاری EITI به اندازه طرح "همکاری مشترک" که از طریق سازمان مشارکت حاکمیت باز (OGP) تنظیم شده بود، جامع نبوده است. به نظر می رسد اهداف تطبیق EITI در مطابقت با اولویت های ملی صنایع استخراجی است که در پالیسی معدنکاری ملی MOMP و تعهدات دولت تحت چارچوب حسابدگی متقابل جنیوا (GMAF) تشریح شده است. تعهدات دولت مطابق به معیار های دونه های بین المللی، بالای حاکمیت قانون و شفافیت در سکتور معدنکاری تمرکز می کند، که AEITI یک نقش مرکزی برای دسترسی به اهداف این معیار ها را دارد.

تأثیر EITI: بررسی شواهد و مدارک فعلی عمومی و مجلس های جوانب ذیربط اشاره به تأثیرات ملموس تطبیق EITI دارد، خصوصا در این دو سال یعنی از زمان اولین اعتباردهی. این نتایج و تأثیرات مشخص را می توان از طریق پیشرفت در جلسات هدف گذاری پلان کاری AEITI مشاهده کرد. در حالیکه نظریات جوانب ذیربط بالای تأثیرات EITI به طریق واضحی در بین اعضای مختلف نهاد هیئت موسسان فرق دارد، حتی اگر نظریات در مورد مقدار این تأثیرات تفاوت زیادی داشته باشد، به نظر می رسد تا اندازه ای اجماع وجود دارد که EITI بالای آن تأثیر داشته است.

با در نظر داشت هدف شروع نظارت های چند جانبه موثر بالای شفاف بودن و حسابدگی صنایع استخراجی، به نظر می رسد که EITI تا اندازه ای نتایج و تأثیرات را دریافت کرده است. AEITI یک پلتفورم موثر را برای جلسه و مشوره بین دولت، صنایع و جامعه مدنی بالای موضوعات حاکم بر صنایع استخراجی ایجاد کرده است. این کار به طریق خاصی در دیتا های MSG برای انکشاف قانون معادن 2018 و مقررات معدنکاری 2019 احکام شفافیت مرتبط به ستندرد های EITI اظهار و ثابت شد. الحاقیه ششمین راپور AEITI، نقش تازه پیدا شده MSG را در سهمگیری در ارزیابی تطبیق اصلاحات در مطابقت با پالیسی معدنکاری ملی دولت برجسته می سازد. گروه چند جانبه در مورد مدیریت جوازنامه های معدنکاری، کیفیت تولید دیتا و قابل تعقیب بودن عواید استخراجی، گفتوآمونهایی را ایجاد کرده است. راپور های EITI منحصرا معیار تشخیص برای ارزیابی پیشرفت اصلاحات عمل کرده است. حتی اگر یک میراث بی اعتمادی در سیستم های دولتی و الزام کمپنی به ملکیت های قانونی و قراردادی ادامه داشته باشد، بررسی مینوت های جلسه MSG واضح می سازد که تا اندازه

¹⁰EITI افغانستان (ماه می 2020)، "ششمین الحاقیه راپور EITI"، در ماه جون 2020 در اینجا قابل دسترس می باشد. ارجاعات نمبر صفحه با نمبر های صفحه چاپ شده مطابق هستند.
¹¹EITI (سال 2019)، "رهنمود اعتباردهی EITI"، مراجعه کنید به: <https://eiti.org/document/eiti-validation-guide>

ای اعتماد بین سه عضو MSG ساخته شده است. مشوره و جلسه های جوانب ذیربط تایید می کند که از زمان اولین ارزیابی اعتباردهی، روابط بین سه نهاد اعضای هیئت موسسان پیشرفت کرده است. گرچه، کشیدگی و اختلاف ها بین بعضی از گروه های جامعه مدنی و مقامات دولتی در سال 2019 بخاطر تجدید نظر درباره پروسیجر های اعضای کاندید جامعه مدنی در MSG، تازه بودن این اعتماد جدید را آشکار می سازد.

با در نظر گرفتن هدف انکشاف شفافیت و حسابدگی در چارچوکات قانونی و سازمانی برای صنایع استخراجی، یک تعداد از نتایج و اصلاحات ملموس مربوط به پیگیری پیشنهادات EITI در دوره زمانی 2018-2020، تاثیر جدیدی از EITI را بالای نظارت و مکانیسم افشای دولتی برجسته می سازد. انتشار تمامی قرارداد های معدنکاری، نفت و گاز در سال 2018 نتیجه مهمی از تطبیق EITI بود، که تضمین کرد تمامی جوانب ذیربط بشمول نهاد های جمع آوری عایدات دولتی و عموم مردم درک و فهم کاملی از مکلفیت های قراردادی کمپنی های معدنکاری کسب کنند. انتقال یا تسلیمی کمپنی های استخراجی به اداره مالیات دهندگان کلان مستوفیت در سال 2019، همراه با تطبیق حصار حلقوی دیون مالیاتی در مطابقت با جواز های استخراجی از سال 2020 به بعد، باید به انکشاف و بهبود مدیریت مالیاتی در صنایع استخراجی کمک کند. ایجاد و راه اندازی سیستم عایدات غیر مالیاتی (MOMP (NTRS در سال 2019، با دسترسی عمومی به دیتا ها از طریق پورتال شفافیت، باید به انکشاف و بهبود جمع آوری عایدات غیر مالیاتی توسط دولت کمک کند. جمع یا ادغام NTRS با سیستم های دولتی از طریق تبادل اتماتیک معلومات با سیستم مدیریتی مالیاتی SIGTAS و سیستم مدیریتی گمرکات ASYCUDA باید هماهنگی بیشتری را بین نهاد های جمع آوری عواید دولتی در نظارت خودشان بالای صنایع استخراجی، ایجاد کند. الحاقیه ششمین راپور AEITI اهمیت پورتال شفافیت را در انکشاف و بهبود حاکمیت سازمانی و حسابدگی، برجسته می سازد و فرصت هایی را برای انکشاف روش های تجارت و سرمایه گذاری ارائه می کند. ن هایتا، تعقیب پیشنهادات EITI منجر شد تا اولین تفییش SAO از صورت حساب های مالی استخراجی هر دو SOE انجام شود، که هم چالش های مربوط به حفظ ریکارد و هم چالش های مدیریت مالی را در سطح تصدی افغان گاز و تصدی ذغال سنگ شمال آشکار می سازد. این افشاسازی های جدید برای حمایت از هر دو تصدی دولتی SOE، که توسط کمپنی انکشاف ملی در ماه مارچ 2020 بازسازی شدند، نواقص اساسی را ارائه می کند. گرچه شفافیت در مدیریت صنایع استخراجی خصوصا در دو سال گذشته انکشاف کرده است، سوال اینست که آیا این منافع تازه بدست آمده تا اکنون به بهتر شدن حسابدگی بدل شده است یا نخیر. جوانب ذیربط با تفاهم همه اعضای هیئت موسسان درباره وسعت کاری صلاحیت اشخاص برای نظارت صنایع استخراجی ابراز نگرانی کردند، و همچنین در ارتباط به صنایع استخراجی، در مورد ادعای تصمیم گیری نهایی انحصاری در سطح ریاست جمهوری نگرانی های متعددی را ابراز داشتند.

با توجه به هدف توانمند سازی شهروندان افغانستان برای نظارت موثر از استفاده از منابع طبیعی، به نظر می رسد که تطبیق EITI منجر به انکشاف ابزار هایی با دسترسی عمومی شده است که این کار باعث شفافیت در مدیریت صنایع استخراجی می شود، حتی اگر استفاده عمومی از این ابزار های جدید ناشناخته باقی بماند. پورتال شفافیت MOMP ابزار قدرتمندی را برای مشترکین ارائه می کند تا ارزیابی خودشان را نسبت به انجام تعهدات قراردادی توسط کمپنیا، بخصوص تادیات غیر مالیاتی به دولت، تهیه کنند. انتشار جدید معلومات مالکیت منفعت از جنوری 2020 برای دارندگان جواز های استخراجی، یک اصل را برای درک اینکه چه کسی ن هایتا از استخراج منابع طبیعی افغانستان منفعت می برد، ارائه می کند. الحاقیه ششمین راپور AEITI نقش AEITI در تقویه پروسه های مشترک گفتن آنها و تصمیم گیری ها بالای صنایع استخراجی را منحصیث یک ضرورت ابتدایی برای تغییر روش ها و رفتارها، برجسته می سازد. نشر و توسعه ظرفیت سازی وسیعی در مورد یافته های EITI وجود دارد که توسط سکرتریت AEITI و جهت تشویق استفاده از دیتا و سیستم های EITI برای نظارت عمومی از صنایع استخراجی، انجام شده است، مانند پورتال شفافیت. در حالیکه این توسعه منجر به گفتن آنها در سطح محلی درباره حاکمیت صنایع استخراجی شده است، سهمگیری محدود اعضای MSG در این توسعه، منجر به محدود شدن استفاده از دیتای EITI برای اطلاع رسانی به عموم شده است. کم و بیش، پلانه های مربوط به توسعه جامعه مدنی در سطح محلی، بشمول پروگرام ارزیابی اجتماع محور که توسط سازمان دیده بان شفافیت افغانستان تطبیق شد، می تواند به قدرتمندتر شدن نظارت شهروندان برای استفاده از منابع طبیعی کمک کند. جلسه جوانب ذیربط، نگرانی های جامعه مدنی را بطور خاص درباره محدودیت نظارت دولتی از صنایع استخراجی در محیطی که فعالیت های معدنکاری غیرقانونی توسط سکتور های غیر دولتی کنترل می شوند، ابراز کرد.

چشم انداز تاثیر بیشتر EITI: از بسیاری جهت ها EITI هنوز پتنتشیل های کافی را ندارد، حتی در حصه امنیتی و زمینه های سیاسی در افغانستان، که پر از چالش است. جوانب ذینفع دخیل در تطبیق EITI، بطور خاص اعضای MSG، بیشتر بالای جنبه های تخنیکی افشاسازی تمرکز دارند تا استفاده از دیتا و یافته های EITI برای مطلع ساختن گفتن عمومی و پالیسی سازی عمومی. انکشاف و توسعه افشاسازی های سیستماتیک توسط نهاد های دولتی در دو سال گذشته فرصتی را برای EITI افغانستان ایجاد کرد تا از یک پروسه متمرکز بر جمع آوری و مقایسه دیتا به طرف تجزیه و تحلیل ارزش افزوده بلندتر دیتای صنایع استخراجی روی بیاورد. وسعت کاری واضحی برای MSG وجود دارد تا به یک ارگان فعال در استفاده از دیتا ها به منظور انجام تجزیه و تحلیل، تاثیر گذاری بر تصمیم گیرندگان و هدایت دادن معلومات به مجموعه ای از مشترکین، تبدیل شود. با استفاده از تجربه یک دهه از دیتای EITI در مورد عایدات استخراج،

AEITI چارچوبی از شواهد در حال رشد را دارد که می تواند از آن برای ایجاد تجزیه و تحلیل و ارائه پیشنهادات سیاسی به تصمیم گیرندگان استفاده کند. نشر تمامی قرارداد های استخراجی، زمینه را برای مدل سازی پروژه های مختص استخراج فراهم می کند و انگشاف مدل های پیش بینی عواید با دسترسی آزاد را شروع می کند.

همچنین ساحه کاری EITI برای جمع آوری تخمین های مختلف در مورد معدنکاری غیرقانونی و تجارت های ثبت نشده در اجناس استخراجی موجود است. با در نظر داشت محاسبه معدنکاری رسمی فقط برای بخشی از فعالیت های معدنکاری واقعی در کشور، EITI می تواند با ارائه یک بررسی کلی از تخمین های مختلف درباره فعالیت های معدنکاری غیرقانونی برای حمایت از تلاش های دولت جهت رسمی کردن سهم بیشتری از فعالیت های معدنکاری در سطح کشور، آغاز به کار کند.

نوآوری های فراتر از شرایط EITI: تطبیق EITI افغانستان شامل تعدادی از نوآوری های می شود که فراتر از حداقل شرایط ستندرد های EITI می باشد، و ابتدأ بیشتر به جنبه های مربوط به پروسیجر ها و جنبه های نظارتی توجه می کند تا اینکه به توسعه بخش راپور دهی EITI به دیگر ساحات توجه کند. اساسا این پیشرفت های پروسیجر و نظارتی در 18 ماه گذشته تطبیق شده است. MSG به منظور انگشاف اجرای پلان کاری سالانه و تسهیل ارزیابی MSG از خروجی ها و نتایج و اثرات، یک چارچوب جدید نتیجه-محور را برای پلانگذاری کار سالانه EITI خود انگشاف داده و با آن موافقت کرده است. تجدید نظر در اسناد نظارت داخلی MSG شامل مجموعه ای از پروسیجر ها یا طرز العمل های عملیاتی ستندرد برای سکرتریت MSG و AEITI است و همچنین یک رهنمود برای اعضای MSG است که تلاش می کند که تضمین کند حافظه سازمانی اعضای ترک کننده MSG به اشخاص بدیل آنها انتقال پیدا کند.

رویکرد MSG در رسیدگی به بسیاری از اقدامات اصلاحی اولین اعتباردهی این کشور ذریعه افشاسازی های سیستماتیک در پورتال های دولت به جای راپور دهی مستقلانه به EITI، یک اقدام لازم برای عمیق شدن و نهادینه شدن افشاسازی های EITI در یک محیط دولت ساز است که توسط شرکای انگشافی حمایت می شود. تجمیع یا ادغام سازی دیتا های جواز، دیتا های تولید، شرایط مالی، دیتا های عایدات غیرمالیاتی و معلومات مالکیت منفعت بر اساس هر جوازنامه ذریعه پورتال شفافیت MOMP، دیتا های مورد ضرورت را تحت ستندرد های EITI و به یک روش قابل دسترس ارائه می کند. این کار یک ابزار قدرتمند برای توانمند سازی عموم مردم است تا بتوانند ارزیابی کنند که آیا دولت آنچه را که کمپنی ها پرداخت کرده، دریافت می کند یا نخیر و همچنین ارزیابی کنند که کمپنی ها به تعهدات قانونی و قراردادی خود پایبند هستند. اگرچه، توجه AEITI به افشاسازی های سیستماتیک از طریق سیستم های دولتی، تا اکنون با افشاسازی های کمپنی های استخراجی مطابقت ندارد. به نظر می رسد دولت در حال بدست آوردن تجربیات اولیه از افشاسازی یک چنین معلوماتی در مورد صنایع استخراجی است تا پیشرفت های شفافیت را به دیگر سکتور ها تحریک کند. بنابراین، منحنی بخشی از توافق ماه می 2020 با تسهیلات کردیت فوری صندوق بین المللی پول (IMF)، دولت متعهد شده است تا مالکیت منفعت تمامی قراردادی های دولتی را افشا سازد.

نهایتا، AEITI راه های نوآورانه ای را برای نشر و توسعه یافته های EITI به یک روش جامعه شمول در نظر گرفته است. MSG در سال 2020 با پالیسی جنسیتی یا جندر موافقت کرده است، که هم شامل برابری نمایندگی در فعالیت های EITI (و MSG) می شود و هم شامل جمع آوری و نشر دیتا به قسم جداگانه و تفکیک شده جنسیتی می شود. AEITI با تکیه بر تجربه موسسات و شبکه های جامعه مدنی در سطح محلی، با سازمان دیده بان شفافیت افغانستان برای ایجاد یک پروگرام ارزیابی اجتماع محور قرارداد کرده است، که این کار باعث تقویه نظارت شهروندان از موضوعاتی منجمله مدیریت صنایع استخراجی می شود.

نتیجه گیری، آموخته ها و پیشنهادات: EITI افغانستان در دوره زمانی 2018 تا 2020 نسبت به هشت سال اول تطبیق، نتایج و تاثیرات ملموس بیشتری را پیش برده است. این تاثیرات اکثرا در مرحله اصلاحات سیستم های دولتی و تلاش برای ارتقای استفاده از دیتا ها بوده است، تا اینکه در دیتای EITI باشد و باعث شود گفتمان عمومی قدرتمندی بالای نظارت از صنایع استخراجی در افغانستان صورت بگیرد. این قدرتمندتر شدن افشا سازی های سیستماتیک توسط دولت، فرصت شفافیت برای AEITI وجود دارد تا از تمرکز برای جمع آوری دیتا و انتشار آن، به سمت تجزیه و تحلیل دیتا با ارزش افزوده بالاتر و تدوین توصیه های سیاسی پیش برود. تمرکز ابتدایی بالای افشاسازی دیتا های EITI می تواند منجر به تجزیه و تحلیل بیشتر سیستم های اساسی افشاسازی دولتی و کمپنی ها شود تا به نگرانی های گسترده جوانب ذیربط از جامع بودن و معتبر بودن دیتا های رسمی دولتی را در مورد صنایع استخراجی رسیدگی کند.

تداوم

وجوه مالی: از لحاظ تاریخی بخاطر تطبیق EITI در افغانستان، حمایت چشمگیری از طرف شرکای انگشافی صورت گرفته است. شرط اصلی چارچوب های مساعدت متقابل دوامدار که بین افغانستان و شرکای بین المللی آن موافقت شده، تداوم EITI است که به حمایت بین المللی وسیع تر از افغانستان وابسته است. چندین شریک انگشافی درباره حمایت مالی قابل توجه و برجسته از سوی بانک از طریق پروژه

گاز افغانستان (AGASP) مشوره کردند که این حمایت شامل مقدار 52.5 ملیون دالر امریکایی است که یکی از بخش های آن شامل حمایت از تطبیق EITI الی سال 2024 می شود. انتظار می رود مساعدت های تخنیکی از طرف شرکای انکشافی بشمول GiZ و اتحادیه اروپا از تاریخ ختم فعلی آن یعنی دسمبر 2020 بیشتر ادامه پیدا کند. در حالیکه به نظر می رسد وجوه مالی به طریق معقولانه ای از طرف شرکای انکشافی در دوره میان مدت (برای چهار سال آینده) تضمین شده است، ولی تکیه بیش از اندازه بالای یک منبع تمویلی (ذریعه وجوه مالی بانک جهانی) ممکن است در طولانی مدت چالش های دوامداری را ایجاد کند. چندین شریک انکشافی، اهمیت بدست گرفتن مسئولیت ابتدایی حمایت و نهادینه کردن تطبیق EITI توسط دولت را در میان مدت یادآور شدند. کنفرانس بعدی تعهدات در سطح وزرا درباره افغانستان در نوامبر 2020 در جنیوا پلان شده است که وضاحت بیشتری را درباره تعهدات شرکای انکشافی بین المللی برای حمایت از افغانستان در طول چهار سال آینده ارائه خواهد کرد.

نهادینه شدن: در حالیکه EITI از طریق فرمان ریاست جمهوری در افغانستان نهادینه شده است، دولت در پهلوی شرایط EITI، مقررات شفافی را در قوانین و مقررات سکتور خودش منجمله قانون معادن 2018 و مقررده های معدنکاری 2019 شامل کرده است. این احکام قانونی، با انکشاف مکانیسم های افشا سازی سیستماتیک مانند پورتال شفافیت MOMP یکجا شده، و قسمت هایی از نهادینه شدن EITI را در پالیسی و سیستم های دولت نمایش می دهد. در حالیکه رسمی شدن طولانی مدت EITI در افغانستان با سوالات بیشتری درمورد چشم انداز سیاسی مرتبط است، بنظر می رسد که EITI به اندازه کافی رسمی شده تا دوام تطبیق آن در دوره های کوتاه مدت و میان مدت را تضمین کند. جوانب ذیربط از جامعه مدنی و شرکای انکشافی، نگرانی هایی را درباره نهادینه کردن طولانی مدت EITI ابراز و مطرح کردند، اما متوجه شدند که این امر به دورنمای سیاسی وسیعتری در کشور مرتبط است.

5. بررسی اقدامات اصلاحی

قسمیکه در تصمیم بورد درباره اولین اعتباردهی افغانستان بیان شد، بورد EITI با 19 اقدام اصلاحی موافقت کرد. 12 ارزیابی سکرتریت ذیلا بیان می کند که آیا اقدامات اصلاحی به اندازه کافی مورد توجه قرار گرفته است یا نه. این ارزیابی ها بر اساس پلانهای کاری سال 2019 و 2020، راپور های EITI 2016-2017 و الحاقیه آنها، راپور های پیشرفت سالانه 2019 و 2020، دیتا های قابل دسترس عمومی در ویبسایت ها و پورتال های دولتی و همچنین مینوت مجلس های MSG از ماه نومبر 2017 الی 18 جولای 2018، به ضمیمه اسناد مختلفی که توسط سکرتریت ملی به سکرتریت بین المللی تسلیم شده، مکاتبات ایمیلی، و مشوره های جوانب ذیربط (به قسم حضوری و از طریق اسکایپ) تنظیم شده است.

5.1 اقدام اصلاحی 1: سهمگیری دولت (#1.1)

مطابق با شرط 1.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که یک شخص عالیرتبه معتمد که همه جوانب ذیربط او را قبول دارند و صلاحیت هماهنگی اقدامات و تنظیم منابع را دارد، و رهبری دوامدار دولت را در EITI پیش ببرد. همچنین افغانستان باید از سهمگیری متداوم در همه بخش های دولتی اطمینان حاصل کند. مطابق به شرط c.i.8.3، از نماینده دولت خواسته شد تا یک پلان اقدام را برای رسیدگی به مشکلات در سهمگیری دولت که در ارزیابی اصلی ذکر شده است در ظرف سه ماه بعد از تصمیم بورد، یعنی تا 18 اپریل 2019 تهیه و واضح بسازد. جهت قوت بخشیدن به موضوعات تطبیق، افغانستان تشویق شد تا اطمینان حاصل کند که نمایندگان دولت در MSG به طور منظم در جلسات اشتراک می کنند. همچنین AEITI باید مسئله دعوت کردن نمایندگانی از SEC و مشاوران ریاست جمهوری را با توجه به نفع واضح آنها بالای مسائل استخراجی در نظر بگیرد. باید اختلافات یا سازمانی بالای پروسه رهبری EITI مورد توجه واقع شود تا اطمینان حاصل شود که دولت می تواند مسئله تطبیق را در سطح عملی انکشاف دهد و از EITI منحصیث یک طرح برای اصلاح استفاده کند. با توجه به اهمیت چارچوب حسابدهی متقابل در داخل افغانستان، دولت و شرکای انکشافی آن تشویق می شوند که بجای اینکه همچنان بالای پیروی از EITI تمرکز کنند، اهدافی را شناسایی کنند که به افغانستان در رسیدگی به چالش ها در سیکتور از طریق EITI کمک خواهد کرد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. اعتباردهی مشخص کرد که بین سال های 2015 و 2017 این دولت سهمگیری فعال و کاملی در پروسه EITI نداشته و این اعتباردهی نگرانی های مختلفی را از جوانب ذیربط یادآور شد، یکی از نگرانی های تازه این است که ممکن است سهمگیری دولت در بلند مدت تداوم نداشته باشد. اگرچه، دولت

¹²EITI (جنوری 2019)، "بورد EITI موافقت کرد که افغانستان در مجموع، پیشرفت ناکافی را در تطبیق استانداردهای EITI 2016 داشته است"، در اینجا قابل دسترس است.

افغانستان در سال 2017 بعد از دو سال خلاء و گذشت زمان و ارائه بیانیه های منظم مبنی بر حمایت، وزیر معادن و پترولیم را منحیث رییس پروسه EITI معرفی کرد. دولت در جلسات MSG اشتراک کرد، اگرچه که تغییرات متعدد در نمایندگان یک مشکل بود. این تعهدات در ماه های نزدیک به اعتباردهی همراه با تعهد جدی بیان شده در بلندترین سطوح، علانی بود که نشان می داد دولت تعهدات خودش را در مقابل EITI تجدید کرده است. تمدید این تعهد مستحکم دولت برای استفاده از EITI منحیث یک ابزار برای آوردن اصلاحات، باعث شد تا این مسئله یک اصل کلیدی برای دورنمای تطبیق EITI در نظر گرفته شد.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

مقامات دولتی در سال های 2018-2020 در ایجاد تعهدات سیاسی به EITI در سطح بلند ادامه داده اند. در حالیکه نظریات جوانب ذریع در باره واقعی بودن تعهد دولت نسبت به EITI، متفاوت بوده است، و بعضی از شرکای انکشافی و نمایندگان جامعه مدنی اظهار نگرانی می کنند که تعهد بخاطر شرط های وجوه مالی دونه انجام شده است، اجماعی که وجود داشت این بود که دولت مرتب بر تعهد خود تصریح کرده است و این مسئله را با سهمگیری عملی دوامدار به اثبات رسانده است. اگرچه بعضی از شرکای انکشافی، سوالاتی را بعد از تکمیل شدن اعتباردهی در مورد تعهدات دولت نسبت به EITI مطرح کردند، اما چندین مقام دولتی بر ماهیت حقیقی تعهدات دولت جهت تطبیق EITI تاکید کردند.

دولت در اثنای این دوره و در تمامی سطوح، سهمگیری و رهبریت موثر بیشتری را در تطبیق EITI ارائه کرده است. از زمان دریافت مسوده راپور اعتباردهی در آگست 2018، نرگس نهران وزیر اسبق، نماینده دولت در EITI، غالباً ریاست جلسات MSG را بعهده داشت. مطابق به حکم ریاست جمهوری در دسمبر 2018، سکرتریت AEITI از وزارت مالیه (MOF) به MOMP انتقال یافت و در پهلوی آن از MSG بخاطر تطبیق این مسئله در سطح بلند ریاستی حمایت کرد. در اکتوبر 2019 عنایت الله مومند، سرپرست وزیر بعد از منصوب شدن منحیث وزیر به سهمگیری در این مسئله ادامه داد، و به قسم رسمی وحیدالله زدران معاون خود در امور سیاسی و پلان را به نمایندگی از خودش منصوب کرد تا ریاست جلسات MSG را بعهده بگیرد. او بطور متداوم تمامی ارتباطات مهم را برای تطبیق EITI اجرا کرده است.

در یک سطح عملیاتی، تمامی ریاست های کلیدی MOMP و MOF سهمگیری خودشان را در دوره 2018-2020 پیشرفت دادند. اشتراک دولت در این دوره باعث شد که در مقایسه، اعضای دو نهاد دیگر هیئت موسسان، از 33% از بخش صنایع و 32% از CSO به 35% در سال 2019 برسد. تجزیه و تحلیل حاضری جلسات MSG در سال های 2019-2020 نشان می دهد که نمایندگان ادارات MOF و MOMP بطور دوامدار در جلسات اشتراک کرده اند. مینوت های جلسه MSG سهمگیری فعال نمایندگان دولت را انعکاس می دهد. مدرک و شاهی وجود دارد که دولت در طرح تطبیق و راپوردهی EITI تلاش کرده است. دولت در نشر و توسعه فعالیت ها اشتراک کرده است (نگاه کنید به شرط 7.1). جوانب ذریع از اعضای حوزه های مختلف با یادآور شدند که حضور اعضای دولتی MSG در کنار برگزاری جلسات موثر تحت ریاست سرپرست وزیر معادن و پترولیم یا معاون وزیر آقای زدران، پیشرفت داشته است.

مقامات در مطابقت با پیشنهادات EITI عمل کرده و اصلاحاتی را اجرا کردند، منجمله دقت متداوم در نمبر های تشخیصیه مالیاتی (TINs)، حصار حلقه ای مالیات ها در هر پروژه و ایجاد پورتال شفافیت MOMP. در حالیکه چندین CSO اظهار نگرانی کردند که در راپور های پی هم EITI پیشنهادات مشابهی ذکر شده است، اما شواهدی از تعقیب توصیه های مشخص و تطبیق ملموس اصلاحات توسط دولت وجود دارد (نگاه کنید به شرط 7.3). نمایندگان دولت در MSG، نمایندگی وسیع خود را به اجرا گذاشتند، چنانچه همکاری با اداره عالی تفتیش برای تفتیش دو استیتمنت مالی استخراجی SOE و همکاری با پارلمان برای توسعه و نشر، شاهد این مساله محسوب می شود.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدام اصلاحی در مورد سهمگیری دولت مورد توجه واع شده و معتقد است افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 1.1 انجام داده است. دولت در مورد تعهد خودش در مقابل EITI به اظهاراتی در سطح بلند ادامه داده است، اما این مسئله بیشتر از همیشه با نظارت عملیاتی موثر و سهمگیری عملی تطبیق EITI مطابقت دارد. نمایندگی دولت در تطبیق EITI فیما بین وزارت معادن و پترولیم و وزارت مالیه، در کنار سایر نهاد های دولتی مربوطه متعادل تر شده است. مقامات در سال های 2018-2020 در تمامی جنبه های تطبیق بطور موثری دخیل بوده اند، بشمول طرح و تطبیق راپوردهی EITI و همچنین توسعه و نشر آن. در حالیکه چندین جانب ذریع از حوزه های مختلف اظهار نگرانی کردند که تعهدات دولت و سهمگیری آن در EITI بخاطر شرط های بودیجه مالی دونه ها است، اما اجماعی که بین جوانب ذریع وجود داشت این بود که از زمان بررسی اولین اعتباردهی، رهبری و سهمگیری موثر دولت در EITI به طور قابل توجهی پیشرفت داشته است.

افغانستان جهت تقویت تطبیق، تشویق می شود تا به این مساله توجه کند که آیا طرز العمل هایی برای حوزه دولت می تواند سهمگیری دولت را در همه جنبه های تطبیق EITI بیشتر توسعه بدهد یا خیر، و از هماهنگی موثر بین تمامی ادارات مختلف دولتی ذیربط اطمینان حاصل کند.

5.2 اقدام اصلاحی 2: نظارت MSG (#1.4)

افغانستان در مطابقت با شرط 1.4 باید اطمینان حاصل کند که هر قسم انحراف و نخطی از لایحه وظایف MSG به قسم مناسب و عمومی تدوین و مکتوب می شود. MSG باید اطمینان حاصل کند که عدم اجرای برنامه های روزانه به قسم عمومی واضح سازی می شود. برای تسهیل در عملی شدن لایحه وظایف، MSG می تواند لایحه وظایف آسانتر و کمتری را در نظر بگیرد و در عین حال اطمینان حاصل کند که تمامی عناصر شرط 1.4 هم شامل باشد. این کار به این دلیل است تا اطمینان حاصل شود که دعوت به اشتراک در این گروپ، آزاد و شفاف است، و اینکه پروسه کاندید شدن، مستقلانه و بدون کدام پیشنهاد اجباری است، و همچنین اعضای جامعه مدنی MSG از لحاظ عملیاتی و شرایط سیاسی، مستقل از دولت و کمپنی ها هستند. با در نظر داشتن مزایای نمایندگی متنوع و کثرت گرا، CSO ها و صنایع می توانند راه های تشویق زنان را برای اشتراک در پروسه EITI فراهم کنند. برای کمک به پلانگذاری، تشویق همه جوانب ذیربط به مشارکت و تضمین این که اسناد و اوراق به وقت معینه تسلیم می شود، اعضای MSG می توانند بالای تاریخ جلسات ربع وار به موافقت برسند که در مطابقت با جدول زمانی راپوردهی EITI است. برای کمک به فعال تر شدن اعضا، اعضای MSG باید انجام کار و نشرات را بیشتر به لسانهای محلی در نظر بگیرند تا به لسان انگلیسی. همچنین MSG باید اطمینان حاصل کند که از قبل، شروع جلسات را اطلاع بدهند و همچنین قبل از گفتن خودشان و قبولی پیشنهاد، انتشار اسناد به موقع صورت گیرد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. MSG لایحه وظایفی را که داشت حداقل شرایط مستند در آن عنوان شده بود، و این شرایط به دفعات مکرر بررسی شده بود. با این وجود، MSG لایحه وظایف خودش را در عمل پیاده نکرد، و به نظر می رسد این مسئله بالای توانایی خودش برای اجرایی کردن نظارت مناسب از پروسه راپوردهی تاثیر داشته است، زیرا جوانب ذیربط فرصت کافی نداشتند تا مسوده راپور ها را قبل از نشر بررسی و مطالعه کنند. اگرچه هر گروپ ذیربط حق داشتند نمایندگان خود را تعیین کنند، و اعضای نهاد هیئت موسسان طرز العمل هایی را برای معرفی اعضای خود ایجاد کردند، اما نگرانی هایی وجود داشت مبنی بر اینکه پروسه انتخاباتی که توسط جامعه مدنی اجرا می شد معرف و نماینده همه گروه ها نبود و همچنین این پروسه به روی آنچه از نهاد های جامعه مدنی که کدام تعلقاتی با IWA یا ENMRN نداشتند بسته بود. اگرچه برای حوزه های انتخابی به اندازه کافی نماینده بود، اما بطور عموم تغییر و تبدیل مکرر اعضای نمایندگان دولتی منیحت یک چالش شناخته شد. پلانهای کاری، راپور های EITI و راپور های پیشرفت سالانه توسط MSG تایید شد، اما نگرانی هایی وجود داشت مبنی بر اینکه ضرب العجل های کوتاه مدت باعث می شد تا سهمگیری معنی داری انجام نشود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

از زمان اولین اعتباردهی یک تغییر اساسی وسیع در سهمگیری اعضای نهاد موسسان در MSG و EITI ایجاد شده است.

صنایع و جامعه مدنی، پروسه یا طرز العمل های انتخاب عضویت MSG خود را شکل داده اند. با انجام این کار، دسترسی هر عضو هیئت موسسان به اشتراک کنندگان جدید بیشتر شده است. در نیمه اول سال 2020، اعضای نهاد هیئت موسسان جامعه مدنی و صنایع، سکرتریت AEITI را موظف کردند تا لست اعضای عضو نهاد را با تماس گرفتن به صد ها کمپنی استخراجی راجستر شده و چند صد CSO، بررسی و آپدیت کنند. مطابق به لست های آپدیت شده اعضای عضو نهاد، اعضای MSG از دو حوزه انتخابیه با اعضای بیشتر نهاد های خود به تماس شدند تا آپدیت هایی را برای تطبیق EITI ارائه کنند و آنها را برای اشتراک در طرز العمل های کاندیداتوری اعضای هیئت موسسان MSG دعوت کنند. با این حال، جلسه ها و گفتگو های جوانب ذیربط تایید کرد که چالش هایی در هماهنگی بین اعضای نهاد هیئت موسسان جامعه مدنی و صنایع وجود دارد، بخصوص بعد از مارچ 2020 که تاثیر بحران کوید 19 با آن یکجا شده و مانع پروسه کاندیداتوری اعضای جدید MSG از این اعضای نهاد هیئت موسسان شد. از سال 2020، در هریک از این سه حوزه، شواهد بیشتری از توازن جنسیتی در نمایندگی از MSG وجود دارد. با این که از سال 2020 تن ها سه زن در MSG نماینده گی می کنند، از سال 2019 به بعد و انجام اولین دوره بررسی اعتباردهی، زمانیکه کدام بحثی در مورد توازن جنسیتی در نماینده بودن انجام نمی شد، تحول مهمی اتفاق افتاد و آن اینکه MSG بالای مسائل جندر یا جنسیت تمرکز می کند. در مجموع، MSG پایه های محکمی را برای تجدید عضویت اعضای خود انکشاف کرده است که شامل جوانب ذیربط مناسب هم می شود، البته بعد از اینکه امکان عملی شدن جلسات به قسم حضوری فراهم

شود. در مشوره ها و جلسها، جوانب ذیربط جامعه مدنی تایید کردند که آنها در سال های 2018-2020 نمایندگان MSG خود را چه از لحاظ عملی و چه از لحاظ سیاسی مستقل از دولت و کمپنی ها انتخاب کرده اند.

بطور کلی، به نظر می رسد MSG در سال های 2018-2020، نظارت موثری از تطبیق EITI ذریعه اشتراک در جلسات MSG داشته است. توجه روبه رشدی در ظرفیت سازی اعضای MSG هم در پلانگذاری کار و هم در تطبیق مسائل، به قسم وسیع وجود داشته است. در مقایسه با تغییرات مکرر اشتراک کنندگان و هیئت های موقتی نمایندگان که در اولین دوره اعتبار دهی بررسی شد، بررسی های حضور در جلسات MSG، شرح جزئیات اشتراک در الحاقیه ششمین راپور AEITI و مشاوره های جوانب ذیربط مشخص می سازد که عملاً در سال های 2018-2020 اشتراک اعضای MSG از هر سه نهاد بیشتر تداوم یافته است.

لایحه وظایف MSG در مطابقت با شرط b.1.4 است که بنظر می رسد عملاً این شرط و قوانین بشمول قوانین حاکم داخلی به قسم وسیعی تعقیب می شود. بنظر می رسد در سال های 2018-2020 اتخاذ تصامیم MSG نسبت به همه اعضای سه نهاد هیئت موسسان بطور مساویانه رعایت شده است. در حالیکه مینوت های جلسات در این دوره واضح می سازد که MSG تصامیمی را با رای گیری اتخاذ کرده، اما توافق کلی در گفتگو های جوانب ذیربط وجود داشت مبنی بر اینکه هیچ یک از هیئت موسسان در اتخاذ تصامیم MSG بیشتر از اندازه، حاکمیت نداشته است. همچنین در گفتگو های جوانب ذیربط اجماع وجود داشت که تعداد جلسات MSG، اطلاع رسانی قبل از برگزاری جلسات و نشر اسناد اداری مربوطه، تماماً در مطابقت با مقررات داخلی لایحه وظایف MSG بود. اعضای MSG اظهار کردند که این اعمال برای حصول اطمینان از این که اعضای MSG برای جلسات کاملاً آماده بودند و وقت (و ظرفیت) کافی برای انجام نظارت موثری از تمامی جنبه های تطبیق داشتند، کافی بوده است.

باوجود چالش های لوجستیکی و امنیتی که در کابل و ولایات وجود دارد، شواهدی از دسترسی اعضای MSG به حوزه های وسیعتر وجود دارد. بهر حال، جوانب ذیربط از حوزه های مختلف تصدیق کردند که سهمگیری اعضای MSG در دیگر ساحه های تطبیق، مانند فعالیت های نشراتی و توسعه، اساساً توسط سکرتریت AEITI انجام شده است. با وجود اینکه جوانب ذیربط تایید کردند که سکرتریت AEITI فعالیت های نشراتی و توسعه ای را در مطابقت با پلان کاری AEITI و ستراتیژی های ارتباطی رهبری کرده است، اما چندین عضو یادآورد شدند که اشتراک اعضای MSG در سال های 2018-2020 محدود بوده است.

کدام نشانه ای از نقض مقررات اجرایی EITI توسط مسئولین اداری EITI در افغانستان وجود ندارد. با وجود اینکه بعضی از نمایندگان جامعه مدنی همچنان ناامیدی خودشان را از سکرتریت ملی ابراز می کنند، و ادعا دارند که سکرتریت در ارتباط و جهت گیری بسیار نزدیک با دولت است، اما بنظر می رسد که روابط بین MSG و سکرتریت بهتر شده است. بطور کلی، به نظر می رسد MSG در سال های 2018-2020، نظارت موثری از تطبیق EITI ذریعه اشتراک در جلسات MSG داشته است.

همچنین در گفتگو های جوانب ذیربط اجماع وجود داشت که تعداد جلسات MSG، اطلاع رسانی قبل از برگزاری جلسات و نشر اسناد اداری مربوطه، تماماً در مطابقت با مقررات داخلی لایحه وظایف MSG بود. اعضای MSG اظهار کردند که این اعمال برای حصول اطمینان از این که اعضای MSG برای جلسات کاملاً آماده بودند و وقت (و ظرفیت) کافی برای انجام نظارت موثری از تمامی جنبه های تطبیق داشتند، کافی بوده است.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد نظارت از MSG تا حدودی تصحیح شده و معتقد است افغانستان در مطابقت با شرط 1.4 پیشرفت معنی داری را انجام داده است. MSG بدون کدام مداخله یا اجبار تشکیل شده و شامل نمایندگان از هر گروه چندجانبه است. با این که در سال 2020 بالای طرز العمل های قانونی تعیین نماینده گان جامعه مدنی و صنایع در MSG موافقت شد، و به نظر می رسد این طرز العمل ها تضمین می کنند که پروسه تعیین نماینده، شفاف و آزاد باشد، اساساً وجود تاخیر در پروسیجر انتخاباتی اعضای نهاد هیئت موسسان بخاطر چالش های هماهنگی بین اعضاء و تأثیرات بحران کوید 19 به این معنی است که پروسیجر ها یا طرز العمل های تعیین اعضای نمایندگان هنوز در عمل تطبیق نشده است. بنابراین، در حالیکه اعضای نهاد هیئت موسسان طرز العمل های تعیین اعضای خود را شکل داده اند، اما از زمان شروع اعتباردهی، عضویت MSG بر اساس این طرز العمل ها تجدید نشده است. با این وجود، در این دوره از بررسی به نظر می رسد اعضای جامعه مدنی MSG هم از لحاظ عملیاتی و هم از لحاظ شرایط سیاسی مستقل از دولت و کمپنی ها بوده است. معلومات درباره طرز العمل های تعیین نمایندگان در دسترس عموم مردم است. لایحه وظایف MSG بشمول در نظر گرفتن تنوع جنسیتی یا جندر، تمام جنبه های شرط b.1.4 را مورد توجه قرار می دهد، و عملاً جوانب ذیربط کدام انحراف و تخطی مهمی را نسبت به لایحه وظایف (ToR) مشخص نکرده اند. جلسات با اخطار قبلی تشکیل می شود و بطور عموم به نظر می رسد اعضای MSG قبل از جلسات وقت کافی برای بررسی اسناد را دارند. به نظر می رسد حضور اکثر اعضای MSG در دوره

زمانی 2018-2020 تداوم داشته است. با اینحال، با وجود شواهد ناکافی از فعالیت های اعضای MSG و اشتراک موثر در تمامی جنبه های تطبیق EITI، مشخص است که در اثنای این دوره تحت بررسی، دسترسی به اعضای هیئت موسسان و فعالیت های نشراتی EITI اساساً توسط سکرتریت AEITI انجام شده است.

مطابق با شرط 1.4.a.ii، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که در تجدید هریک از اعضای MSG، در عمل از طرز العمل های تعیین اعضا که توسط هر حوزه مورد توافق بوده و در عین حال از طرز العمل های شفاف، آزاد و عادلانه پیروی می کند. مطابق به شرط 1.4.b.iii، اعضای MSG باید با گروه های اعضای نهاد هیئت موسسان خودشان ارتباط برقرار کنند.

5.3 اقدام اصلاحی 3: پلان کاری (1.5#)

مطابق به شرط 1.5، MSG باید اطمینان حاصل کند که پلانهای کاری آن کاملاً بودیجه بندی شده، آبدیت شده و تنظیم شده باشد و متداوماً به طریق آنلاین نشر شود و همچنین در مطابقت با راپوردهی و ضرب العجل های اعتباردهی ایجاد شده توسط بورد EITI باشد. به منظور حصول اطمینان برای دستیابی به اهداف، افغانستان تشویق می شود تا اطمینان حاصل کند که پلان تدارکات AEITI با بانک جهانی و دیگر منابع تمویل کننده مطابقت دارد و اهداف MSG را قسمی که در پلان کاری سالانه AEITI تشریح شده، انعکاس می دهد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. به استثنای پلان کاری 2017، که اساساً پلان کاری آبدیت شده سال 2016 بود، MSG پلان کاری و اهداف خود را قسم سالانه آبدیت کرده است. با وجود بعضی محدودیت ها و گفتگو با جوانب ذیربط کلیدی، پلانهای کاری توسط MSG تایید شد. پلانهای کاری شامل فعالیت های قابل اندازه گیری و زمانبندی شده است که برای دستیابی به اهداف مورد توافق ایجاد شده است. اگرچه معمولاً این اهداف در ویبسایت ملی EITI نشر می شوند، اما فی الحال پلان کاری 2018 در ویبسایت نشر نشده است و فعلاً فقط در ویبسایت بین المللی EITI موجود می باشد. پلانهای کار شامل جدول زمانی تطبیق است که در مطابقت با راپور و ضرب العجل های اعتباردهی تعیین شده توسط بورد EITI می باشد که شرایط اداری مانند پروسه های تدارکاتی و تمویل بودیجه را در نظر گرفته است. هرچند که وجود مصارف در حال تغییر و معین نبودن منابع تمویلی برای تمامی فعالیت های پلان کاری یک نگرانی بود. نگرانی دیگری که وجود داشت این بود که پلان تدارکات AEITI انعکاس دهنده پلان کاری نبود، یعنی اینکه کدام انسجامی بین بودیجه AEITI و اهداف MSG وجود نداشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

MSG با پلان کاری سالانه EITI که در دسترس عموم مردم قرار دارد موافقت کرده است و به نظر می رسد که این مسئله در نتیجه ی جلسه و گفتگو با حوزه های وسیعتر باشد. برای اولین بار در پلان کاری سال 2020 AEITI، MSG در حالیکه امکان ارزیابی و نظارت قویتری را فراهم می کند، برای پلانگذاری کار خود یک چارچوب نتیجه محور را ایجاد کرد، که با فعالیت ها و نتایج اهداف پلان کاری وسیع تر این نهاد مطابقت بیشتری دارد. چندین جوانب ذیربط بشمول شرکای انکشافی، جلسسه هایی را مشخص کردند که منجر به انکشاف پلان کاری 2020 AEITI شده است از جمله برگزاری یک ورکشاپ MSG در مورد یک چارچوب جدید نتیجه محور. حتی یکی از نمایندگان جامعه مدنی خواستار یک پروسه وسیعتر برای ایجاد پلان کاری سالانه EITI در آینده شد، و از طرح "ایجاد مشترک" برای انکشاف پلانهای اقدام مشارکت حاکمیت باز استفاده کرده بود.

اهداف پلان کاری سال 2020 AEITI در مطابقت با اولویت های ملی می باشد. این پلان کاری شامل فعالیت های قابل اندازه گیری و زمانبندی شده می شود تا اهداف موافقت شده با مصارف و منابع تمویلی مشخص برای هر فعالیت، حاصل شود. این پلان کاری شامل پلانهای برای ظرفیت سازی اعضای MSG و حوزه های کلیدی مانند رسانهها، محصلین پوهنتون و جامعه مدنی می شود. در حالیکه این پلان کاری، شامل پلانهای عجولانه و بی دقت برای فایق آمدن بر موانع قانونی و حقوقی جهت تطبیق EITI می شود، بجای اینکه بالای موانع بر سر راه پیشرفت های گسترده تر در شفافیت و حسابداری صنایع استخراجی تمرکز کند، به طور خاص و محدودی بر جنبه های نظارتی مربوط به مقررات نظارت داخلی EITI تمرکز می کند.

مشخصاً بعد از پلان کاری 2020، MSG فعالیت های روشنی را در مورد وسعت کاری تطبیق EITI انجام داده است، خصوصاً در حصه وضعیت افشاسازی های سیستماتیک دیبا های EITI. پلان کاری شامل پلانهای برای تعقیب پیشنهادات راپور EITI و اعتباردهی می شود، که هم شامل فعالیت مستقلانه و هم شامل فعالیت های جزئی مربوط به سهمگیری، افشاسازی، نشر و توسعه توسط جوانب ذیربط می

شود. فعالیت های پلان کاری متعددی در سهمگیری، نشر و توسعه توسط جوانب ذیربط و همچنین افشاسازی دیتا های تفکیک شده جندر، مرتبط به مسئله جندر است. یک شریک انکشافی، فعالیت های مرتبط به جندر را در پلان کاری 2020 برجسته ساخت، و متذکر شد که بحث و گفتگو بالای جندر بعد از ورکشاپ اعتباردهی مقدماتی MSG در نوامبر 2019 ایجاد شده است.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد پلان کاری انجام یافته و معتقد است افغانستان مطابق به شرط 1.5 پیشرفت قناعت بخشی را انجام داده است. پلان کاری سال 2020 EITI افغانستان در دسترس عموم است، و به وقت معینه تولید و هر ساله آپدیت می شود، و همچنین اهداف آن در مطابقت با اولویت های ملی است. پلان کاری شامل فعالیت های قابل اندازه گیری و زمانبندی شده می شود که مصارف آن کاملاً با منابع تمویلی مساعدت شده مطابقت دارد. این پلان شامل فعالیت های مشخص برای تعقیب پیشنهادات راپور و اعتباردهی EITI می شود و ساحه کاری تطبیق EITI را با در نظر داشت افشاسازی سیستماتیک وسعت می دهد. این پلان شامل فعالیت های مربوط به دیتای تفکیک جنسیتی یا جندر و توجه به موضوع جندر در سهمگیری جوانب ذیربط و وسعت و نشر آن می شود. به نظر می رسد که اعضای سه نهاد هیئت موسسان برای تهیه پلان کاری سالانه با حوزه های وسیعتر خود مشورت کرده اند. تطبیق پلان کاری با توجه به محدودیت های امنیتی و مربوط به کوید 19، به طور معقولی تاخیر داشته است.

برای تقویت بخشیدن به تطبیق، افغانستان می تواند جهت انکشاف پلان کاری سالانه EITI، راه های نهادینه کردن جلسات هیئت موسسان دولت، صنایع و جامعه مدنی به سطح وسیعتر در نظر بگیرد. افغانستان می تواند تجربیات خود را در انکشاف پلانهای اقدام مشارکت حاکمیت باز و براساس اصل همکاری استعمال کند.

5.4 اقدام اصلاحی 4: تخصیص جوازنامه (#2.2)

در مطابقت با شرط 2.2، در پهلوی تشریح تخصیص واقعی و پروسه انتقال (بشمول نقش نهاد های دولتی مربوطه) و هر قسم تخطی های کلان عملی از طرز العمل های قانونی، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که یک تعداد جواز هایی که در طول سال (های) تحت ارزیابی در بخش های معدنکاری و نفت و گاز صادر و توزیع شده است، باید در دسترس عموم قرار بگیرد. افغانستان باید معیار های مالی و تخنیکی خود (و اوزان آنها) را برای استفاده در تخصیص جواز و انتقالات واضح بسازد. افغانستان همچنین می تواند بمنظور واضح سازی طرز العمل ها و کنترل کردن تخطی های کلان در مورد موثریت سیستم فعلی تخصیص و انتقال جواز هانظر بدهد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. راپور EITI سال 2014-2015 بتعداد 30 جواز معدنکاری را در این دوره از ارزیابی لست کرده بود، اما واضح نساخته بود که آیا عملاً این طرز العمل ها مطابق به جواز خودشان تعقیب می شود یا خیر. همچنین واضح نبود که آیا کدام جواز معدنکاری در این دوره انتقال یافته است یا خیر. این راپور تشریحات عمومی مربوط به پروسه صدور جواز معدنکاری و قرارداد های هایدروکارین را ذریعه پروسه داوطلبی رقابتی ارائه کرده بود، اما از پروسه انتقال جواز چیزی بیان نشده بود. در این راپور فقط درباره موجودیت معیار داوطلبی برای صدور جواز اشاره شده بود و معیار های مالی و تخنیکی را شرح نداده بود، همچنین رهنمودی در مورد نحوه بدست آوردن معیار داوطلبی ارائه نشده بود یا لستی از داوطلبان ناموفق برای 30 جواز معدنکاری صادر شده در سال های 2014-2015 ارائه نشده بود. در حالیکه این راپور به قسم واضح مشخص نکرده بود که آیا کدام قرارداد هایدروکارین در سال های 2014-2015 صادر یا انتقال شده است یا خیر، کدام نشانه و مدرکی مبنی صادر شدن یا انتقال جواز های نفت و گاز در این دوره ارزیابی وجود نداشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

از زمان اولین اعتباردهی افغانستان، MOMP یک سیستم مدیریت کادستر را راه اندازی کرده که توسط بنیاد انکشاف عایدات (RDF) در نومبر 2018 ایجاد شد و پروسه آنلاین درخواستی جواز و صدور آن هم شروع شد. با این که پورتال شفافیت MOMP یک نمایش کلی از خود پروسه تخصیص جواز و همچنین معیار های ارزیابی معین مالی و تخنیکی را برای درخواست جواز ارائه نمی کند، دسترسی عموم مردم به معلومات مربوط به تسلیمی و پروسه درخواستی جواز را برای مشترکین راجستر شده ارائه می کند (راجستر رایگان است). چندین مقام رسمی دولتی و شرکای انکشافی، پلانهای را برای ادغام بیشتر معلومات در مورد پروسه تخصیص جواز تشریح کردند، که

عملا برای هر یک جواز در پورتال شفافیت سال 2020 انجام می شود، تا بتوانند خودشان را برای هر تخلف کلان از طرز العمل های قانونی صدور و انتقال جواز ارزیابی کنند.

ششمین راپور AEITI دوره (2016-17)، شامل دوره قبل از تاریخ شروع سیستم مدیریت کادستر می شود. با این حال بین راپور EITI و الحاقیه ماه می 2020 آن راپور درباره تعداد جواز های معدنکاری صادر شده در این دوره، معلومات متناقض و مختلف وجود دارد. در لست قبلی به تعداد 187 جواز صادر شده جدید ذکر شده است در حالیکه لست بعدی بتعداد 120 (مواد ساختمانی) جواز معدنکاری صادر شده را ذکر می کند. با این حال، جوانب ذیربط از حوزه های مختلف تایید کردند که تعداد 187 جواز معدنکاری جدید در ششمین راپور AEITI نادرست بود و تصدیق کردند که 120 جواز معدنکاری به مقیاس کوچک (برای مواد ساختمانی) در سال های 2016-2017 صادر شده بود. تمام منابع عمومی، عدم صدور جواز جدید نفت و گاز را در این دوره تایید کردند، و همچنین عدم انتقال جواز معدنکاری یا نفت و گاز را هم تایید کردند.

ششمین راپور AEITI و الحاقیه آن، طرز العمل قانونی صدور و انتقال جواز نامه ها را در سال های 17-2016، تحت قانون معادن 2014 و مقرر معدنکاری 2008 و تحت قانون نفت و گاز (هایدروکربن) 2009 و مقررات اجرایی نفت و گاز 2014 تشریح می کند. با این حال، وجود و چگونگی معیار مالی و تخنیکی لحاظ شده در صدور جواز و انتقال جواز معدنکاری و نفت و گاز، در اسناد AEITI که تا امروز نشر شده، غیر شفاف باقی مانده است. ششمین راپور AEITI و الحاقیه آن درباره جواز های صادر شده 17-2016 معدنکاری و نفت و گاز، به معیار های واجد شرایط بودن و آسان اشاره می کند، بدون اینکه معیار های ارزیابی را تعریف و تشریح کند. با این حال، چندین مقام رسمی دولتی و شرکای انکشافی تشریح کردند که معیار ارزیابی برای جواز های معدنکاری صادر شده در مقیاس کوچک در سال های 2016-2017 دشوار و سخت نبود زیرا اهداف اجرا کردن مقررات معدن این بود که رسمیت یافتن فعالیت های معدنکاری تقویت شود. در حقیقت، در این دوره چندین جواز معدنکاری در مقیاس کوچک برای اشخاص صادر شد. با این وجود، معیار های خاص ارزیابی تخنیکی و مالی جواز های تخصیص یافته در 2016-2017 در اسناد قابل دسترس برای عموم مردم، غیر شفاف باقی مانده است. الحاقیه، در حصه معدنکاری اصلاحاتی را در مطابقت با قانون معدن 2018 و مقرر اجرایی 2019 آن تشریح می کند. مقرر های سال 2019، نشر شده در ویبسایت MOMP، معیار های ارزیابی تخنیکی و مالی صادر شدن جواز و انتقال جواز ها را تشریح می کند، اگرچه این معیار ها به دوره 2016-2017 عطف بماسبق نمی شود. در مورد نفت و گاز، ششمین الحاقیه راپور AEITI به قسم خلاصه اصلاحاتی را مطابق به قانون نفت و گاز 2017 (هایدروکربن) تشریح می کند. قوانین سال 2017 که در ویب سایت قابل دسترس است یک نظر کلی از انواع شواهد و مدارک قابل انتظار را ارائه می کند که ظرفیت های مالی و تخنیکی داوطلبان را منیحت بخشی از پروسه واجد شرایط بودن نشان می دهد. قوانین 2017 فقط این شرط لازم را در نظر می گیرد که تصویب کابینه برای انتقال حقوق قرارداد های نفت و گاز ضروری است، بدون اینکه واضح بسازد آیا معیار ارزیابی مشابهی برای صدور جواز وجود دارد یا نه. با در نظر داشت ارزیابی MSG از تخلفات کلان در سال های 17-2016 در حصه صدور جواز معدنکاری، ششمین راپور AEITI بدون اینکه مشخص کند میتود ارزیابی بر چه اساسی بوده، عدم وجود تخلفات را تایید می کند. با این حال، قسمیکه در این الحاقیه آمده است، MSG ریاست کادستر MOMP را موظف کرد تا برای پروسه انجام شده جهت صدور ده جواز نامه معدنکاری در سال های 17-2016، یک سیستم تفتیش عملکرد را در نظر بگیرد، و عدم تخلفات کلان را تصدیق کند.

الحاقیه ششمین راپور، عدم صدور جواز معدنکاری را ذریعه داوطلبی رقابتی و آزاد در دوره 17-2016 تایید می کند.

بحث و انتقادات قابل توجهی درباره پروسه صدور جواز مطابق به قانون معادن 2018 در اثنای جلسات جوانب ذیربط وجود داشت. نمایندگان تمامی حوزه ها بر خاصیت وقت گیر بودن سیستم جدید تاکید کردند، که در آن حتی جواز های معدنکاری در مقیاس کوچک نیز تحت دو بررسی جداگانه (در سطح کابینه) توسط شورای عالی اقتصادی (HEC) قرار می گرفت. فعلا تکمیل پروسه جدید صدور جواز نامه معمولاً بین 5 ماه الی 2.5 سال وقت می گیرد. تمامی جوانب ذیربط در مشوره های خود تمدید صدور جواز را بعد از مهلت قانونی جواز در سال 2016 در نظر گرفتند، اما این سیستم جدید را غیر موثر دانستند. در حالیکه هنوز پروسه جواز دهی وابسته به مصوبات چنین مقامات عالیرتبه ای است، اشخاص بسیاری ارزش ایجاد یک سیستم قدرتمند مدیریتی کادستر معدنکاری توسط MCAS را زیر سوال بردند. یکی از شرکای انکشافی تشریح کرد که اغلبا در افغانستان بعد از تغییرات قانونی مثل قانون معادن 2018، چالش تاخیر صدور مقرر های اجرایی وجود داشت.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد تخصیص جواز انجام شده و معتقد است که افغانستان مطابق به شرط 2.2 پیشرفت معنی داری را انجام داده است. از زمان اولین اعتباردهی، افغانستان یک سیستم آنلاین مدیریتی

کادستر (MCAS) را تنظیم کرده است، که فعلا درخواست های صدور و انتقال جواز را از انجام می دهد و ارائه کننده رابطه مشترک عمومی است. با این حال، آخرین راپور EITI، یک دوره (2016-17) را احتوا می کند که مربوط به قبل از راه اندازی سیستم جدید کادستر و تطبیق چارچوب های مقرر جدید معدنکاری (قانون معدن 2018 و مقرر اجرایی 2019 آن) و نفت و گاز (قانون نفت و گاز 2017) می شود. علیرغم خطا های حقیقی راپور EITI یعنی در سال 2016-17 در مورد تعداد جوازنامه های صادر شده در این دوره، میان جوانب ذیربط توافق و اجماع وجود داشت که در الحاقیه ششمین راپور AEITI منتشره ماه می 2020 تعداد دقیق 120 جواز صادر شده به مقیاس کوچک برای مواد ساختمانی ذکر شده است. اسناد عمومی، عدم صدور جواز جدید نفت و گاز و عدم انتقال جواز معدنکاری، نفت و گاز را در سال های 2016-17 تصدیق می کند. راپور EITI و الحاقیه آن بدون اینکه جزئیات را شرح بدهد به معیار های ارزیابی تخنیکی و مالی صادر کردن جواز و انتقال جواز فقط اشاره کرده ولی یک نگاه کلی نیز به پروسه صدور و انتقال جوازنامه ها در سکتور معدنکاری، نفت و گاز دارد. با این که معیار ارزیابی مالی و تخنیکی تخصیص جواز معدنکاری در سال 2016-2017 در اسنادی که در دسترس عموم قرار دارند، غیرشفاف هستند، مقامات رسمی تشریح کردند که معیار های ارزیابی مالی و تخنیکی مطابق به مقرر معادن 2010 و قانون معدن 2014 سختگیرانه نبود. مقرر معدنکاری 2019 و قانون نفت و گاز 2017 به قسم موثری معیار های ارزیابی مالی و تخنیکی صدور جواز معدنکاری، نفت و گاز و انتقال جواز معدنکاری را تشریح می کند، حتی اگر نوعیت معیار ارزیابی انتقال جواز نفت و گاز غیر شفاف باقی بماند. به این ترتیب، سکرتریت معتقد است که ضعف های موجود در راپور معیار مالی و تخنیکی EITI افغانستان در حصه صدور و انتقال جواز استخراج، ذریعه اصلاحات منظم بعدی مورد توجه واقع شده است. عدم معلومات عمومی در مورد معیار ارزیابی انتقال جواز های نفت و گاز، موضوع مهمی برای این دوره ارزیابی نبوده است، زیرا انتقال جواز ها عملا وجود ندارد. این راپور یک دیدگاه کلی از هویت کمپنی های دریافت کننده را ارائه می کند و الحاقیه این راپور، براساس یک تفتیش عملکردی ریسک-محور از نمونه های جواز معدنکاری صادر شده در 2016-17، عدم تخلفات کلان را در این جواز های صادر شده را تصدیق می کند. این الحاقیه، عدم صدور جواز را ذریعه داوطلبی رقابتی در این دوره تایید می کند.

در مطابقت با شرط 2.2.a.ii، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که معیار قانونی ارزیابی مالی و تخنیکی صدور و انتقال جواز های معدنکاری به قسم عمومی شفاف سازی شود. با رویکرد تسهیل سازی ارزیابی عموم مردم از موثریت تخصیص و انتقال جواز و ارزیابی هر تخلف کلان از پروسه قانونی، افغانستان تشویق می شود که افشاسازی سیستماتیک پروسه صدور و انتقال را که عملا تعقیب می شود، از طریق پورتال شفافیت تطبیق شود.

5.5 اقدام اصلاحی 5: راجستر جواز(ها) (#2.3)

در مطابقت با شرط 2.3، افغانستان باید یک سیستم راجستر یا کادستر را در دسترس عموم مردم قرار دهد، که معلومات جامع و به موقع را در مورد تمام جواز های معدنکاری، نفت و گاز بشمول نام مالک جواز، تاریخ های درخواست، صدور و ختم، جنس یا اجناس در آن موجود باشد. MSG باید با MOMP کار کند تا اطمینان حاصل کند که تمام معلومات جواز که در شرط 2.3 لست شده است برای همه جواز های استخراجی فعال در این دوره تحت بررسی در دسترس است.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. در مورد معدنکاری، در حالیکه پورتال شفافیت تازه تاسیس MOMP، یک نگاه کلی به بیشتر از 900 جواز دارد، جامع بودن این جواز ها در زمان اولین اعتباردهی غیر شفاف باقی ماند. در حالیکه لیست چهار جواز نفت و گاز در این پورتال مشاهده نمی شود، اما معلومات جواز های نفت و گاز در متن مکمل چهار قرارداد سهامی تولیدی نفت و گاز ارائه شده بود که در ویبسایت MOMP نشر شده بود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

پورتال شفافیت MOMP، در نوامبر 2018 شروع به کار کرد، که تمامی معلومات لست شده در شرط b.2.3 در مورد همه جواز های معدنکاری، نفت و گاز بشمول معلومات تاریخی در مورد جواز های لغو و باطل شده را ارائه می کند. این معلومات برای هر جواز استخراجی شامل، نام جواز، هویت دارنده جواز (کمپنی یا شخص حقیقی)، تاریخ درخواست، صدور یا انقضاء، خصوصیات و نوعیت جواز است. از جولای 2020، پورتال شفافیت MOMP 113 جواز فعال معدنکاری و سه جواز نفت و گاز را که در آن زمان فعال بودند، نشر کرد.

علاوه بر معلومات ابتدایی جواز، پورتال شفافیت MOMP، معلومات بیشتری در مورد هر جواز بشمول شرایط مالی (مثلا نرخ حق الامتیاز، که برای هر جواز تفاوت دارد)، حجم تولید برای جواز تولیدی (نگاه کنید به شرط 3.2)، تادیات غیر مالیاتی مانند حق الامتیاز (نگاه کنید به شرط 4.1) و معلومات درباره صاحب امتیاز (نگاه کنید به شرط 2.5) را ارائه می کند. این معلومات، یک اصل را برای مشترکین ارائه می کند تا بتوانند دیون غیر مالیاتی و مالکین هر جواز را تخمین بزنند.

اتحادیه اروپا و GiZ از نشر و توسعه تدریجی سیستم مدیریتی کادستر MOMP به شعبه های ولایتی MOMP حمایت کرده اند. تا جولای 2020، سیستم MCAS به 10 ولایت از 34 شعبه ولایتی MOMP نشر و توسعه پیدا کرده است، که سه شعبه آن تریننگ های خود را تکمیل کرده و به قسم فعال از این سیستم استفاده می کنند. یکی از بنچمارک های اتحادیه اروپا، شامل نشر و توسعه به پنج ولایت دیگر الی ختم 2020 است.

جوانب ذیربط در مباحثات تایید کردند که تمام جواز های نگه داشته شده توسط کمپنی های معدنکاری، نفت و گاز که مهم تلقی شده بودند، در ششمین راپور AEITI در پورتال شفافیت MOMP لیست شده بود. تمامی قرارداد ها توسط شعبه مرکزی MOMP نگه داشته شد و تمامی شعبه های ولایتی در سیستم MCAS آپلود شده اند.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد راجستر کردن جواز انجام شده و معتقد است که افغانستان مطابق به شرط 2.3 پیشرفت عالی را انجام داده است. پورتال شفافیت MOMP، که در نوامبر 2018 شروع به کار کرد، تمامی معلومات را در مطابقت به شرط لیست شده b.2.3 در مورد تمامی جواز های معدنکاری، نفت و گاز، بشمول جواز های فعال و غیر فعال ارائه می کند. افغانستان برای عبور از حداقل شرایط الزامی تلاش هایی را انجام داده است و این کار را با تمرکز روی قابل دسترس بودن معلومات جواز و معلومات مرتبط، از جمله ارائه معلومات بموقع و بر اساس هر جواز در دیتای جوازها، معلومات مالکیت به نسبت منفعت، شرایط مالی، حجم تولیدات و تادیات غیر مالیاتی به MOMP انجام داده است. این کار یک اصل قدرتمند را برای تحلیل عموم مردم از انجام مکلفیت های قراردادی متعلق به کمپنی های معدنکاری فراهم می کند.

5.6 اقدام اصلاحی 6: اشتراک دولت (#2.6)

در مطابقت به شرط 2.6، افغانستان باید قوانین و روش های حاکم مربوط به عایدات مترکم یا تقسیم نشده، سرمایه گذاری مجدد و تامین بودجه توسط اشخاص ثالث برای SOE ها را تشریح و ارائه کند. همچنین دولت باید مطمئن شود که هر تغییری در مالکیت دولتی در SOE ها یا فرعیات آنها را به قسم سالانه افشاسازی نماید، و یک گزارش کامل از تمام قرضه ها یا تضمین های قرضه را که توسط دولت یا SOE ها به کمپنی های معدنکاری، نفت و گاز تسلیم شده است، ارائه کند. با رویکرد ارائه نقاط ضعف به منظور حمایت از اصلاحات، AEITI می تواند برای دو SOE استخراج کننده، راپوردهی خود را با استراتژی خصوصی سازی دولت همسو کند. بعنوان اولین قدم و در نبود معلومات مربوط به SOE ها برای عموم مردم، AEITI همچنین می تواند انتشار مطالعات موجود درباره SOE ها را که برای MOF و MOMP انجام شده است ولی فعال در دسترس عموم مردم قرار ندارد، تعقیب کند.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. راپور EITI سال 2014-15، لست دو SOE را در صنایع استخراجی ذکر کرده، اما سطح مالکیت دولتی، شرایط مربوط به سهم دولت و هر تغییری در مالکیت دولتی را در سال های تحت بررسی تشریح نکرده است. این راپور، روابط مقرر مالی را فیما بین دولت و این دو SOE و همچنین هر تخطی عملی را

تشریح نکرده است و فقط شرحی از سیستم های محاسباتی ضعیف SOE ها را ارائه کرده است. در حالیکه شاهد و مدرک موجود بود که MSG شرح بازپرداخت قرضه و ریح قرضه را از دو SOE درخواست کرده بود، این راپور بطور قطعی اظهار نکرده بود که آیا در سال های تحت بررسی، کدام قرضه یا تضمین قرضه از دولت یا SOE ها بالای کمپنی های استخراجی وجود داشت یا نخیر.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

راپور 2016-17 EITI و الحاقیه آن، اهمیت دو تصدی دولتی استخراجی، تصدی افغان گاز (AGE) و تصدی ذغال سنگ شمال (NCE) را تصدیق می کند. این دو تصدی، فعالان استراتژیک در سکتور های مربوطه خود (گاز طبیعی و ذغال سنگ) هستند، و سرجمع، دو حصه از سه حصه عایدات استخراجی دولت را در سال های 2016-17 حصول کرده اند. AGE، تولید کننده اصلی گاز طبیعی داخلی است. پلانهای وسیعتر افغانستان برای انکشاف مارکت داخلی گاز طبیعی و برای اكمال نیروگاه برق بر اساس این کمپنی پایه گذاری شده است. NCE نصف بیشتر عایدات استخراجی افغانستان را در سال های 2008-2017 مطابق به راپور EITI به خود اختصاص داده است. این کمپنی یک نقش استراتژیک را در خرید تولیدات ذغال سنگ حرارتی از معدنکاران غیر رسمی بازی می کند، که معرف تقریباً 95% فروش ذغال سنگ NCE را در سال های 2016-17 است.

بر اساس تجربیات و پیشنهادات راپوردهی EITI، وزارت معادن و پترولیم قوانین و کارکرد های مربوط به روابط مالی این دو SOE را با دولت افغانستان ذریعه افشاسازی سیستماتیک در ویبسات خودش واضح کرده است. یک تب (Tab) "شفافیت SOE" در ویبسایت MOMP موجود است که به همراه راپور EITI، معلومات جامعی در مورد قوانین حاکم بر روابط مالی SOE با دولت را ارائه می کند، از جمله توزیع مفاد، مفاد جمع آوری شده، سرمایه گذاری مجدد و بودیجه اشخاص ثالث.

بر حسب روابط عملی مالی SOE با دولت، ویبسایت SOE متعلق به MOMP همچنین استیمنت های مالی 2016-17 متعلق به AGE و NCE را که برای اولین بار توسط SAO تفتیش شدند، به همراه خصوصیات معادن، اساسنامه کمپنی و دیگر اسناد قانونی نشر می کند. راپور 2016-17 EITI خلاصه هایی از اوراق بیلانس و صورت حساب مفاد و ضرر دو ساله هر دو SOE را همراه با جزئیات آن در مورد عملکرد روابط مالی نشر کرد. از بین این دو تصدی، فقط NCE بود که مفاد سهام خود را در این دوره تحت بررسی (نگاه کنید به شرط 4.5) به دولت پرداخت کرد، اگرچه که هر دو آنها فروش اجناس مربوط به خودشان را داشتند. در حالیکه SOE ها از لحاظ قانونی مکلف بودند که 75% از مفاد خالص خود را به خزانه (Treasury) انتقال دهند، اما با در نظر داشت اینکه مقررات تعیین بودیجه تعیین شده برای هر SOE وجود نداشت، آنها 100% مفاد خود را انتقال دادند. چندین جوانب ذیربط از همه اعضای نهاد هیئت موسسان در مورد بازسازی و خصوصی سازی دو تصدی استخراجی دولتی که در ماه مارچ 2020 به یک کمپنی انکشافی ملی (NDC) منتقل شد، تاکید کردند. این ساختار جدید به این معنی است که مفاد سهام AGE و NCE (75% سهام خالص به MoF) به NDC انتقال پیدا خواهد کرد، و NDC نیز سهام (خالص) خود را به MoF انتقال خواهد داد.

چندین جوانب ذیربط در مورد طریقه خریداری ذغال سنگ توسط NCE از معدنکاران غیر رسمی و فروش آن به نرخ کمتر از تولید خود NCE اظهار نظر کردند (نگاه کنید به شرط 6.2). چندین جوانب ذیربط از جمله IA به ماهیت ابتدایی و غیر مکمل سیستم های مدیریت مالی SOE اشاره کردند. یک شریک انکشافی یادآور شد که پروگرام حسابداری کویک بوکس (QuickBooks) اخیراً به NCE ارائه شده است. چندین جوانب ذیربط از تمامی نهاد هیئت موسسان اظهار کردند که هر دو SOE قابلیت سودآور بودن را داشتند اما آنها بدلیل سوء مدیریت متضرر شده بودند.

در حالیکه راپور 2016-17 EITI به نقل از MOMP اطمینان داده که SOE ها به کمپنی های استخراجی در 2016-2017 قرضه نداده اند، اما در لست ضمیمه، قرضه های SOE ها به کمپنی های دیگر، از جمله تعدادی اوراق قرضه NCE به کمپنی های استخراجی وجود دارد. 13 جزئیات این قرضه ها شامل قیمت ها یا اعتبار، نرخ مفاد، و مقادیر پرداخت نشده می باشد. در حالیکه نحوه بازپرداخت و میعاد پرداخت نه در راپور EITI و نه در تفتیش صورتحساب مالی NCE واضح نشده است، جوانب ذیربط از جمله IA یادآور شدند که در هیچ یک از قرضه های NCE کدام وضاحتی در مورد نحوه بازپرداخت و نحوه میعاد وجود نداشت. یکی از مفتشین تشریح کرد که این سیستم سببایدی بلاعوض بین SOE ها به ده ها سال قبل بر می گردد (نگاه کنید به شرط 6.2).

¹³ مطابق ضمیمه 4 راپور EITI 2016-17، NCE یک قرضه دهنده به سمت جبل السراج، سمت غوری، افغان گاز، کمپنی سمت آناو، دفتر وزارت معادن، گاز و نفت شیرخان، و رییس معادن جامد در بغلان می باشد.

ویسبایت MOMP علاوه بر نشر تفتیش صورتحساب های مالی AGE و NCE، یک نمای کلی از مدیریت و نظارت SOE های استخراج کننده، وضعیت مالی آنها، اعمال و مصارف شبه مالی را نشر کرد. اساسنامه و اسناد حقوقی مربوط به AGE و NCE در ویسبایت MOMP نشر شده است.

در مشاوره های جوانب ذیربط، توجه قابل ملاحظه ای در مورد بازسازی حاکمیت و نظارت برای AGE و NCE در 2020 وجود داشت. هر دو SOE به یک ساختار مشترک جدید تحت کمپنی تازه تاسیس کمپنی ملی انکشاف (NDC) منتقل شده است.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد اشتراک دولت، انجام شده و معتقد است که افغانستان مطابق به شرط 2.6 پیشرفت قناعت بخشی را انجام داده است. افغانستان تلاش نموده است تا به قسم سیستماتیک معلومات صنایع استخراجی SOE ها را افشا نماید. هم راپور EITI و هم راپور های نشر شده در بخش شفافیت SOE ویسبایت MOMP، اهمیت AFE و NCE را نمایش می دهد و معلومات مکملی را در مورد قوانین و عملکر های مربوط به روابط مالی فیما بین این دو SOE و دولت ارائه می کند. تطبیق EITI منجر به تن ها تفتیش و اولین تفتیش از صورتحساب های مالی این دو SOE توسط SAO و نشر آن در ویسبایت MOMP گردید. راپور EITI شواهدی از قرضه های پرداخت نشده NCE به AGE و چندین تولید کننده سمند داخلی را ارائه می کند. این راپور مقادیر بازپرداخت و پرداخت نشده قرضه های بدون ریج را در هر سال ارائه می کند. در با این که نحوه بازپرداخت و میعاد پرداخت قرضه های NCE در راپور AEITI ذکر نشده، اما جوانب ذیربط تشریح کردند که این قرضه ها به طریق منعطفی ارائه شده اند و اینکه عادی و رسم نبود که نحوه بازپرداخت و میعاد پرداخت چنین قرضه هایی تنظیم شود. همچنین افغانستان تلاش هایی را برای افشای معلومات در مورد نظارت واحد و پلان خصوصی سازی هر دو SOE انجام داده است.

برای تقویت تطبیق، افغانستان تشویق می شود تا کارکرد تصدی های دولتی مانند قرضه دادن تصدی ذغال سنگ شمال به دیگر کمپنی های استخراجی از جمله هر نوع جدول زمانی بازپرداخت را که قابل تطبیق باشد، واضح بسازد؛ البته با در نظر داشت هر قسم قرضه سببایدی شبه مالی (نگاه کنید به شرط 6.2). افغانستان تشویق گردید تا پلانهای تعقیبی تفتیش تصدی های افغان گاز و زغال سنگ شمال را به شمول تشویق به پاسخدهی بخش مدیریتی جهت حمایت از خصوصی سازی دو SOE، تطبیق کند.

5.7 اقدام اصلاحی 7: دیتای تولیدات (#3.2)

بر اساس شرط 3.2، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که حجم و مقادیر تمامی مواد استخراجی تولید شده به دسترس عموم قرار بگیرد. در جائیکه افشاسازی جامع ارقام تولید برای تمام مواد معدنی تولید شده از لحاظ تخنیکی عملی نیست (بعنوان مثال به دلایل امنیتی)، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که دلایل عدم افشاسازی ارقام به وضاحت توضیح داده شده و تخمین های قابل دسترس به عموم مردم کاملاً افشا و ارزیابی شده است. افغانستان می تواند از راپور دهی EITI برای توضیح چالش های تولید در ایجاد احصائیه های رسمی تولید استفاده کند و تطبیق اصلاحات اساسی را در بخش نظارت و بررسی معدن MOMP تعقیب نماید.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. راپور EITI 2014-15 که توسط کمپنی ها و دولت در سال های تحت بررسی تهیه شده بود با وجود اختلافات عمده و غیرقابل توضیح، نتایج متحدالمالی از مقادیر تولید مواد معدنی (از جمله نفت و گاز) را ارائه کرد. نگرانی های عمده از طرف همه هیئت مؤسسين در رابطه به قابل اعتماد بودن احصائیه رسمی تولید وجود دارد. این راپور برای هیچ یک از حجم تولیدات راپور داده شده، قیمت یا ارزشی ارائه نمی دهد، اگرچه به طور غیرمستقیم حاوی بعضی معلومات درباره موقعیت محل تولید است.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

در حالیکه راپور EITI 2016-17 صرفاً حجم تولیدات و قیمت و ارزش پنج مورد از 19 ماده اولیه معدنی و همچنان نفت خام و گاز طبیعی را فراهم می کند، ویسبایت MOMP جدولی درباره حجم تولیدات و قیمت ها را برای هر یک از کمپنی های استخراج کننده در مرحله تولید در سال 2016-17، منتشر کرد. این معلومات با در نظر داشت کمپنی شخصی، مواد اولیه و سال تفکیک شده است که تمام مواد استخراجی تولید شده در افغانستان را شامل می شود. معلومات رسمی دولت درباره میزان تولیدات، فقط معلومات تولید در مورد معدنکاری

های فعال، نفت و گاز دارای جواز را شامل می شود و استخراج غیرقانونی مواد معدنی مانند سنگ های قیمتی در مناطق تحت کنترل سکتور های غیر دولتی را شامل نمی شود.

پورتال شفافیت MOMP به طور سیستماتیک حجم تولیدات را به قسم ربعوار در سال های 2015-2020 آشکار می سازد که براساس جواز هر فرد به طریق جداگانه ترتیب شده است. همچنین وبسایت MOMP با نشر اعلامیه ای، میتودولوژی محاسبه احصائیه رسمی دولت را در رابطه به ارزش و قیمت تولیدات مواد معدنی توضیح می دهد. بنابراین، دیتای تولیدی افشاشده به صورت عمومی افغانستان براساس مکان و پروژه، تفکیک و جداسازی می شود. پورتال شفافیت همچنان معلومات دیگر را بر اساس هر جواز به قسم جداگانه به شمول شرایط مالی و تادیات غیرمالیاتی (به عنوان مثال حق الامتیاز) به MOMP ارائه می دهد. این مسئله به مشترکین این امکان را فراهم می سازد تا آنها ارزیابی های خود را از هر نوع اختلاف بین تادیات حق الامتیاز فرضی و حقیقی توسط کمپنی و پروژه/ جواز، انجام دهند. در حالیکه جوانب ذیربط از تمام اعضای نهاد هیئت موسسین (به شمول دولت) اظهار داشتند که آنها نسبت به اعتبار دیتای رسمی دولت درباره تولیدات استخراجی به دلیل اتهامات مربوط به ضعف پروسه های رسیدگی به راپوردهی از طرف کمپنیا، شک و تردید دارند، جوانب ذیربط موافقت کردند که دیتا ها یا معلومات موجود در وبسایت MOMP و در پورتال شفافیت، معلومات رسمی تولیدات دولت درباره صنایع استخراجی را ارائه می کند.

برای محاسبه اصول تادیات به دولت، و همچنین جامعه مدنی که در جستجوی تقویت نظارت شهروندان بالای استخراج منابع طبیعی و کمک به اقتصاد ملی است، این معلومات تولید به شدت به جوانب ذیربط از جمله دولت افغانستان (MOMP و MoF) مربوط می شود. با توجه به اینکه پورتال شفافیت MOMP علاوه بر دیتای مقدار تولید، شرایط مالی مهم را برای هر جواز استخراجی (که نسبت به جواز/قرارداد متفاوت است) فراهم می کند، برای مشترکین این امکان وجود دارد که مکلفیت های حق الامتیاز برای جواز های خاص در سال های مشخص را با تادیات حق الامتیاز واقعی ارائه شده در پورتال شفافیت تخمین بزنند.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این را نشان می دهد که اقدامات اصلاحی در مورد معلومات تولید، بررسی شده و معتقد است که افغانستان مطابق به شرط 3.2 پیشرفت قناعت بخشی را انجام داده است. وبسایت MOMP و پورتال شفافیت، حجم تولیدات و ارزش یا قیمت هر ماده استخراجی تولید شده در سال 2016-17 را ارائه کرده است، و همچنان دیتا های جدیدتر تا سال 2020 براساس کمپنی و جواز/قرارداد تفکیک و جداسازی شده است. بنابراین، این معلومات تولید بر اساس موقعیت، تفکیک شده است. در پهلوی افشاسازی های سیستماتیک شرایط مالی قراردادی و دیتای عایدات مواد استخراجی غیرمالیاتی، مشترکین پورتال شفافیت قادر به ارزیابی هر نوع اختلاف بین تادیات حق الامتیاز فرضی و حقیقی بر اساس کمپنی و پروژه/جواز هستند. در حالیکه احصائیه رسمی دولت، فعالیت معدنکاری رسمی را در ساحات دارای جواز احتوا می کند، نگرانی های قابل توجه جوانب ذیربط (از همه حوزها) بالای اعتبار دیتای رسمی در مورد تولید استخراجی وجود دارد.

برای تقویت تطبیق، افغانستان می تواند جهت ارتقاء اعتبار احصائیه رسمی دولت در تولیدات معدنی، در بخش تضمین کیفیت کوشش بیشتری را انجام دهد تا جوابگوی شک و تردید وسیع در رابطه به معلومات یا دیتای رسمی تولیدات معدنی منتشره در وبسایت MOMP باشد.

5.8 اقدام اصلاحی 8: دیتای صادرات (3.3#)

مطابق شرط 3.3، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که حجم و ارزش صادرات تمام مواد های استخراجی صادراتی در دسترس عموم قرار بگیرد. در فقدان دیتای رسمی معتبر، افغانستان حداقل باید اطمینان حاصل کند که تخمین ها به طور جامع افشا و مقایسه می شوند. ممکن است افغانستان بخواهد از راپور EITI بعنوان ابزار تشخیص برای شناسایی اختلافات در دیتای صادرات از منابع مختلف و حمایت از تلاش های دولت برای جلوگیری از قاچاق استفاده کند. با توجه به خریداری ظاهری نفت توسط تصفیه خانه های کوچک محلی، AEITI باید درخواست دیتا برای این نوع تصفیه خانه ها را در نظر بگیرد.

یافته های اولین اعتباردهی

اولین اعتباردهی نشان داد که افغانستان در تطبیق این شرط کدام پیشرفتی نداشته است. راپور EITI 15-2014 اظهارات MOF را نقل قول کرده که با وجود شواهدی از منابع اشخاص ثالث مبنی بر دیتای صادرات معدنی که در دسترس عموم مردم (ولی متناقض) است، در

آن زمان دیتای صادرات استخراجی در دسترس نبود. در حالیکه این گزارش، تخمین های جامعه مدنی از حجم و مقادیر صادرات غیرقانونی لاجورد را ارائه می دهد، در تهیه راپور EITI 15-2014 هیچ شاهد و مدرکی که نشان بدهد MSG مسئله دیتای صادرات را بهعهده گرفته باشد، وجود نداشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

در حالیکه راپور EITI در سال 17-2016 حجم و مقادیر پنج قسم مواد معدنی صادر شده را در این دوره مورد بررسی، نشان می دهد، ضمن تأیید عدم صادرات تیل و گاز، دولت بطرف افشاسازی و اعلان سیستماتیک دیتای صادرات ادامه داده است. ریاست گمرکات افغانستان برای هر ماده (مواد) معدنی صادر شده در سال 2019-2016 حجم و مقادیر صادراتی تفکیک شده ای را نشر کرده است، اگرچه که در یک فورمت دیتای باز نیست (به پی دی اف است).

راپور EITI افغانستان، دیتا یا معلومات صادراتی را در سال 17-2016 و با در نظر داشت مقصد صادرات، و ادارات گمرکی به بخش های خوردتر دسته بندی کرده و در ششمین راپور AEITI براساس هر یک از کمپنی های مهم، تفکیک شده است. دیتا های صادرات با توجه به میزان قاچاق مواد معدنی از طریق مرز های کشور های همسایه مثل پاکستان و ایران، که در راپور های مختلف جامعه مدنی و شرکای انکشافی آمده است از اهمیت خاصی در افغانستان برخوردار است.¹⁴ تفکیک و دسته بندی دیتا های صادرات براساس کشور مقصد، تجزیه و تحلیل و مقایسه با دیتا های گمرکات کشور های همسایه را در حصه واردات از افغانستان، مثل دیتابیس تجارتي آنلاین پاکستان، ممکن می سازد.¹⁵ با توجه به ادعا های قاچاق مواد معدنی به کشور های همسایه بخصوص پاکستان، شک و تردید وسیعی در مشوره های جوانب ذیربط درمورد احصائیه رسمی صادرات مواد معدنی دولت وجود داشت. با این وضعیت، در مشوره های جوانب ذیربط این توافق وجود داشت که دیتا های صادرات مواد معدنی نشر شده در ویسایت ریاست گمرکات، دیتا های صادرات رسمی دولت در صنایع استخراجی را نشان می دهد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی ابتدایی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد دیتا های صادراتی، مورد توجه قرار گرفته و معتقد است که افغانستان مطابق به شرط 3.3 پیشرفت قناعت بخشی را انجام داده است. حالا ریاست گمرکات افغانستان، حجم و مقادیر صادرات را در مورد هر ماده معدنی صادر شده در دوره 2016-2019 به قسم سیستماتیک افشا و نشان می دهد. در حالیکه عدم صادرات نفت و گاز در سال 2016-17 تصدیق می شود، همچنین در جدیدترین راپور EITI افغانستان، معلومات دقیقتری در مورد صادرات مواد معدنی برای کمپنی ها ارائه شده است، و معلوماتی را در مورد مقصد های صادرات و ادارات گمرکی مربوطه ارائه می دهد که می تواند اساس مقایسه با احصائیه رسمی واردات کشور های همسایه را ارائه کند. نگرانی های اظهار شده توسط جوانب ذیربط از همه اعضای نهاد هیئت موسسان درمورد قابل اعتبار بودن دیتا های رسمی صادرات مواد معدنی یادآوری شد.

برای تقویت تطبیق، افغانستان می تواند با هدف رسیدگی به نگرانی های وسیع در مورد قابل اعتبار بودن دیتا های رسمی صادرات، افشاسازی های بیشتری در مورد پروسیجر های تضمین اساسی در مطابقت با احصائیه های رسمی صادرات مواد معدنی در نظر بگیرد.

5.9 اقدام اصلاحی 9: جامع بودن (4.1#)

در مطابقت به شرط 4.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که در حصه راپوردهی، تمام کمپنی های انتخاب شده، تمامی تادیات مهم را به طور جامع راپور می دهند و اینکه تصامیم مربوط به اهمیت جریان عایدات بر اصول افشاسازی یکطرفه دولت درباره مجموع عواید استخراجی اتخاذ شود، بشمول آن عایداتی که قانونا اجباری نیستند اما با این وجود جمع آوری شده اند. همچنین افغانستان باید اطمینان حاصل کند که افشاسازی یکجانبه کامل دولتی در مورد عایدات مهم کمپنی های غیر مهم، نه بر اساس قسم کمپنی، بلکه براساس عایدات درحال جریان تفکیک شوند. MSG تشویق شد که تجدید نظر بالای تریشولد یا سقف اهمیت تادیات را در نظر بگیرند تا تعادل بین جامع بودن افشاسازی و کیفیت راپوردهی را با توجه به منابع محدود دست داشته، برقرار کنند.

¹⁴ کمیته مستقل مشترک ارزیابی و نظارت مبارزه با فساد (ماه می 2017)، "راپور ارزیابی پیشرفت، بررسی پلان مبارزه با فساد وزارت مالیه"، در اینجا قابل دسترس است، جون 2020؛ انستیتوت صلح ایالات متحده (جون 2017)، "غارت منابع معدنی افغانستان در مقیاس صنعتی"، در اینجا قابل دسترس است، جون 2020.
¹⁵بورد عایدات فدرال پاکستان، احصائیه تجارت: واردات، در اینجا قابل دسترس است، جون 2020.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. اعتباردهی، چندین مسئله مربوط به تفسیر سنتنرد EITI را مطرح کرد. از یک طرف، MSG و IA تلاش قابل قدری را انجام دادند تا اطمینان حاصل کنند که با توجه به نبود دیتا های قابل اعتماد و جامع درباره جواز دولتی و عایدات، راپور های مکملی را ارائه کنند. راپور EITI 15-2014، تعریف MSG از سقف اهمیت تادیات و کمپنی ها را شامل می شود که مقایسه ارقام بر اساس تادیبه به دولت را احتوا می کند، و همچنین مطابق به میزان مقایسه ارقام هدف، شامل توجیه یک سقف معین می شود. راپور EITI که منابع عایداتی را با مقایسه با قوانین و مقررات اجرایی بررسی می کند، این اطمینان را می دهد که هیچ منبع عایدات قانونی از محدوده این راپور نادیده گرفته نشده است. به نظر می رسد تمامی نهاد های مهم دولتی مجموع عایدات خود را علیرغم چالش ها در جمع آوری دیتا یا معلومات (بخصوص از گمرکات MOF) راپور داده اند، و بنظر می رسد دولت تمامی عایدات استخراجی بشمول عایدات از کمپنی های غیر مهم را افشا و علنی کرده است، گرچند که بجای تفکیک براساس منبع عاید، براساس کمپنی تفکیک انجام شده است. نام کمپنی هایی که راپور ندادند ذکر شد و با توجه به عایدات راپور داده شده دولتی، مقادیر تادیات آنها به دولت ارائه شد. بنظر می رسد تعداد کمپنی هایی که در سال 2014 راپور نداده اند قابل توجه است، اما در 2015 این طور نیست. از طرف دیگر، ناهماهنگی در حفظ ریکارد های دولتی باعث ایجاد سوالاتی درباره مکمل و جامع بودن عایدات دولتی نشر شده، و همچنین باعث ایجاد سوالاتی بخاطر مقایسه ارقام، گردیده است. عدم ارزیابی اهمیت تادیات قبل از جمع آوری دیتا، ساحه را برای تادیات لازم مهم که در مقرر این سکتور هم تشریح نشده محدود می کند.

چالش ها برای نشان دادن پیشرفت قناعت بخش جهت پوره کردن شرط 4.1 در افغانستان شناسایی شد، که اساساً مربوط به ضعف حفظ ریکارد های دولتی است. غیر منطقی خواهد بود که نتیجه گیری کنیم که MSG قبل از اتخاذ تصمیم درمورد اهمیت باید این مسائل را حل و فصل کند. اعتباردهی این مسئله را در نظر گرفت که با توجه به این موانع، MSG و IA در جستجوی تعقیب پروسه ای بوده اند که تحت این شرایط اطمینان قابل ملاحظه ای را فراهم کند. در عین زمان، اقدامات بیشتری وجود دارد که MSG می توانست با انجام آنها اطمینان حاصل کند که تمامی کمپنی های انتخاب شده، راپور مکمل ارائه کنند، و اینکه هر عایدات غیرقانونی استخراجی مرتبط به دولت هم شناسایی شود و همچنین می توانست اطمینان حاصل کند که تمام نهاد های دولتی به قسم یکطرفه تمامی عایدات استخراجی جمع آورده شده را افشا کنند.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

شواهدی وجود دارد که MSG سقف اهمیت را برای منابع عایداتی و کمپنی های استخراجی انتخاب شده بشمول مقدار مقایسه ارقام، تایید کرده است.

در حالیکه MSG فقط سه مجرا یا منبع عایداتی را منحصیث منبع مادی انتخاب کرده است، تریشولد یا سقف اهمیت، %1.07 از مجموع عایدات استخراجی دولت است که اطمینان می دهد که تمام عایدات مهم دریافت شده توسط دولت از کمپنی های نفت، گاز و معدنکاری به قسم مکمل افشا و مقایسه شده است. حذف منابع عایداتی لیست شده در شرط 4.1 c به دلیل مسائل مربوط به اهمیت (بخاطر سهمگیری ضعیف در عایدات استخراجی دولت) به قسم مناسبی قابل توجیه است. تمامی منابع عایداتی، بشمول عایدات غیرمهم، در راپور EITI لیست و تشریح شده است.

محاسبه MSG از اهمیت، براساس مجموعه ای از عایدات است که شامل مفاد سهام SOE نمی شود. در حالیکه تصدی افغان گاز هیچ نوع مفاد سهام را در سال 2016-2017 تادیبه نکرد، اما تصدی زغال سنگ شمال به ارزش %12.77 (239.99 میلیون افغانی) و %27.07 (615.37 میلیون افغانی) مفاد سهم از عایدات استخراجی دولت را (به ترتیب) در سال های 2016 و 2017 را پرداخت کرد که اساس محاسبات اهمیت MSG هستند. با این وجود، این موضوع امکان دارد که محاسبات اهمیت را بر اساس دیتای موجود در راپور EITI تنظیم کرد و تصدیق کرد که تصامیم مادیت هم برابر به همین مقدار است. نه IA و نه هم دیگر جوانب ذیربط نمی توانند عدم موجودیت مقایسه ارقام مفاد سهام NCE را در ششمین راپور AEITI تشریح کنند. یکی از پرسونل سکرتریت یادآور شد که توجه مقایسه ارقام بالای تادیات کمپنی ها به دولت بوده است نه مفاد سهام SOE. عدم مطابقت ارقام مفاد سهام NCE با رسیدات MoF ذریعه معاملات SOE ارزیابی می شود (نگاه کنید به شرط 4.5).

روش و خط مشی MSG جهت تعریف اهمیت برای کمپنیها، هم براساس مقدار تریشولد یا سقف مطابق با ارزش تادیات آنها به دولت است، و هم روش و خط مشی مبتنی بر ریسک برای انتخاب کمپنی هایی است که تادیات خوردتر به دولت می پردازند. این رویکرد یا خط مشی

تضمین می کند که تمامی کمپنی هایی که بیشتر از 1% از عایدات استخراجی دولت را ارائه می کنند در مقایسه ارقام شامل شوند، در حالیکه در جواب به تقاضای جوانب ذریبط، یک نمونه از مالیه دهندگان کوچکتر را نیز اضافه می کند.

تمامی کمپنی ها و نهاد های مهم دولتی که در راپور EITI لیست شده اند به قسم مکمل تادیات خود را به دولت و عواید استخراجی دولت راپور می دهند. دولت همچنین افشاسازی یا اعلانهای یک جانبه دولت درباره تمام عایدات مالیاتی و غیرمالیاتی را ارائه داده است. علاوه، پورتال شفافیت MOMP که در ماه نومبر سال 2018 راه اندازی شد، عایدات غیرمالیاتی دولت (MOMP) از کمپنی های معدنی، نفت و گاز را که در زمان مشخص آن جمع آوری شده بود، براساس تفکیک جواز/قرارداد، اعلان یا افشاسازی کرد.

راپور 2016-17 EITI تریسولد یا سقف MSG را برای بررسی اختلافات انعکاس می دهد و نتایج مقایسه ارقام نشان دهنده آنست که اختلافات حل نشده بر جامعیت راپور EITI تأثیر نداشته است. راپور EITI شامل ارزیابی اداری مستقل است که نشان دهنده جامع بودن دیتای مالی مقایسه شده است.

این دو SOE استخراجی، تصدی افغان گاز و تصدی زغال سنگ شمال، که در پهلوی هم در حدود دو سوم از عایدات استخراجی دولت را در سال های 2016-17 به خود اختصاص داده اند، برای اولین بار صورتحساب های مالی تفتیش شده شان را نشر کردند. با اینحال، به نظر نمی رسد که صورتحساب های مالی سایر کمپنی های استخراجی در دسترس عموم باشد. با اینحال، AI طرز العمل های تفتیش و تضمین کمپنی های مهم را بعنوان بخشی از خط مشی کلی خود برای اطمینان از دیتای مالی مقایسه شده، مورد بررسی قرار داد (نگاه کنید به شرط 4.9).

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که این اقدام اصلاحی درباره جامع و کامل بودن آنها بررسی شده و مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی در مورد شرط 4.1 داشته است. راپور EITI سال 2016-17 شامل تعریف سقف اهمیت (materiality thresholds) برای تادیات و کمپنی هایی است که قرار است در مقایسه ارقام شامل شوند، بشمول یک دلیل برای اینکه چرا سقف ها در سطح های موافقت شده تعیین شدند. عدم مقایسه ارقام مفاد مهم تصدی زغال سنگ شمال به وزارت مالیه تحت معاملات SOE ارزیابی شده است (نگاه کنید به شرط 4.5). MSG در تعیین سقف اهمیت برای تادیات و کمپنی ها نقش داشت. تمام کمپنی ها و نهاد های مهم دولتی به صورت جامع تمام تادیات و عایدات مهم را در راپور EITI سال 2016-17 راپور دادند و افشاسازی کامل یک جانبه دولت از عایدات استخراجی ارائه شد. راپور EITI شامل ارزیابی IA است که بر اساس آن، دیتای مالی مطابقت ارقام، کامل و جامع است. این دو SOE استخراجی، که دو حصه از سه حصه عایدات استخراجی دولت را در سال 2016-17 به خود اختصاص داده اند، برای اولین مرتبه صورتحساب های مالی تفتیش شده شان را نشر کردند، اگرچه سایر کمپنی های استخراجی این کار را نکردند.

جهت تقویت تطبیق، افغانستان ممکن است که علاقه مند به همکاری با اعضای هیئت مؤسسين صنایع باشد تا وسایل افشاسازی سیستماتیک صورتحساب های مالی تفتیش شده کمپنی های استخراجی و نهاد های دولتی - در صورت در دسترس بودن - را در نظر بگیرد.

5.10 اقدام اصلاحی 10: عایدات ترانسپورت (4.4#)

مطابق با شرط 4.4، افغانستان باید اطمینان حاصل نماید که ارزیابی اش از اهمیت هر نوع عایدات از ترانسپورتیشن نفت، گاز و مواد معدنی به طور عمومی مستندسازی شود و همچنین افشاء هر نوع عایدات مهم، به تفکیک سطوح متناسب با راپوردهی سایر تادیات و منابع عایدات، صورت گیرد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. به نظر میرسد که MSG به طور کلی وجود تمهیدات ترانسپورتیشن در صنایع استخراجی را در نظر گرفته است، اگرچه راپور EITI در سال 2014-15 به چهار قرار، اشاره داشت که منجر به افزایش عایدات ترانسپورتیشن نشد. با این حال، اعتباردهی، هیچ مدرکی درباره چنین گفتگو و بحثی توسط MSG در مورد فیس حق العبور سرک که توسط وزارت ترانسپورت از تمام وسایط نقلیه (نه فقط وسایط استخراجی) جمع آوری می شود، پیدا نکرده است. اگرچه احتمالاً این نوع عایدات جزئی بودند، اما عدم ارزیابی دقیق از اهمیت این نوع عواید فیس حق العبور نگران کننده بود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

راپور EITI در سال 2016-17 و الحاقیه آن تأیید می کند که دولت عایداتی از ترانسپورتیشن و مواد استخراجی جمع آوری نکرده است. با این که در راپور ذکر شده که MOMP به مقدار 5000 افغانی (در حدود 73 دالر آمریکایی) نرخ ثابت به ازای هر بارنامه صادر شده برای ترانسپورت ماده استخراجی را جمع آوری می کند، صدور بارنامه ها را نمی توان به حیث عایدات ترانسپورتیشن در نظر گرفت بلکه یک عاید دولتی مبتنی بر اجرت مربوط به یک پروسیجر اداری محسوب گردیده است.

جوانب ذیربط بشمول IA یادآوری کردند که مسئله تأدیات چیک پوینت توسط آن دست از اجناس ترانسپورتی استخراجی یک موضوع حساس بود، زیرا این مسئله شامل تأدیات به افراد غیرذینفع و شورشیان است. IA متذکر شد که کتگوری سازی تأدیات چیک پوینت به شکل تأدیات ترانسپورتیشن در راپور های قبلی EITI توسط IA های قبلی نادرست بوده است.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی نشان می دهد که اقدام اصلاحی عایدات ترانسپورت مورد توجه قرار گرفته و معتقد است که شرط 4.4 در دوره تحت بررسی (2016-17) در افغانستان قابل تطبیق نبوده است. راپور EITI در سال 2016-17 و الحاقیه آن عدم عایدات دولت از ترانسپورتیشن مواد استخراجی را تأیید می کند.

برای تقویت تطبیق، افغانستان تشویق می شود تا عایدات ترانسپورتی موجوده را به قسم سالیانه، مجدداً ارزیابی کند با این رویکرد که تضمین شود که عایدات مهم ترانسپورت که توسط دولت جمع آوری می شود، در آینده فاش گردد.

5.11 اقدام اصلاحی 11: معامله های مربوط به تصدی های دولتی (#4.5)

مطابق شرط 4.5، افغانستان باید یک ارزیابی جامع از معامله های بین COE های استخراجی و نهاد های دولتی را به انجام برساند تا اطمینان حاصل نماید که پروسه راپوردهی به طور جامع نقش SOE ها، از جمله حواله جات بین SOE ها و دیگر شعبات دولتی را مورد توجه قرار می دهد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. جوانب ذیربط تأیید می کند که هیچیک از این دو SOE استخراجی، هیچ نوع عایدات مالیاتی یا غیرمالیاتی از کمپنی های استخراج کننده معدن، تیل و گاز را جمع آوری نکرده است، حتی با وجود این که این مسئله در راپور EITI سال 2014-15 به طور واضح تصریح نشده است. در حالیکه ارزیابی MSG از اهمیت تأدیات SOE به دولت واضح نبود، ولی واضح بود که تأدیات SOE به دولت با اهمیت تلقی شده و هر دو SOE در راپور گنجانده شده بودند. با این حال، تأدیات SOE ها به MOF که محدود به SOE ها از شرکت های رایج تا همه شرکت های استخراج کننده بود، در این راپور بطور واضح مشخص نشده، و جامعیت راپوردهی SOE نیز غیر واضح است. عدم اطمینان درباره جامعیت راپوردهی SOE ها از معامله هایشان با دولت وابسته به ضعف در حفظ ریکارد آنها است.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

MSG تعیین کرده که AGE و NCE تن ها دو SOE استخراجی هستند که در سال 2016-2017 با اهمیت و مهم در نظر گرفته شده اند، زیرا کود برق (KB) کود تولید می کند و مصروف کار های اصلی معدنکاری نیست حال آنکه فابریکه سمنت جبل السراج (JS) در این دوره منحصبت یک تادیه کننده مهم به دولت در نظر گرفته نشده بود. راپور EITI 2016-2017 اهمیت تأدیات این دو SOE را به دولت نشان می دهد، که به طور مختلط، 80.47% و 79.02% از عایدات استخراجی دولت را به ترتیب در سال 2016 و 2017 به خود اختصاص داده اند.

راپوردهی EITI افغانستان تأیید می کند که این دو SOE در سال 2016-17 کدام عایداتی از کمپنی های استخراجی جمع آوری نکرده بودند، و این مسئله با بررسی صورتحساب های مالی تفتیش شده آنها در این دوره تأیید می گردد.

این راپور تأیید می کند که این دو SOE به حیث کمپنی های استخراجی خصوصی، تابع شرایط تأدیات یکسان به دولت هستند. این تأدیات قانونی کمپنی استخراجی به دولت در مطابقت با ارزیابی جامعیت، انجام داده می شود (نگاه کنید به شرط 4.1). این راپور همچنین تأیید می کند که SOE ها موظفند 75% از مفاد خالص خود را به عنوان مفاد سهام به وزارت مالیه انتقال دهند. در حالیکه این راپور فقدان چنین تأدیات مفاد سهام توسط AGE را در سال 2016-17 تأیید می کند، این راپور فقط افشاء یک جانبه توسط NCE از تأدیات مفاد سهام اش به MOF در سال 2016-17 را ارائه می دهد. مفاد سهام NCE با وجود مبلغ 12.77% (239.99 میلیون افغانی) و 27.07% (615.37 میلیون افغانی) از تأدیات استخراجی دولت به ترتیب در سال های 2016 و 2017، مطابقت ندارد. اگرچه صورتحساب های عایدات NCE در سال های 1395-1396 که در ویبسایت MOMP منتشر شد ارقام مربوط به تأدیات مفاد سهام NCE ("مفاد انتقال شده به بودیجه دولت") را نشان می دهد که این ارقام با ارقام MOF افشا شده در راپور EITI، از قرار 803.036 میلیون در سال 1395 و 563.610 میلیون افغانی در سال 1396، به طور قابل توجهی متفاوت است. نه IA و نه جوانب ذیربط دیگر مشورت کننده، نتوانستند عدم تطابق تأدیات مفاد سهام NCE به MoF را در ششمین راپور EITI توضیح دهند.

نه راپوردهی EITI افغانستان و نه صورتحساب مالی تفتیش شده این دو SOE کدام انتقال بدون پلان یا موقتی به مؤسسات دولتی را در سال 2016-17 نشان نمی دهد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد معاملات یا انتقال های SOE مورد توجه واقع شده است و معتقد است که افغانستان پیشرفت معنی دار و انکشاف قابل ملاحظه ای را در مورد شرط 4.5 انجام داده است. راپور EITI در سال 2016-17 و صورتحساب های مالی هر دو SOE استخراجی به قسم آنلاین نشر شد که مادیت این دو SOE، تصدی افغان گاز و تصدی زغال سنگ شمال را نشان می دهد. در حالیکه این راپور عدم تأدیات کمپنی به این دو SOE و عدم تأدیات مفاد سهام AGE به دولت را تأیید می کند، تأدیات قابل توجه مفاد سهام از NCE به وزارت مالیه (معادل 12.77% و 27.07% از تأدیات استخراجی دولت به ترتیب در سال های 2016 و 2017) فقط توسط MoF به صورت یکجانبه اعلان شده و با اعلان NCE مطابقت ندارد. هیچ مدرکی مبنی بر تأدیات لازم دیگر از طرف SOE ها به دولت، و انتقال هایی از طرف دولت به این دو SOE در این دوره تحت بررسی، وجود ندارد.

در مطابقت با شرط 4.5، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که کلیه انتقال های مهم SOE به نهاد های دولتی، بشمول انتقال یک سهم از مفاد خالص آنها به وزارت مالیه، باید به طور جامع و قابل اعتماد افشا و اعلان گردد.

5.12 اقدام اصلاحی 12: کیفیت دیتا (#4.9)

در مطابقت با شرط 4.9، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که لایحه وظایف IA در مطابقت با استاندارد لایحه وظایف تأیید شده توسط بورد EITI می باشد و اینکه موافقت بر سر هر نوع تخطی از استاندارد لایحه وظایف به قسم مناسب مستندسازی شود. افغانستان باید برای اطمینان از قابل اعتماد بودن معلومات EITI، مطمئن شود که یک بررسی از روش های واقعی تفتیش توسط کمپنی ها و نهاد های دولتی راپوردهنده را قبل از پروسیجر مورد توافق، اجرا می گردد. افغانستان باید اطمینان حاصل کند که تضمین کیفیت موافقت شده برای راپوردهی EITI به قسم شفاف مستند سازی می شود، مطابقت با پروسیجر های موافقت شده توسط نهاد های راپوردهنده بطور شفاف ارزیابی شود و همچنین اینکه IA یک ارزیابی شفاف از کامل بودن و قابل اعتماد بودن راپوردهی EITI را ارائه کند. همچنین MSG باید اطمینان حاصل کند که جداول دیتا های خلاصه در تمامی راپور های EITI به وقت و زمان و در مطابقت با شرایط تأیید شده لایحه وظایف بورد IA، آماده می شود.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. در مطابقت با شرط 4.1، ارزیابی از این شرط باعث ایجاد سوالاتی در مورد تفسیر استاندارد EITI شده است. اعتباردهی، تلاش های انجام شده توسط MSG و IA را تصدیق کرد. این تلاش ها برای تصمیم گیری در مورد تضمین کیفیت دیتا بر اساس ظرفیت عمومی ضعیف سازمانی و شرایط تفتیش قانونی که عملاً وجود ندارند بود. لایحه وظایف IA به قسم عمومی در مطابقت با نمونه تأیید شده بورد بود، هرچند که تصامیم مربوط به اهمیت MSG حذف شده بود و استفاده از IA توسط MSG تصدیق شده بود. MSG نمونه های راپوردهی برای راپور EITI 2014-15 را منحیث قسمتی از ساحه تحقیق تحت موافقت خود تأیید کرد، و همچنین MSG تضمین کیفیت ضروری نهاد های راپوردهی را تأیید کرد. در حالیکه جداول دیتا های خلاصه برای راپور EITI 2014-15 منحیث شروع اعتباردهی (1 نوامبر 2017) نشر نشده بود، اما شواهد و مدارکی موجود بود

که نشان می داد IA جداول خلاصه دیتا ها را برای این راپور تهیه کرده بود و اینکه این جداول بعد از نهایی شدن نشر خواهد شد. همچنین این راپور شامل خلاصه ای از بررسی عمومی IA از طرز العمل های تفتیش و تضمین در سال های 2014-15 می باشد، و جوانب زیربط، ارزیابی راپور از نقاط ضعف و سبب در چنین پروسیجر تضمین را تایید می کند. ن هایتا، اعتباردهی بالای ارزیابی در مورد این مسئله تمرکز کرد که تا چه حدی این پروسیجر های تعیین شده توسط MSG و IA تعقیب شده بودند. اعتباردهی یادآور شد که این راپور در مورد میزان مطابقت با طرز العمل های موافقت شده تضمین کیفیت، غیر شفاف بود، و IA در مورد جامع و کامل بودن و قابل اطمینان بودن دیتا های مطابقت داده شده موجود در این راپور، کدام تضمینی ارائه نکرد.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

افغانستان از تطبیق EITI خود استفاده کرده است تا اصلاحاتی را در طرز العمل های تفتیش سکتور عمومی وسیعتر ایجاد کند. برای عمل کردن به پیشنهادات AEITI، اداره عالی تفتیش (SAO) اولین تفتیش از صورتحساب های مالی تصدی افغان گاز و تصدی ذغال سنگ شمال در 2016 و 2017 را تکمیل کرد. ویبسایت MOMP یک صفحه را در مورد SOE های استخراجی اختصاص داده است، که در آن صورتحساب های مالی، اساسنامه ها و دیگر اسناد حقوقی مربوطه موجود است. در عین حال، پورتال شفافیت MOMP، دیتای عایدات غیرمالیاتی را که براساس جواز تفکیک شده بود افشا و اعلان می کند، که هرچند تفتیش نشده است، با این وجود در وقت مقرر نزدیک نشر شد. این مسئله، در پهلوی دیتا های تولید براساس سطح پروژه و شرایط مالی، یک ابزار قدرتمند را برای تحقیق و تحلیل و ارزیابی ارائه می کند.

هرچند، شرایط بیشتر برای تفتیش و تضمین در افغانستان ضعیف است. صورتحساب های مالی تعداد کمی از کمپنی های استخراجی، تحت تفتیش سالانه هستند. در ششمین راپور AEITI، مدیر مستقل (Independent Administrator) یک پروسه راپوردهی را طراحی کرد که مسئولیت بیشتر را بالای پروسیجر های قدرتمند تفتیش و تضمین دیتا های دولتی می گذارد. فراتر از تفتیش صورتحساب های قطعی (Qatia) دولت، SAO در حال تقویه ظرفیت تفتیش و تضمین خود است.

عملا، MSG از تهیه راپور 2016-17 EITI نظارت موثر داشته است. این توافق لایحه وظایف برای تهیه راپور EITI در مطابقت با استانداردهای لایحه وظایف موافقت شده با بورد EITI بود و از تدارکات مدیر مستقل نظارت می کرد. به نظر می رسد IA، استاندارد های مسلکی بین المللی را در کار های خودش، بشمول مکانیسم های حفظ محرمانه اطلاعات قبل از نشر، تطبیق کرده است.

راپور 2016-17 EITI یک نظارت کلی از طرز العمل ها و پروسیجر های تفتیش و تضمین دولت، SOE ها و کمپنی های استخراجی را ارائه می کند. MSG برای راپوردهی EITI با تضمین کیفیت موافقت کرد، که شامل تاییدیه تفتیش خارجی نمونه های راپوردهی کمپنیا، و تاییدیه نمونه راپوردهی دولت و SOE می شود.

به طور وسیعتر، SAO تفتیش های مالی خود از نهاد های دولتی از جمله SOE ها را توسعه داد. سه تفتیش مالی از نهاد های دولتی در سال 2019 تکمیل شده است، و پلان بر این است که در سال 2020 ده تفتیش انجام شود. این تفتیش ها شامل تفتیش از صورت حساب های مالی تصدی افغان گاز و تصدی زغال سنگ شمال در سال 1395-1396 که است در جنوری 2020 نشر شد و آنهایی که در 1397-1398 انتظار می رود الی اخیر 2020 نشر شود.

این راپور در مورد چالش های تضمین مربوط به تضمین کیفیت موافقت شده توسط کمپنی ها و دولت، شفاف است. کمپنی ها فقط سه مورد از شش مورد تضمین کیفیت را مراعات کرده اند، اما تاییدی مفتش خارجی مربوط به نمونه های راپوردهی خود را تسلیم نکردند. در حالیکه تاییدی SAO از نمونه های راپوردهی دولت و SOE همچنان در زمان نشر راپور EITI (در ماه جون 2019) حالت "در حال کار" را نشان می داد، قسمی که در ششمین الحاقیه راپور AEITI تایید شده بود، این کار در ربع 4 سال 2019 مکمل شده بود. با اینحال، علیرغم این واقعیت که تاییدیه SAO از راپوردهی EITI افغانستان در زمان نشر این راپور EITI تکمیل نبود، IA همچنان یک ارزیابی شفاف را ارائه کرد که بر اساس آن، بطور کلی، جامعیت و قابل اطمینان بودن دیتای مالی قناعت بخش بود. در مشاورهها، IA تشریح کرد که با در نظر داشت اینکه تفاوت های نهایی نشده به کمترین مقدار رسیده بود، آنها در قابل اعتماد بودن این دیتا ها تا اندازه ای اطمینان داشتند. با توجه به اینکه IA در این کار از نزدیک با SAO همکاری داشتند، IA تشریح کرد که در قابل اعتماد بودن ارقام از طرف دولت اطمینان داشته است. شمولیت مطابقت نهایی ارقام با فیصدی 91% و 87% عایدات استخراجی در سال های 2016 و 2017 به ترتیب تایید شده است. برخلاف بی اعتمادی گسترده جوانب زیربط در مورد ارقام رسمی تولیدات معدنکاری، هیچ یک از آنها در مشورت های خود، کدام نگرانی در مورد قابل اطمینان بودن دیتای مالی در راپور های EITI، را اظهار نکردند.

تعدادی از پیشنهادات استراتژیک مربوط به انکشاف دیتا های عایدات استخراجی، در راپور 2016-17 EITI موجود بود. این ها شامل پیشرفت سیستم های حفظ ریکارد ها و سیستم مالی MOF و MOMP و همچنین شامل پیشرفت پروسیجر های تضمین راپوردهی توسط دولت و کمپنی ها می شود. همچنین این راپور، تعقیب پیشنهادات گذشته EITI و یک مجموعه از پیشنهادات جدید را بر اساس تطبیق در 2016-17 ارائه می کند.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد کیفیت دیتا مورد توجه واقع شده است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 4.9 انجام داده است. مقایسه ارقام تادیات و عایدات توسط یک IA انجام شده است، که توسط MSG و با تطبیق استاندارد های مسلکی بین المللی، موظف به این کار شده بود. MSG با لایحه وظایف برای تهیه راپور EITI 2016-17 در مطابقت با استاندارد لایحه وظایف موافقت کرد، و همچنین در مورد طرز العمل های صادر شده از طرف بورد EITI موافقه کرد، و لایحه وظایف مربوطه و طرز العمل ها را در عمل تطبیق کردند. روش قابل اطمینان بودن دیتاها، بیشتر بالای تضمین های محکم از جانب دولت متمرکز است تا از جانب به کمپنیها. آخرین راپور، یک اعلان شفاف از IA را در مورد جامعیت و قابل اعتماد بودن دیتا های مالی متحدالمان شده ارائه می دهد و در پهلوی آن، خلاصه ای از معلومات کار های اجرا شده توسط IA، محدودیت ارزیابی ارائه شده و شمولیت مقایسه ارقام مالی نهایی را نشان می دهد.

جهت تقویت تطبیق، افغانستان تشویق می شود تا اصلاحات طراحی شده برای تقویت سیستم های تفتیش و تضمین دولتی از جمله توانایی انجام تفتیش مالی و اجرایی بالای نظارت استخراجی دولت، در نظر بگیرد. افغانستان می تواند بالای راپور های EITI خود برای رفع نقاط ضعف در حفظ ریکارد در سیستم های دولت و کمپنی استخراجی، کار کند.

5.13 اقدام اصلاحی 13: توزیع عایدات صنایع استخراجی (#5.1)

در مطابقت با شرط 5.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که درباره تخصیص آن عایدات استخراجی که در بودیجه ملی ثبت نشده اند، تشریح داده شود، و در صورت امکان راپور های مالی مربوطه آنها هم ارائه شود. افغانستان می تواند جستجو کند که تا چه حد می تواند صنف بندی های محدود به استخراج GFS را از جداول خلاصه دیتا های EITI خودش (همراه با نمبر تشخیصیه مالیاتی جواز) بعنوان وسیله ای برای تفکیک عایدات استخراجی در سیستم های MOF استفاده کند.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. راپور EITI 2014-15 از اینکه کدام عایدات استخراجی در بودیجه ملی ثبت نشده بود، توضیح مشخصی نداشت، که باعث ایجاد نگرانی های جدی در مورد حفظ ریکارد و محاسبه دولت شد. در حالیکه راپور EITI 2014-15 شامل بعضی معلومات در مورد نقاط ضعف در حفظ ریکارد دولتی بود، در بین جوانب ذیربط مشوره کننده در مورد اینکه آیا تمام عایدات استخراجی مالیاتی و غیر مالیاتی در بودیجه ملی ثبت شده است یا خیر، عدم وجود شفافیت کلی وجود داشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

راپور EITI 2016-17 و الحاقیه آن تایید می کند که تمام عایدات استخراجی به تن ها حساب خزانه، انتقال داده شده است. ریاست عمومی بودیجه وزارت مالیه، بودیجه ملی سالانه 16 و راپور ربعوار اجراءات بودیجه 17 را در وبسایت خود نشر می کند. اسناد بودیجه ملی شامل "بودیجه شهروندی" است، که یک نسخه ساده شده از بودیجه ملی 1392-1399 می باشد. اداره عالی تفتیش، حسابات قطعی (Qatia) دولتی را برای سال های 2007-2018 در وبسایت خود نشر می کند.¹⁹

¹⁶ وبسایت ریاست عمومی بودیجه، اسناد بودیجه ملی، در ماه جون 2020، در اینجا قابل دسترس است.

¹⁷ وبسایت ریاست عمومی بودیجه، راپور ربعوار اجراءات بودیجه، در ماه جون 2020 در اینجا قابل دسترس است.

¹⁸ وبسایت ریاست عمومی بودیجه، اسناد بودیجه ملی، در ماه جون 2020 در اینجا قابل دسترس است.

¹⁹ وبسایت اداره تفتیش عالی، حسابات قطعی دولت، در ماه جون 2020 در اینجا قابل دسترس است.

ویسایت MOMP شامل یک صفحه انترنتی در مورد شفافیت SOE است، که این صفحه شامل صورتحساب های مالی SOE ها، AGE و NCE می شود. این ها اختلافات محاسباتی زیادی در ارقام راپورده شده از مفاد سهم NCE به MOF را فیمابین صورتحساب های مالی NCE و ارقام داده شده در راپور EITI آشکار می کند (نگاه کنید به شرط 4.5).

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد توزیع عایدات استخراجی مورد توجه واقع شده است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 5.1 انجام داده است. راپوردهی EITI افغانستان تایید می کند که تمام عایدات استخراجی به تن ها حساب خزانه انتقال داده شده است. بعضی از معلومات بودیجه به قسم عمومی در ویسایت های دولتی (ریاست عمومی بودیجه و اداره عالی تفتیش) در دسترس است. با اینحال، بررسی صورتحساب های مالی NCE یک اختلاف کلان را در ارزش مفاد سهام خودش (مفاد خالص به MOF) در مقایسه با ارقام راپورده شده توسط MoF در راپور EITI آشکار می سازد.

جهت تقویت تطبیق، افغانستان می تواند افشاسازی های مالی را توسط SOE های استخراجی که عایدات مهمی را برای دولت تولید می کنند، تقویت کند. افغانستان تشویق می شود تا از راپوردهی EITI خود منحنی یک معیار تشخیص تطبیق اصلاحات صنف بندی شده عایدات، استفاده کند.

5.14 اقدام اصلاحی 14: مصارف اجتماعی (#6.1)

در مطابقت با شرط 6.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که یک تعریف واضح از هر قسم مصارف ضروری اجتماعی به طور عمومی تهیه می شود، و اهمیت این نوع مصارف را در دوره مورد بررسی ارزیابی کند. MSG می تواند در نظر داشته باشد تا چه اندازه افشاسازی موافقت نامه های انگشاف اجتماعی (یا بررسی شرایط کلیدی) برای ارائه یک ارزیابی جامع از موجودیت مصارف اجباری اجتماعی، ضروری است. افغانستان باید اطمینان حاصل کند که افشاسازی عمومی مصارف اجباری اجتماعی براساس نوع تأدییه (با تمایز پول نقد و جنس) و مستفید شونندگان تفکیک شود و نام و کارکرد هریک از مستفید شونندگان غیردولتی (شخص ثالث) از مصارف اجباری اجتماعی مشخص گردد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. در حالیکه راپور EITI در سال 2014-15 اعلام کرده بود که کدام مصارف اجباری اجتماعی در دوره تحت بررسی وجود نداشته است، بسیاری از جوانب ذیربط صنعتی تأیید کردند که کمپنی های معدنی معین در سال 2014-2015 مصارف اجباری اجتماعی را عهده دار شده بودند. در حالیکه مصارف اجتماعی داوطلبانه در نمونه ها شامل شده بود، ولی هیچ نوع تأدیاتی، راپور داده نشده و توضیحات ارائه نشده بود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

مصارف اجتماعی

راپور EITI در سال 2016-17 وجود مصارف اجتماعی اجباری را تأیید می کند. در حالیکه این راپور به احکام قانون معادن سال 2018 بعنوان اصل قانونی برای این مصارف اجتماعی اشاره دارد، که بعد از دوره مورد بررسی به تصویب رسید، اما بررسی IA از بعضی قسمت های چهار قرارداد استخراجی (دو معدنکاری و دو نفت و گاز) که به طور تصادفی انتخاب شدند و در سال 2016-17 فعال بودند، احکام مربوط به مصارف اجتماعی اجباری را آشکار کرد. الحاقیه ششمین راپور AEITI یادآور می شود که مقررات قراردادی که مصارف اجتماعی اجباری را ضروری می سازند، اخیراً نافذ شده است.

از کمپنی های مهم خواسته شد تا مصارف اجتماعی اجباری را با یک تریشولد یا سقف اهمیت که به طور غیررسمی صفر است، راپور بدهند. علاوه براین، فرمت های راپوردهی مربوط به مصارف اجتماعی داوطلبانه درخواست گردید. سه کمپنی مصارف اجتماعی اجباری خود را در سال 2016 و 2017 راپور دادند. سه کمپنی دیگر مصارف داوطلبانه خود را راپور دادند.

در ششمین راپور AEITI واضح نیست که آیا این شش کمپنی که هیچ نوع مصارف اجتماعی را در سال 17-2016 راپور نداده اند، هیچ نوع مصارف اجتماعی را بر عهده نگرفته اند یا اینکه نتوانسته اند آن مصارف را در فرمت های راپوردهی شان بگنجانند. از این جهت جامعیت راپوردهی مصارف اجتماعی نامشخص است. اکثر جوانب ذیربط نتوانستند علت کم بودن کمپنی های راپوردهنده مصارف اجتماعی اجباری را توضیح دهند. برخی جوانب ذیربط معتقدند که شرایط برای مصارف اجتماعی تن ها در قرارداد های اخیر رسمی شده است. یک شریک انکشافی تأکید کرد که انتظار می رفت مشخصه های بیشتر در پورتال شفافیت MOMP اضافه گردد تا شرایط مصارف اجتماعی را براساس جواز اعلان کند.

این راپور، افشاسازی مصارف اجتماعی اجباری سه کمپنی را به تفکیک نوع تأدیه، مصارف نقدی و جنس، با ماهیت تأدیات جنس ارائه می دهد. هویت مستفید شونندگان برای بعضی و نه تمام مصارف اجتماعی اجباری ارائه شده است. معلومات مشابه برای مصارف داوطلبانه اجتماعی سه کمپنی راپور داده شده است.

با این حال، MOMP در اوایل سال 2020 بررسی مصارف اجتماعی اجباری را در ویسایت خود منتشر کرد که شامل بررسی جامع از شرایط قراردادی برای مدنظر گرفتن مصارف اجتماعی در کلیه قرارداد های عملیاتی کمپنی های مادی بود. این بررسی، شرایط مصارف اجتماعی اجباری در هشت قرارداد از 14 کمپنی مهم را برجسته می سازد. به اساس بررسی راپور های کمپنی به ادارات ولایتی MOMP، این بررسی MOMP بطور واضح مصارف اجباری اجتماعی را متمایز می کند و ارزش بعضی مصارف اجتماعی، و نه همه مصارف، توسط هشت کمپنی مهم را در این دوره تحت بررسی فراهم می سازد. این مصارف به مصارف نقدی و جنس برای بعضی مصارف و نه همه مصارف تفکیک شده است و هویت مستفید شونندگان غیردولتی برای بعضی مصارف اجتماعی و نه همه مصارف ذکر شده است.

کارمندان سکرتریت، توضیح دادند چندین قرارداد معدنکاری شامل شرایط مصارف اجتماعی بدون چوکات زمانی معین می شوند، که وابستگی نظارت MOMP به این شرایط قراردادی را پیچیده تر می سازد چراکه کمپنی ها غالباً ادعا می کنند که آنها اجازه دارند تا همه مصارف اجتماعی را الی سال آخر مدت قراردادشان به تعویق بیندازند.

مصارف محیط زیستی

راپور 2016-17 EITI تشریح می کند که کمپنی های معدنکاری، نفت و گاز مکلف هستند تا مصارف جواز محیط زیست و مصارف تمدید جواز محیط زیست را به ریاست محافظت از محیط زیست ملی (NEPA) بپردازند. علاوه براین، کمپنی های نفت و گاز مکلف هستند تا پول جواز مدیریت ضایعات را بپردازند. با این حال، قسمیکه در جلسه بحث و گفتگوی جوانب ذیربط تأیید شد، این مصارف محیط زیستی به دولت در مطابقت با قانون معادن 2018 مشخص شده بود.

این راپور همچنین مقرر کرده کمپنی های معدنکاری برای تهیه مکلفیت های محیط زیستی با MOMP را تشریح می کند. منظور از مکلفیت ها (Bonds)، انواع تضمین ها هست تا اینکه تأدیه به دولت باشد.

رویکرد نسبت به اهمیت که مطابق به ارزیابی جامع (نگاه کنید به شرط 4.1) تعریف شده است، تأیید می کند که تأدیه این مصارف محیط زیست به دولت، توسط MSG در 2016-2017 با اهمیت تلقی نشد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد مصارف اجتماعی و محیط زیستی مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت معنی داری را در مورد شرط 6.1 انجام داده است. راپور 2016-17 EITI افغانستان، الزامی بودن مصارف اجتماعی را در هر دو مورد معدنکاری و نفت و گاز تشریح می کند و افشا یا اعلان نمودن این مصارف را در مورد این سه کمپنی مهم، شرح می دهد. با اینحال، MOMP خلاصه ای از مصارف اجتماعی اجباری کمپنی های مهم را در اوایل 2020 نشر کرد، که یک بررسی جامع و کامل از مکلفیت های مصارف اجتماعی قراردادی را در مورد قرارداد های عملیاتی کمپنی های مهم، ارائه می کند و مصارف اجتماعی اجباری آنها را در مطابقت با راپور هایی که به ادارات ولایتی MOMP تسلیم می کنند افشا یا علنی می سازد. معلومات ارائه شده شامل تفکیک بین پول نقد و جنس، ارزش احتمالی و هویت مستفید شونندگان غیر دولتی برای بعضی و نه همه مصارف اجتماعی اجباری می باشد. این راپور، تأدیات محیط زیستی به دولت را تشریح می کند، اگرچه که دیدگاه MSG از اهمیت بدین معنی است که این موارد در ساحه افشاسازی نبودند.

در مطابقت با شرط 6.1، افغانستان باید یک بررسی جامع از تمامی مصارف اجتماعی اجباری و تادیات محیط زیستی را که ذریعه قانون یا قرارداد الزامی شده اند، عهده دار شود. افغانستان باید اطمینان حاصل کند که افشاسازی یا علنی نمودن مصارف اجتماعی اجباری و تادیات محیط زیستی در راپور های آینده EITI باید براساس مصارف نقدی و جنس، و همچنین براساس نوع تادیه و مستفید شونده، تفکیک شود، در حالیکه نام و عملکرد مستفید شونده غیر دولتی (شخص ثالث) را هم واضح سازد. افغانستان می تواند اطمینان حاصل کند که شرایط مصارف اجتماعی اجباری به همراه مجموعه ای از چارچوب های زمانی به قسم شفافتر، در قرارداد های معدنکاری مطرح شوند، تا از نظارت و ارزیابی موثرتر اطمینان حاصل کند.

5.15 اقدام اصلاحی 15: مصارف شبه مالی (#6.2)

در مطابقت با شرط 6.2، افغانستان باید یک بررسی جامع از تمامی مصارف متعهد شده توسط SOE ها را که بعنوان مصارف شبه مالی در نظر گرفته می شود، عهده دار شود. MSG باید یک پروسه راپوردهی درمورد مصارف شبه مالی را با توجه به دستیابی به مقدار مناسب شفافیت متناسب با دیگر تادیات و گروه های عایداتی، تهیه کند.

یافته های اولین اعتباردهی

اولین اعتباردهی نشان داد که افغانستان در تطبیق این شرط کدام پیشرفتی نداشته است. راپور EITI 2014-15 به مصارف شبه مالی اشاره نکرده است و برای مشخص کردن موجودیت چنین مصارفی، معلومات کافی در این راپور، در مورد SOE ها موجود نبود. عدم شفافیت جوانب ذیربط در مورد موجودیت مصارف شبه مالی و شواهد قابل دسترس عمومی از سببایدی های گاز طبیعی فروخته شده توسط AGE، کار اضافی MSG را تضمین می سازد.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

در طول سال 2019، MSG بالای موضوع مصارف شبه مالی کار کرده است. راپور EITI 2016-17 و الحاقیه آن فعالیت MSG را در شفافیت سازی موجودیت مصارف شبه مالی در افغانستان تشریح می کند، حتی اگر جامعیت افشاسازی، غیر شفاف است.

این الحاقیه قیمت فروش سببایدی های تصدی افغان گاز به نیروگاه برق گازسوز کود برق را تشریح کرده است. این ارقام ارائه شده بیشتر نشاندهنده مجموع ارزش فروشات گاز طبیعی است، تا اینکه بخشی از سببایدی شبه مالی باشد. به همین طریق، جزئیات بیشتر درباره ارتباط بین AGE و کودبرق وجود ندارد.

الحاقیه اظهار می کند که NCE بجز از قرضه عمده به 39 کمپنی در سال 2016-17، از جمله چند کمپنی استخراجی (مثلا NCE به AGE)، هیچ یک از مصارف شبه مالی را عهده دار نیست. این اداره، این قرضه ها را لست می کند و یک لست از ارزش یا مقدار قرضهها، مستفید شونده، ارزش بازپرداخت ها در سال 2016-2017 و مقدار قرضه های پرداخت نشده را ارائه می کند، و در عین حال تصدیق می کند که تمام این قرضه ها از NCE بدون ربح یا سود (و بدون هیچ نوع دیگر از مفاد سهام) هستند.

این الحاقیه همچنین فروشات ذغال سنگ NCE را به مارکت داخلی به نرخ های مختلف تشریح می کند یکی از معامله ها مربوط به ذغال سنگ های خریداری شده از معدنکاران غیرقانونی (95% فروشات NCE) به نرخ 1500 افغانی فی تن می باشد و معامله دیگری مربوط به تولید ذغال سنگ توسط خود NCE است که به قیمت 2100 افغانی فی تن می باشد. وجود هر نوع سببایدی شبه مالی در این فروشات ذغال سنگ به مارکت های داخلی در ششمین راپور AEITI یا الحاقیه آن ذکر نشده است.

در بین مشوره های جوانب ذیربط، اتفاق نظر وجود داشت که برای هر نوع خسارت در حصه فروشات اجناس به مارکت داخلی به نرخ نازلتر از بازار، این دو SOE استخراجی از طرف دولت کدام بودیجه یا جبران خسارت دریافت نکردند (نگاه کنید به شرط 2.6). چندین جوانب ذیربط بشمول IA، شرکای انکشافی و مفتشین دولت، در نظر گرفتند که فروشات ذغال سنگ حرارتی NCE و فروشات گاز طبیعی AGE به نرخ های پایین تر از مارکت می تواند نوعی از سببایدی های خارج از بودیجه به کمپنی های اکملات شده، محسوب شود، اگرچه آنها یادآور شدند که بجز صورتحساب های تفتیش شده مالی سال 2016-2017، معلومات عمومی کمی در مورد مدیریت مالی SOE ها وجود دارد. به هر صورت، یک مقام دولتی تشریح کرد که NCE، هدف ندارد تا به هیچ گروه مشخصی از مشتریان سببایدی ارائه کند، اما تشریح کرد که باید برای فروشات ذغال سنگ که از معدنکاران غیرقانونی تهیه می شود، حق الامتیاز بیشتری را نسبت به فروش تولیدات خودشان به MOMP پردازند.

با در نظر داشت فروشات گاز طبیعی AGE به کود جمع آوری شده و نیروگاه کمپنی کودبرق، یک مفتش دولتی قاطعانه اظهار کرد که این نرخ ها بطور قابل توجهی پایین تر از نرخ بازار بوده که نشاندهنده نوعی سبببایدی به کمپنی کود برق است. این مفتش اظهار کرد که کودبرق (Kod e Barq) یک نیروگاه بود که توسط روس ها ساخته شده بود و اینکه حالا غیر موثر است و متکی به سبببایدی اکمالات گاز طبیعی است، اما باید توجه کرد که AGE نباید نگران مفادرسانی کمپنی کودبرق باشد. این سبببایدی های غیر رسمی باید تبدیل به سبببایدی های بودیجه بندی شده شوند که مستقیما توسط دولت پرداخت می شود. یک شریک انکشافی یادآور شد که انتظار می رفت AGE با شروع فروش گاز طبیعی به دو نیروگاه مستقل برق (IPP) در شمال افغانستان که گاز طبیعی را به نرخ نزدیک بازار خریداری می نماید، مفاد بیشتری را حصول کند. این مفتش تشریح کرد که کود برق به مبلغ 400 میلیون افغانی بخاطر عدم تادیه پول گاز های طبیعی دریافت شده، به AGE قرضدار است، که بیانگر مشکلات عمده جریان پول نقد است و همچنین AGE مبلغ 600 میلیون افغانی بخاطر تاخیر تادیه به دولت بعنوان تن ها سهامدار خود مقروض است.

در مشوره جوانب ذیربط، از جمله IA، یک شریک انکشافی و مفتش دولت معتقد بودند که قرضه های گسترده بدون ربح یا مشارکت در مفاد توسط NCE به طرف های ثالث، می تواند نوعی از قرضه های سبببایدی NCE به دیگر طرف ها از جمله به کمپنی های استخراجی و نهاد های دولتی باشد. این مفتش توضیح داد که سبببایدی های متقابل بین SOE ها یک میراث از دهه ها سال قبل بود و از سال های 1990 شایع شده است. یک مقام دولتی تشریح کرد که قرضه های بدون ربح NCE به دیگر کمپنی ها (بشمول AGE) متشکل از دو نوع قرضه هستند. اولین نوع قرضه مطابق به شریعت می باشد و عبارت از "قرض الحسنه" است، که قرضه های بدون هیچ ربح یا مشارکت در مفاد، بین دو طرف هستند. نوع دیگر قرضه، تاخیر در تادیات فروش ذغال سنگ NCE می باشد که منحیث قرضه در صورتحساب های مالی NCE محاسبه شده است.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد مصارف شبه مالی تا حدی مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت مناسبی را در مورد شرط 6.2 انجام داده است. در حالیکه MSG با یک تعریف از مصارف شبه مالی موافقت کرده و بعضی از اشکال مصارف شبه مالی را عنوان کرده است، اما تاکنون یک بررسی جامع را در مورد انواع مصارف شبه مالی ممکن، بعهدہ نگرفته است. راپور 2016-17 EITI و الحاقیه آن، تعریف MSG از مصارف شبه مالی را تشریح می کند، که در مطابقت با ستندرد EITI و تعریف IMF در رهنمود شفافیت مالی می باشد. در حالیکه این راپور و الحاقیه آن بعضی از مصارف شبه مالی SOE را در 2016-17 ارائه می کند، بطور مثال سبببایدی هایی که توسط AGE و NCE ارائه شده بود، افشاسازی را براساس سطوح مناسب تفکیک، متناسب با دیگر تادیات و عایدات ارائه نمی کند. به نظر می رسد که سه نوع مصارف شبه مالی فعال در این صنایع استخراجی وجود دارد، از جمله فروش اجناس سبببایدی توسط AGE و NCE و تامین پول سبببایدی به طرف های ثالث توسط NCE. جلسات مشاوره، علاقه مندی مشخص جوانب ذیربط در مورد مسائل سبببایدی خارج از بودیجه در حصه فروش اجناس و قرضه های SOE به طرف های ثالث را نشان داد.

در مطابقت با شرط 6.2، افغانستان باید یک بررسی جامع از تمامی مصارف تامین مالی شده توسط عایدات استخراجی را که به خزانه منتقل نشده و می توانست شبه مالی باشد، عهده دار شود، بطور خاص مصارف مربوط به تمام سبببایدی ها در حصه فروش ذغال سنگ و گاز طبیعی و همچنین قرضه دهی سبببایدی توسط SOE ها. افغانستان باید یک پروسه راپوردهی با هدف دسترسی به سطحی از شفافیت مصارف شبه مالی را ایجاد کند که متناسب با دیگر منابع تادیات و عایدات است.

5.16 اقدام اصلاحی 16: کمک به اقتصاد (#6.3)

در مطابقت با شرط 6.3، افغانستان باید معلومات جامعی درباره کمک صنایع استخراجی به اقتصاد ارائه کند، البته با در نظر داشت شرایط نسبی و مطلق، از جمله تولید ناخالص ملی (GDP)، عایدات دولتی، صادرات و استخدام.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت نامناسبی را در تطبیق این شرط انجام داده بود. با قبول محدودیت ها در حصه کامل بودن، راپور EITI 2014-15 تخمین های رسمی از کمک سکتور معدنکاری به GDP، عایدات دولت، و معلومات محدود در مورد صادرات (فقط یک ماده معدنی) را ارائه کرده است، اگرچه این راپور هیچ تخمینی از اشتغال توسط استخراجی ه و صادرات مواد معدنی بغیر از سنگ لاجورد ارائه نکرده است.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

در راپور EITI 2016-2017 معلومات درباره کمک صنایع استخراجی ارائه شده است، از جمله ارزش های نسبی و مطلق کمک آنها به GDP، عایدات دولت، صادرات و استخدام. دیتای استخدام براساس کارکرد ارائه می شود، اما براساس جنسیت و وظیفه نیست. در جلسات مشوره، IA تایید کرد که ارقام ششمین راپور AEITI درمورد کمک صنایع استخراجی به عایدات دولت، شامل همکاری انتقالی مفاد خالص NCE (مفاد سهام) به MoF می باشد. یک نماینده صنایع و یک شریک انکشافی یادآور شدند که با توجه به نورم های فرهنگی، اشتراک زنان در سکتور معدنکاری در افغانستان بسیار کم و نادر بود و هیچ نوع وظایف تفکیک شده جنسیتی در صنایع استخراجی وجود نداشت. این شریک انکشافی، روی پلانهای MSG درباره نشر اولین دیتا های تفکیک شده جنسیتی به قسمیکه در پلان کاری و پالیسی جنسیتی یا جندر AEITI 2020 انعکاس یافته بود، در سال 2020 تاکید کرد.

پورتال شفافیت MOMP معلوماتی را درباره تولیدات، شرایط مالی و تادیبات غیرمالیاتی به دولت براساس جواز اشخاص، و به همراه یک نقشه برای ارتباط مشترکین، ارائه می کند.

MOMP یک راپور درباره معدنکاری غیرقانونی، به همراه استراتژی رسمی سازی معدنکاری صنعتی و در مقیاس کوچک نشر کرد. این اسناد، که در ششمین الحاقیه راپور AEITI ارجاع داده شده، بعضی معلومات را درمورد فعالیت های معدنکاری غیررسمی ارائه می کند. علاقه مندی خاصی در فعالیت های غیرقانونی و غیر رسمی معدنکاری از طرف اکثر جوانب ذیربط تمامی حوزه ها وجود داشت. چندین جوانب ذیربط بیان کردند که معدنکاری رسمی تحت کنترل دولت یک سهم کوچک از تمام فعالیت های معدنکاری است، از جمله معدنکاری غیر رسمی و معدنکاری غیرقانونی توسط گروه های شورشی مانند طالبان. یکی از مقامات دولتی به نقل از راپور اخیر سازمان پیمان اتلانتیک شمالی (NATO) ذکر کرد که تخمین عایدات معدنکاری جمع آوری شده توسط طالبان در سال 2020 به 400 میلیون دالر می رسد. یک شریک انکشافی، روی انتشار تخمین های ساحات غیرقانونی معدنکاری در اوایل سال 2020 توسط MOMP را تاکید کرد که یک اقدام مهم در جستجوی رسمی کردن چنین فعالیت هایی محسوب می شد. این شریک اظهار کرد که پلان دارد تا در آینده فعالیت های معدنکاری غیر رسمی را ذریعه پورتال شفافیت انعکاس دهد. یک شریک انکشافی، کار دوامدار توسط سازمان سروی زمین شناسی ایالات متحده (USGS) برای تخمین زدن ساحاتی که معدنکاری غیر قانونی انجام می شود، را یادآور شد، اگرچه این کار شامل تخمین عایدات فعالیت های معدنکاری غیرقانونی نمی شود. بجز از فعالیت های معدنکاری که تحت کنترل گروه های شورشی انجام می شود، یکی از مقامات دولتی تشریح کرد که اشخاص سیاسی در معدنکاری غیرقانونی دخیل بودند، بخصوص سنگ های قیمتی مانند زمرد و لاجورد. او یادآور شد که این معدنکاری های غیرقانونی اغلبا یا تحت کنترل جنگ سالاران یا گروه های شورشی انجام می شد. این مقام دولتی از دولت خواست تا یک پلان انکشافی برای مبارزه با معدنکاری غیرقانونی را ایجاد کند و رابطه ی بین معدنکاری و تمویل تروریسم و شورشیان را روشن کند. یکی از نمایندگان صنایع تصریح کرد که تاخیر در جواز معدنکاری از سال 2018 می تواند با افزایش فعالیت های معدنکاری غیر رسمی در ارتباط باشد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد کمک به اقتصاد تا حدی مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 6.3 انجام داده است. راپور EITI 2016-17 و الحاقیه آن بطور مطلق و نسبی، کمک صنایع استخراجی را به GDP، عایدات دولتی، صادرات و استخدام ارائه می کند، اگرچه که براساس جنسیت تفکیک نشده است. MOMP معلومات کمی را در مورد جواز های استخراجی در یک نقشه برای ارتباط مشترکین، ارائه می کند. هر چند که دیتای استخدامی تفکیک شده براساس جنسیت در صنایع استخراجی در دسترس عموم مشاهده نمی شود، اما چندین جوانب ذیربط یادآور شدند که بخاطر نورم های فرهنگی در افغانستان زنان اشتراک کننده در صنایع استخراجی خیلی کم بودند، و به همین دلیل یک چنین دیتای تفکیکی در دسترس نبود. با این وجود، MSG پلانهایی را جهت نشر دیتا ها براساس تفکیک جنسیت و در مطابقت با پلان کاری و پالیسی جندر AEITI 2020 شامل کردند. دیتا های رسمی دولت در مورد کمک صنایع استخراجی به اقتصاد، محدود به ساحاتی است که از طرف دولت اجازه داده شده، بنابراین معدنکاری غیرقانونی وسیع در کشور را انعکاس نمی دهد. با این وجود، MOMP در پهلوی استراتژی دولت برای رسمی کردن معدنکاری صنعتی و در مقیاس کوچک، بعضی از معلومات را درباره تخمین های معدنکاری غیرقانونی در ویبسایت خودش نشر کرده است. علیرغم نگرانی ها در مورد تخمین های رسمی، تخمین های مستقل دیگری در مورد معدنکاری غیررسمی برای حمایت از بعضی مباحثات عمومی در مورد این مسائل موجود است.

جهت تقویت تطبیق، در پاسخ به خواست قابل توجه جوانب ذیربط در مورد فعالیت های معدنکاری ثبت نشده که بنظر می رسد در افغانستان رواج دارد، افغانستان می تواند فعالیت های اضافی را برای ترسیم فعالیت های معدنکاری غیرقانونی در سراسر کشور و تخمین عواید جمع آوری شده توسط سکتور های غیردولتی، در نظر بگیرد.

5.17 اقدام اصلاحی 17: گفتمان عمومی (#7.1)

در مطابقت به شرط 7.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که راپور های EITI قابل درک، ارتقاء یافته به قسم فعال، قابل دسترس عموم و کمک کننده به مباحثات و گفتگو های مردم باشد. با در نظر گرفتن وضعیت امنیتی، MSG باید متداوم در جستجوی انجام رویداد های ارتباطی برای توسعه آگاهی و تسهیل گفتگو در مورد راپور EITI در سراسر کشور و در هر زمان ممکن باشد. MSG می تواند رابطه استراتژی ارتباطی AEITI را نزدیکتر با این پلان کاری در نظر بگیرد و پیام های اساسی را بیشتر به سکتور های اولیه تنظیم کند، تا اینکه به تطبیق وسیعتر EITI. همچنین MSG تشویق شد تا اطمینان حاصل کند که پالیسی دینای باز به قسم آنلاین گذاشته شود و اینکه راپور های EITI با فورمت دینای باز در دسترس باشد.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. راپور های EITI افغانستان به لسانهای محلی نشر و ترجمه شده است، اگرچه نگرانی هایی وجود داشت که سرعت ارتباطات و دسترسی، به مقدار قابل توجهی در 3 سال گذشته کاهش یافته است. MSG با پالیسی دینای باز موافقت کرده است، اگرچه این نگرانی وجود داشت که این راپور ها در دسترس عموم نبود. علیرغم محدودیت های موجود آمده از وضعیت امنیتی در کشور، رویداد های توسعه ای به لایات و جوانب ذیربط کلیدی مانند پارلمان اجرا شده است، هر چند که این رویداد ها به قسم منظم طبق پلان کاری AEITI انجام نشده است. AEITI یک استراتژی ارتباطی را ایجاد کرده بود، اما واضح نبود که چی قسم این کار در عمل تعقیب می شود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

افغانستان از زمان نتیجه گیری از اولین اعتباردهی خود یک راپور EITI را نشر کرده است، ششمین راپور AEITI در جون 2019، سال 1395-1396 و یک الحاقیه به راپور EITI در ماه می 2020 را شامل می شود. از سال 2019، راپور های AEITI به قسم فعالانه ای ذریعه ویسایت AEITI، ارتباط ایمیلی، رسانه های جمعی ارتقاء یافته است، و اسناد چاپی راپور مکمل EITI و خلاصه های آن در رویداد های انتشاراتی و تبلیغاتی نشر و پخش شده است.

در دسمبر 2019، MSG استراتژی ارتباطات AEITI را در سال 2020-2021 آپدیت کرد، جوانب ذیربط و اهداف اصلی فعالیت های دسترسی و ارتباطات AEITI را مشخص کرد. MSG می خواهد یک استراتژی دسترسی اجتماعی را در اواخر سال 2020 ایجاد کند. در مطابقت با استراتژی ارتباطات AEITI در سال 2018-2020، MSG خلاصه های اینفوگرافیک 4، 5 و ششمین راپور های AEITI را با حمایت GiZ تهیه کرد. همچنین راپور های خلاصه را برای تمام شش راپور AEITI که تا به امروز تهیه شده بود، تهیه کرده است. این راپور ها در ویسایت AEITI، در رسانه های اجتماعی (بخصوص در فیسبوک) و در ورکشاپ های ارتباطات و دسترسی، نشر شده است.

AEITI مجموعاً 30 فعالیت دسترسی و انتشاراتی را در دوره 2016-2020 برگزار کرده است، بشمول شش فعالیت در 2018، 14 فعالیت در 2019 و پنج فعالیت در ربع اول 2020. این فعالیت ها شامل ورکشاپها، رویداد های دسترسی و نشر در مناطق و کابل بود و همچنین شامل فعالیت های هدفمند با CSO ها، جورنالیهتها، نمایندگان کمپنی های فعال در ساحه مورد نظر و نمایندگان پارلمان بود. بسیاری از فعالیت های دسترسی و انتشاراتی MSG که فوقاً لست شده شامل بخش ظرفیت سازی می شود که بالای استفاده از دینای EITI تمرکز کرده است. مطالب معلوماتی در ویسایت AEITI، این رویداد های دسترسی و انتشاراتی را تشریح می کند، که به قسم جامع و کامل در ششمین الحاقیه راپور AEITI لست شده و خلاصه شده است. شرکای انکشافی، پیشرفت در دسترسی و انتشار فعالانه دینای EITI در سال های 2018-2020 را برجسته ساختند، که تقریباً 40000 نفر از طریق انتشار آنلاین و همچنین ذریعه ورکشاپ ها و رویداد های حضوری EITI دسترسی پیدا کردند. در حالیکه تاثیر بحران کوید 19 باعث به تعویق افتادن دو رویداد دسترسی پلان شده دیگر در سال 2020 شد، شرکای انکشافی و پرسونل سکرتریت تشریح کردند که تلاش های ارتباطاتی بعد از مارچ 2020 از طریق چینل های آنلاین ادامه داشته است. بخصوص با در نظر داشت اوضاع امنیتی شایع در افغانستان، کثرت و موقعیت این رویداد های نشراتی و دسترسی به طور خاصی قابل توجه است. یک شریک انکشافی تشریح کرد که باتوجه به وجود مناطق تحت کنترل قوای شورشی، ممکن نبود تا چنین

رویداد هایی را در تمامی ولایات برگزار کرد. با اینحال، این شریک انکشافی تشریح کرد که در ولایت های تحت کنترول شورشیان از اشتراک کنندگان دعوت شد تا به رویداد های دسترسی بیابند، به شرطی که بتوانند به مرکز ولایتی سفر کنند که رویداد های دسترسی در آن برگزار می شد.

در سروری خروج اعضای MSG در دسمبر 2019 MSG، این اجماع وجود داشت که فعالیت های دسترسی و انتشاراتی با انتصاب یک هماهنگ کننده ملی جدید با نام حشمت الله سالیس از سال 2018 افزایش یافته بود. با اینحال، درباره اینکه آیا این فعالیت ها بحث های عمومی را انکشاف داده بود یا خیر، اکثریت بی تفاوت بودند و فقط 18% موافق بودند. جوانب ذیربط از تمام حوزه ها تایید کردند که رویداد های دسترسی و انتشاراتی EITI در ابتدا توسط سکرتریت AEITI و با حمایت شرکای انکشافی پیش برده می شد، حتی اگر این موارد در پلان کاری سالانه EITI که توسط MSG تایید می شود شامل می شد. اکثر جوانب ذیربط معتقد بودند که با توجه به اینکه فقط تعداد کمی از نمایندگان جامعه مدنی در چنین رویداد هایی در دوره 2018-2020 اشتراک کرده بودند، فعالیت اعضای MSG در دسترسی و انتشارات، محدود بوده است (نگاه کنید به شرط 1.4). مع الوصف، CSO اداره دیده بان شفافیت افغانستان با حمایت GiZ در حال تطبیق یک پروژه برای پروگرام نظارتی اجتماع-محور در سال 2020-2021 است، که نظارت شهروندان جوامع محلی را بالای معدنکاری در ولایات معین، تقویت خواهد کرد.

احصائیه مشترکین ویبسایت AEITI و رسانه اجتماعی (فیسبوک) در ششمین الحاقیه راپور AEITI اعلان و خلاصه شده است. در حالیکه به نظر می رسد حجم ترافیک ویبسایت و رسانه اجتماعی در این دوره 2019-2020 به قسم وسیعی رشد کرده است، دنبال کردن رسانه های اجتماعی AEITI (مثل فیسبوک، توئیتر) پس مانده است.

علیرغم این تلاش های چشمگیر برای دسترسی و انتشار، که توسط سکرتریت AEITI و در مطابقت با پلانهای کاری 2019 و 2020 AEITI و همچنین استراتژی ارتباطات انجام شد، بنظر می رسد فعالیت و کار محدود اعضای MSG در این تلاشها، تاثیر یک چنین ارتباطاتی را محدود کرده است. در حقیقت، شواهد عمومی کمی برای استفاده از دیتای AEITI در تحقیق و تجزیه و تحلیل، کمپاین های حمایتی یا دیگر ارتباطات عمومی توسط نمایندگان اعضای نهاد هیئت موسسان در MSG وجود دارد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد بحث های عمومی تا حدی مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت معنی داری را در مورد شرط 7.1 انجام داده است. دیتای EITI به صورت طیفی از مواد ارتباطی دیجیتال و کاغذی، تولید و نشر شده و به سادگی قابل دسترس است. سکرتریت AEITI با وجود محدودیت های امنیتی و لوجستیکی، رویداد های دسترسی و نشراتی زیادی را در پایتخت و مناطق مهم معدنکاری، رهبری کرده است. در حالیکه مدارکی از سهمگیری اعضای MSG و حوزه های وسیعتر آنها در حصه رویداد های دسترسی و نشراتی محدود است و دیدگاه های جوانب ذیربط تایید می کند که این رویداد ها اصولاً توسط سکرتریت AEITI انجام شده بود، در ارزیابی از نظارت MSG از تطبیق، ضعف های موجود در سهمگیری جوانب ذیربط در فعالیت های توسعه، مطرح شده است (نگاه کنید به 1.4). با این حال، قطع سهمگیری اعضای MSG در فعالیت های دسترسی و انتشاراتی به هر دلیلی، باعث محدودیت تاثیر EITI تا به این تاریخ شده است.

در مطابقت با شرط 7.1، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که رویداد های دسترسی، که توسط دولت، جامعه مدنی یا کمپنی ها تنظیم شده اند، برای گسترش آگاهی و تسهیل گفتگو درباره مدیریت منابع استخراجی، بوسیله افشاسازی یا علنی کردن EITI در سراسر کشور به یک روش وسیع اجتماعی، انجام شده است.

5.18 اقدام اصلاحی 18: تعقیب پیشنهادات EITI (#7.3)

در مطابقت با شرط 7.3، افغانستان باید برای عملی کردن درس های آموخته شده با هدف تقویت کردن تاثیر تطبیق EITI بر مدیریت منابع طبیعی، اقداماتی را انجام دهد. بطور خاص MSG باید پیشرفت پروسیجر های خود را برای پروسه پیشنهادات در نظر بگیرد. با توجه به اهمیت چارچوب های بررسی ECF توسط MAS و IMF در افغانستان، MSG تشویق شده است تا انکشاف "موارد قابل تحویل هوشمند" را که از طرف EITI توصیه می شود ترویج کند و آنها را اولویت بندی کند.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. مدارکی وجود داشت مبنی بر این که دولت و MSG بعضی اقدامات را برای عمل به درس های آموخته شده و برای بررسی و رسیدگی به علت های اختلاف در راپوردهی EITI برداشته اند، هر چند که این تلاش ها بخاطر عدم هماهنگی بین MSG و نهاد های دولتی مربوطه مختل شده است. به نظر نمی رسد که برای بحث، اولویت بندی و رسیدگی مناسب بع پیشنهادات در راپور های EITI، سیستمی ترتیب شده باشد، و نه هم کدام نشانه ای وجود دارد مبنی بر این که یافته های گروه های کاری برای رسیدگی به پیشنهادات خاص، تعقیب شده اند. در نتیجه، تن ها پیشنهاداتی که به نظر می رسد دوامدار تعقیب می شود، مواردی بودند که برای گنجاندن در چارچوب های محاسباتی مختلف انتخاب شده بودند و دولت هم متعهد به آنها شده بود، اگرچه کدام مکانیسمی برای MSG وجود ندارد تا معلوماتی را برای انتخاب این پیشنهادات ارائه کند.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

AEITI MSG یک مکانیسم موثر برای تعقیب متداوم پیشنهادات راپور EITI سابقه و اقدامات اصلاحی اعتباردهی را ایجاد کرده است. MSG یک گروه کاری بالای پیشنهادات و حل اختلافات دارد، که متداوما پیشنهادات و راپور ها را دسته بندی و تعقیب کرده و به MSG مسترد می کند. همچنین MSG نظارت موثر برای تعقیب این پیشنهادات را ارائه می کند.

با توجه به پیشنهادات جزئی مربوط به عملیات ها و تطبیق EITI در مورد خودش، این درس های آموخته شده، در MSG و در پروسیجر های مدیریت تشکیلاتی سکرتریت، به کار گرفته شده است.

در مشورت چندین نماینده جامعه مدنی، با انتقاد از دولت جهت تعقیب پیشنهادات EITI اظهار کردند که، آنها معتقدند که پیشنهادات مشابهی، بدون اینکه تعقیب یا تطبیق شده باشند شامل در راپور های پی هم EITI بود. با اینحال، این موافقت در مشوره بین جوانب ذیربط وجود داشت که یک مکانیسم برای تعقیب پیشنهادات EITI هم از طریق گروه کاری تخنیکی MSG و هم از طریق آبدیت های منظم MSG درباره تعقیب پیشنهادات خود در جلسات ریعوار، وجود داشت. یک شریک انکشافی تشریح کرد که الحاقیه ششمین راپور AEITI یک چک لست از فعالیت های موافقت شده توسط MSG را ایجاد کرده بود تا پیشنهادات راپوردهی و اعتباردهی سابق EITI تعقیب شود. این شریک اظهار کرد که چارچوب جدید نتیجه محور برای پلان کاری AEITI باعث تسهیل در پیشرفت تعقیب پیشنهادات مشخص EITI خواهد شد.

با توجه به اصلاحات وسیع سکتوری، اصلاحات مختلفی در سیستم دولتی منحصبت نتیجه مستقیم تطبیق EITI بوجود آمده است. بطور مثال، در 2019 پرسونل دو SOE (AGE و NCE) در 19 تریننگ که برای 4000 کارمند در حصه ثبت دیجیتالی ریکارد ها برگزار شده بود، اشتراک کردند، که یک پیشنهاد مهم در راپوردهی AEITI بود. همچنین، در 2019، در حصه تمامی مالیات های کمپنی های معدنکاری، نفت و گاز، به اداره مالیه دهندگان بزرگ (LTO) وزارت مالیه مسئولیت داده شد، که یک پیشنهاد مهم دیگر در راپوردهی AEITI بود. ایجاد پورتال شفافیت MOMP، تفتیش از صورتحساب های مالی (AGE و NCE) SOE، و راجستر مالکیت منافع، همه اصلاحات مهمی هستند که در نتیجه تعقیب پیشنهادات EITI شروع شده است (نگاه کنید به بخش 4 از موثریت و تاثیرات).

چندین جوانب ذیربط از طرف دولت، شرکای انکشافی و سکرتریت AEITI به اصلاحات ملموس در سیستم های دولتی اشاره کردند که در نتیجه تعقیب پیشنهادات EITI، بوجود آمده بود، بشمول ایجاد پورتال شفافیت، تفتیش صورتحسابات مالی SOE های استخراجی، حصار حلقه ای دیون مالیاتی براساس جواز های معدنکاری و احکام شفافیت در قانون معادن 2018 و مقرر معدنکاری 2019.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد تعقیب پیشنهادات EITI مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 7.3 انجام داده است. افغانستان در تطبیق پیشنهادات ارائه شده در راپور های EITI پیشرفت هایی کرده است، حتی اگر بعضی از جوانب ذیربط جامعه مدنی در مورد تکرار پیشنهادات مشابه در راپور های متداوم EITI نگرانی هایی داشته باشند. شواهد واضحی از تداوم تعقیب پیشنهادات، خاصا از زمان نشر آخرین راپور EITI در جون 2019 وجود دارد. MSG اقداماتی را برای عملی کردن درس های آموخته شده و نظارت از پیشرفت، همراه با تطبیق پیشنهادات راپور و اعتباردهی EITI انجام داده است. یکجا با IA و از طریق یک گروه کاری تخنیکی موظف، تلاش هایی انجام شده است تا دلایل اختلافات در راپور EITI، شناسایی، تفتیش و رسیدگی شود.

جهت تقویت تطبیق، افغانستان می تواند در حصه تعقیب پیشنهادات EITI خود و از طریق پیشرفت بیشتر در افشاسازی های عمومی منظم برای تعقیب پیشنهادات و تطبیق اصلاحات، راه های تقویت حسابداری به عموم مردم را در نظر بگیرد.

5.19 اقدام اصلاحی 19: بررسی نتایج و تاثیر تطبیق EITI (#7.4)

در مطابقت با شرط 7.4، افغانستان باید اطمینان حاصل کند که تمامی جوانب ذیربط قادر به اشتراک در تهیه راپور پیشرفت سالانه و بررسی تاثیر تطبیق EITI هستند. جوانب ذیربط فراتر از MSG باید قادر باشند تا فیدبک را در مورد پروسه EITI تهیه کنند و نظریات خود را در راپور پیشرفت سالانه انعکاس بدهند. MSG باید اطمینان حاصل کند که یک ارزیابی از پیشرفت برای دسترسی به اهداف ترتیب شده در پلان کاری خود را بشمول تاثیر و نتایج اهداف بیان شده، اجرا نماید. MSG می تواند از نمونه APR که توسط سکرتریت بین المللی تهیه شده است استفاده نماید تا از هماهنگی وسایل مختلف برای بررسی پیشرفت، اطمینان حاصل کند. MSG تشویق شده است تا اطمینان حاصل کند که برای تهیه پلانهای کاری سالانه، از APR، پلان اقدام MSG و دیگر وسایل مدیریتی استفاده می شود.

یافته های اولین اعتباردهی

نتیجه اولین اعتباردهی این شد که افغانستان پیشرفت های معنی داری را برای تطبیق این شرط انجام داده است. اعتباردهی نشان داد که افغانستان تلاش های محدودی را برای بررسی نتایج و تاثیرات تطبیق EITI در مورد مدیریت منابع طبیعی انجام داده بود. این یک نگرانی بود که MSG قادر نبود تا معلومات ورودی را در مسوده راپور های پیشرفت سالانه تهیه کند. MSG به قسم منظم راپور های پیشرفت سالانه را به وقت و زمان نشر کرد، که شامل خلاصه های عجولانه و بی دقت از فعالیت های EITI، از جمله ارزیابی از تطبیق پلان مالکیت به نسبت منفعت، برای همان سال می شد. هیچ شواهدی وجود نداشت که نشان بدهد راپور های پیشرفت سالانه برای ارزیابی فعالانه پیشرفت، جهت دسترسی به اهداف تنظیم شده ی پلانهای کاری AEITI استفاده شده باشد، یا برای ارزیابی پیشرفت های بوجود آمده بر اثر پیشنهادات مربوط به اعتباردهی و مقایسه ارقام، استفاده شده باشد. با اینحال، شواهدی وجود داشت که MSG ابزار های دیگری مانند پلان اقدام MSG برای این اهداف را تهیه کرده بود. شواهد کمی وجود داشت که پلان اقدام MSG برای مطلع کردن پلانهای کاری سالانه ایجاد شده بود، و این مسئله شفاف نبود که در مطابقت با پلان اقدام MSG پیشرفت چطور نظارت می شد. همچنین کدام شواهدی مبنی بر ارزیابی MSG از تاثیر تطبیق EITI چه از طریق راپور های پیشرفت سالانه یا از طریق اسناد عمومی دیگر، وجود نداشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

AEITI APR 2019 تمامی معلومات لست شده تحت شرط a.i-v.7.4 را، بشمول خلاصه فعالیت های EITI سال 2019، یک ارزیابی از پیشرفت در برآوردن شرایط، تعقیبات MSG از پیشنهادات EITI، پیشرفت در رسیدن به اهداف پلان کاری، و یک شرح حال از تاثیرات EITI تا به این تاریخ و تلاش هایی برای تقویت تاثیرات تطبیق را ارائه می کند. علاوه بر APR، ششمین الحاقیه راپور AEITI نشر شده در ماه می 2020 یک نظارت کلی از تاثیرات تطبیق EITI را تا به این تاریخ ارائه می کند.

APR 2019 تلاش های MSG برای در نظر گرفتن جنسیت یا جندر و ملاحظه شمولیت آن، از جمله پلانهای افشاسازی تفکیک مصارف اجتماعی و محیط زیست و همچنین استخدام بر اساس جنسیت را تشریح می کند و همچنین تلاش برای پیشرفت در شامل شدن جنسیت در MSG را شرح می دهد.

شواهدی از جلسه های مشاوره در مورد انکشاف APR 2019 و انکشاف بخش هایی از الحاقیه ششمین راپور AEITI با اعضای نهاد های هیئت موسسان که از MSG نمایندگی می کردند وجود دارد که تاثیر آنرا تشریح می کند. MSG در دسامبر 2019 یک سروی از اعضای MSG را انجام داد، که پلان دارد آنرا هر ساله تکرار کند، تا فیدبک ها را در مورد مسائلی بشمول تاثیر فعالیت های MSG جمع آوری نماید. بررسی مینوت جلسات MSG نشان می دهد که اعضای MSG وقت صرف کردند تا با اعضای وسیعتر حوزه های خودشان بر اساس مسوده APR 2019 و الحاقیه ششمین راپور AEITI مشوره کنند. APR 2019 هماهنگی سکرتریت AEITI در حصه تهیه APR، بشمول دسترسی به حوزه های وسیعتر را تشریح می کند. الحاقیه ششمین راپور AEITI تایید می کند که اعضای نهاد هیئت موسسان در MSG برای تهیه راپور پیشرفت سالانه EITI 2019 اشتراک فعالانه ای داشتند.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که اقدامات اصلاحی در مورد نتایج و تأثیرات مورد توجه قرار گرفته است و معتقد است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 7.4 انجام داده است. راپور پیشرفت سالانه 2019، به همراه الحاقیه ششمین راپور AEITI، شمولیت تمام بخش های شرایط 7.4 از جمله بررسی نتایج و تأثیرات تطبیق EITI را تا به امروز، ارائه می کند. بنظر می رسد فرصت های مناسب برای جوانب ذریبط مختلف ارائه شده است تا معلومات را تهیه کنند. هم راپور پیشرفت سالانه و هم الحاقیه، یک بررسی به شکل حکایت را در مورد تأثیر تطبیق EITI ارائه می دهد. بنابراین، بنظر می رسد اهداف وسیعتر نظارت و ارزیابی عمومی منظم از تطبیق، مکمل انجام شده است.

برای تقویت تطبیق، افغانستان می تواند انجام یک تحقیق جامع ارزیابی اثرات را در نظر بگیرد تا بهتر مستند کند که EITI افغانستان بعد از یک دهه تطبیق، تا چه مقدار در اصلاحات، تغییر رفتار و انکشاف مدیریت سکتور های استخراجی به نفع تمام شهروندان، کمک کرده است.

6. ارزیابی دیگر شرایط

در جریان این ارزیابی، سکرتریت بین المللی همچنین در نظر گرفته است که آیا ضرورت به بررسی شرایط بیشتر وجود دارد یا نخیر، بعنوان مثال مواردی که در اولین اعتباردهی منحصی "پیشرفت قناعت بخش" یا "فراتر" ارزیابی شده بودند. در حالیکه این شرایط به قسم کامل و جامع ارزیابی نشده است، نظریه سکرتریت اینست که شواهدی وجود ندارد تا نشان بدهد پیشرفت هایی که تحت عنوان "پیشرفت قناعت بخش" یا "فراتر" در اولین ارزیابی انجام شده بود، از ستندرد های لازم در مورد هر یک از شرایط ارزیابی پایین تر باشد. علاوه، همچنین سکرتریت بین المللی مقرر کرده است که در ستندرد EITI در ماه جون 2019 را بررسی کرده است. این موارد، شرط 2.5 در مورد مالکیت به نسبت منفعت، شرط 6.4 در مورد تأثیرات محیط زیست و شرط 7.2 در مورد دسترسی به دیتا ها را شامل می شود.

6.1 ارزیابی مالکیت منفعت (2.5#)

یافته های اولین اعتباردهی

کشور های تطبیق کننده تا کنون ملزم به رسیدگی در مورد مالکیت منفعت نبودند و پیشرفت در این شرط تا این لحظه کدام تغییری در وضعیت EITI یک کشور ایجاد نکرده است. با این وجود، افغانستان در مورد توافق بر سر یک نقشه راه سه ساله مالکیت منفعت، بعضی پیشرفت هایی را داشته است، حتی در صورتیکه راپوردهی مالکیت منفعت هنوز شروع نشده است. در حالیکه اداره راجستر کمپنی ها (ACBR)، معلوماتی را در مورد مالکین حقوقی بعضی از کمپنی های استخراجی ارائه می کرد، در مورد معلومات مربوط به سهامداری بعضی از کمپنی های مهم خلاء هایی وجود داشت.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

تعهد به شرط 2.5 در مورد مالکیت منفعت، در اعتباردهی مورخ 1 جنوری 2020 در مطابقت با چارچوب موافقت شده بود در جون 2019 ارزیابی گردید. این ارزیابی شامل ارزیابی تکنیکی می شود که بالای معیار های اولیه و ارزیابی موثریت، تمرکز می کند.

ارزیابی تکنیکی

ارزیابی تکنیکی در ضمیمه A آمده است.

افغانستان با تعریف اصطلاحات "مالکیت منفعت" و "اشخاص با نفوذ سیاسی" موافقت کرده است که شامل مالکیت و کنترل مستقیم و غیر مستقیم می شود. با اینحال، در تعریف مالکیت منفعت، اختلافات یا تناقض بین قانون معادن 2018 و اصلاحیه های 2018 الی قانون جلوگیری از پولشویی و عواید ناشی از جرایم 2004، وجود دارد. هیچ مدرکی در مینوت جلسات MSG وجود ندارد که در مورد این تناقضات در تعریف های حقوقی مختلف، از مالکیت منفعت بحث کرده باشد. قانون معادن 2018 یک لیست از اشخاص با نفوذ سیاسی (PEP) را ارائه می کند. یک مقام عالیرتبه دولتی تایید کرد که MSG تعریف های AEITI در مورد مالکیت منفعت و PEP را در مطابقت کامل با تعاریف قانون معادن 2018 قبول کرده است، و اینکه MSG نقش اساسی در حصه انکشاف آن بخش از قانون ارائه کرده بود.

پالیسی دولت در مورد افشای مالکیت منفعت در "اعتماد به نفس ذریعه چارچوب مسئولیت متقابل (2018/2017)" قابل قدر بود که به تعقیب تعهدات مشابه توسط دولت در کنفرانس های بین المللی توکیو و لندن، در کنفرانس بروکسل در سال 2016 موافقت شد. افغانستان 18 تعهد را در اجلاس مبارزه با فساد لندن در سال 2016 وعده سپرد، که پنج مورد آن در مورد شفافیت مالکیت منفعت است. نقشه راه سه ساله مالکیت منفعت AEITI برای ایجاد سیستماتیک مکانیسم های افشای مالکیت منفعت در جنوری 2020، پلان مشخصی را طرح ریزی کرده بود، که عملاً به قسم وسیع تطبیق شد. در این اواخر در ماه می 2020، دولت، منحنی بخشی از درخواست خود برای تسهیلات اعتباری عاجل IMF، متعهد شد تا مالکیت منفعت کمپنی هایی که قرارداد های تدارکات مصارف دولتی مربوط به کوید19 را گرفته بودند افشا یا علنی نماید.

یک چارچوب حقوقی برای افشاسازی مالکیت منفعت از طریق قانون معادن 2018 ایجاد شده است، و کمپنی هایی را که برای انواع جواز های معدنکاری درخواستی می دهند یا داوطلبی می کنند یا کمپنی هایی را که جواز های انتقالی دارند، مکلف می سازد تا مالکیت منفعت را افشا یا علنی نماید. قانون معادن 2018 تریشولد یا سقف راپور مالکیت منفعت را 5% از مالکیت تعیین می کند. این یک مکلفیت قانونی است که می تواند معلومات مالکیت منفعت را ذریعه رجستر جواز دولتی افشا نماید.

از جنوری 2020، MOMP به قسم سیستماتیک از کمپنی های داوطلب یا درخواست دهنده برای جواز معدنکاری خواسته است تا در حصره مالکیت منفعت راپور دهی نمایند و اینکه دیتا های مربوطه از طریق پورتال شفافیت MOMP نشر شود. از ماه می 2020، جمعاً معلومات مالکیت منفعت 127 کمپنی معدنکاری افشا شد، که هم در پورتال شفافیت MOMP و هم در یک سند جداگانه در ویبسایت MOMP نشر گردید. با اینحال، MSG در الحاقیه ششمین راپور AEITI شفاف ساخته است که فقط از کمپنی ها درخواست شده است تا معلومات مالکیت منفعت خود را الی تاریخ امروز بر اساس مالکیت راپور بدهند و نه بر اساس نه کنترل غیر سهامی. معلومات مالکیت منفعت شامل ملیت، کشور محل سکونت، PEP ها، نمبر تذکره، تاریخ تولد، آدرس محل اقامت یا فعالیت و نمبر تماس می باشد. با اینحال، فقط نام مالکیت منفعت، نوع مالکیت، کشور (مربوطه) محل اقامت و تابعیت، جنسیت، تعلقات سیاسی و وظیفوی در پورتال شفافیت نشر و افشا می شود.

تضمین کیفیتی که برای افشای مالکیت منفعت خواسته شده، شامل امضا های مدیریت کمپنی راپوردهنده می شود، قسمیکه در الحاقیه ششمین راپور AEITI تایید شده است.

در حالیکه قانون معادن 2018 و مقرر معدنکاری 2019 افشای مالکیت منفعت کمپنی های درخواست دهنده یا داوطلب برای جواز معدنکاری را ضروری می داند، یک بررسی از درخواستی های درحالت انتظار در پورتال شفافیت MOMP نشان می دهد که معلومات مالکیت منفعت برای بعضی از، و نه همه کمپنی هایی که درخواست جواز معدنکاری را از جنوری 2020 کرده بودند قابل دسترس است.

معلومات مربوط به بازار اوراق بهادار (بورس) جاییکه کمپنی ها لست شده است، برای کمپنی های استخراجی که تابعه کامل کمپنی های عمومی لست شده هستند، ارائه نشده است، و همچنین لینک های مربوط به ثبت بورس را ارائه نگردیده است. با اینحال، هیچ یک از کمپنی های دارنده جواز معدنکاری، نفت و گاز، بشمول آنهایی که در راپوردهی EITI، غیرمهم در نظر گرفته شده اند، به نظر نمی رسد کاملاً تابعه کمپنی های عمومی لست شده باشند.

ریاست ثبت مرکزی فعالیت های تجاری (ACBR) معلومات مالکیت حقوقی کمپنی های رجستر شده در افغانستان را ارائه می کند. بر اساس نمبر تشخیصیه مالیاتی (TIN) که برای صاحبان جواز و درخواست کنندگان در پورتال شفافیت MOMP ارائه شده است، این امکان وجود دارد تا آزادانه به معلومات مالک حقوقی صاحبان جواز استخراجی دسترسی پیدا کنند. هیچ بررسی یا ارزیابی جامع در مورد معلومات مالکیت حقوقی کمپنی های استخراجی، وجود ندارد که برای عموم مردم ذریعه سایت ACBR قابل دسترس باشد.

ارزیابی موثریت

تعهد دولت در کنفرانس های بین المللی توکیو و لندن، در در کنفرانس اکتوبر 2016 بروکسل در مورد افغانستان با الزام به شناسایی مالکین ذینفع طرفین قرارداد معدنکاری، عملیاتی شد.

علیرغم احکام قوانین معادن 2005 و 2014 که سیاستمداران و مقامات عالیرتبه دولتی را از داشتن سرمایه های معدنی منع می کند، چندین تحقیق مستقل، ارتباطات بین PEP ها و قرارداد های معدنکاری مهم را افشا کرده است. ماده 154 قانون اساسی افغانستان و ماده 12

²⁰ انستیتوت صلح ایالات متحده (جنوری 2015)، "اولیگاریشی معدنکاری نوظهور افغانستان"، در اینجا قابل دسترس است، در جون 2020؛ انستیتوت صلح ایالات متحده (جون 2017)، "غارت صنایع منابع معدنی افغانستان"، در اینجا قابل دسترس است، در جون 2020.

قانون نظارت بر اجرای استراتژی مبارزه با فساد اداری، HOOAC را ملزم می کند که سرمایه های مقامات عالی رتبه را ثبت و نشر کند. دولت اولین مجموعه از اظهارنامه های سرمایه مقامات عالی رتبه در سال 2015 نشر کرد، اگرچه تعداد قابل توجهی از مقامات راپور سرمایه های خود را گزارش نداد. هر چند الی ماه می 2018، سرمفتش خاص برای بازسازی افغانستان (SIGAR) یادآورد شد که شرایط افشای سرمایه های مقامات ارشد کاملاً اجرا شده است، حتی با وجود این که نظارت و تطبیق دوامدار پیشنهاد شده است.²¹ افغانستان از لیست حوزه های حکمی ای حذف شده بود و دیگر شامل پروسه تطبیق حرکت جهانی مبارزه با پولشویی/مبارزه بر علیه تمویل تروریسم (AML/CFT) سازمان FATF نیست.

قانون معادن 2018 چارچوب قانونی درخواست معلومات مالکیت منفعت را نه تن ها برای صاحبان جواز بلکه برای تمامی کمپنی هایی که در مرحله درخواستی جواز هستند، ایجاد کرده است، تا از مالکیت منفعت کمپنی درخواست کننده اطمینان حاصل کند، نه از دریافت کننده جواز های استخراجی.

بنظر می رسد MSG سطح افشاسازی مالکیت منفعت را تا به امروز در الحاقیه ششمین راپور AEITI بررسی کرده است، یعنی ماه می 2020. این الحاقیه واضح می سازد که تا به امروز مالکیت منفعت 127 (BO) کمپنی معدنکاری را اعلام کرده اند و یاد آور می شود که جمع آوری دیتا ها بالای مالکیت مستقیم و غیر مستقیم تمرکز کرده است نه بر کنترول.

بنظر می رسد مهمترین موانع برای موثریت افشاسازی و اعلام مالکیت منفعت تعریف محدود از PEP، تناقض در تعاریف قانونی از مالکیت منفعت و کیفیت تضمین، برای افشاسازی است. نشر اولیه دیتا های BO از جنوری 2020 هنوز یک دستاورد برجسته در مطابقت با جدول زمانی شرط 2.5 می باشد.

چندین جوانب ذیربط از جمله مقامات دولتی، جامعه مدنی، IA و شرکای انکشافی یادآور شدند که مسئله مالکیت منفعت با توجه به ادعا های مالکیت کمپنی های معدنکاری توسط PEP ها و ملاحظات امنیتی، مسئله حساسی بود. یک نماینده صنایع، از افشاسازی جدید BO استقبال کرد، چرا که منجر به از بین رفتن جواز های معدنکاری با مالکیت PEP می شود. جوانب ذیربط دیگر، نمونه هایی از PEP ها را که در حال انتقال سرمایه های معدنکاری خود به یک عضو دیگر اطرافیان خود بودند، تعریف کرد. یک مقام دولتی به خاطر وسعت ساختار فامیلی در افغانستان، برای شمولیت محدود افراد در تعریف PEP و BO انتقاد کرد.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 2.5 انجام داده است. AEITI با تعاریف مناسب برای اصطلاحات "مالکیت منفعت" و "اشخاص بانفوذ سیاسی" (PEP) حتی اگر در تناقض با قوانین مختلف ملی باشد موافقت کرده است، و از کمپنی های استخراجی که تادیبات مهمی در سال 2016-17 دارند و همچنین تمامی کمپنی هایی که از جنوری 2020 درخواستی یا داوطلب جواز معدنکاری را دارند، دیتا ها را خواستار شده است. قانون معادن 2018 تریشولد یا سقف مالکیت را 5% برای راپوردهی مالکیت منفعت تعیین می کند. همچنین MSG با رضایت اطمینان می دهد که از کمپنی های راپوردهنده درخواست شده تا راپور خود را در مورد این مسئله ارائه کنند. از ماه می 2020، مجموعه ای از 127 کمپنی معدنکاری شرح معلومات مالکیت منفعت خود را اعلام کرده اند، و در پورتال شفافیت MOMP که در مورد کمپنی های استخراجی منحیت یک سیستم راجستر برای مالکیت منفعت عمل می کند، نشر شده است. MSG در این تاریخ، یک بررسی و ارزیابی عجولانه و بی دقت را از افشاسازی مالکیت منفعت ذریعه الحاقیه ششمین راپور AEITI انجام داده است. معلومات قانونی مالکین کمپنی های استخراجی از طریق سایت ACBR به قسم عمومی در دسترس است که می تواند بر اساس TIN های ارائه شده در پورتال شفافیت MOMP به قسم متقابل ارجاع دهی شود.

برای تقویت تطبیق، از جنوری 2022 به بعد و قبل از فاز دوم اعتباردهی شرط 2.5، افغانستان باید یک بررسی از جامعیت و معتبر بودن افشاسازی های BO از طریق پورتال شفافیت، بشمول تمام درخواستی های جواز معدنکاری، نفت و گاز را انجام بدهد. افغانستان می تواند در تعریف خود از PEP تجدید نظر کند و اطمینان حاصل کند که تعریف قانونی از مالکیت منفعت در مطابقت با قوانین مختلف بوده و با بهترین روش بین المللی هماهنگ است.

²¹SIGAR (نوامبر 2019)، "راپور تفشای SIGAR 20-06 - تلاشهای مبارزه با فساد افغانستان: دولت افغانستان در تحقق معیارهای استراتژی مبارزه با فساد پیشرفتهایی داشته است، اما چالشهای اساسی برای مبارزه با فساد به جای خود باقی مانده است"، در اینجا قابل دسترس است، در جون 2020، ص9.

6.2 ارزیابی تاثیرات محیط زیستی (#6.4)

یافته های اولین اعتباردهی

این شرط در ستندرد EITI 2019 ذکر شده بود و به همین دلیل در اولین اعتباردهی افغانستان در سال 2018 بررسی نشده بود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

الحاقیه ششمین راپور AEITI بعضی معلومات را در مورد رژیم قانونی جنبه های محیط زیستی استخراج در قانون محیط زیست ارائه می کند. ویبسایت NEPA متن کامل قوانین و مقرره های محیط زیست را به لسان دری ارائه می کند. الحاقیه ششمین راپور AEITI رژیم و شرایط جواز را در مورد تسلیم نمودن راپور تاثیر محیط زیست به بخش ارزیابی NEPA، منحیث بخشی از پروسه درخواستی تشریح می کند.

ارزیابی سکرتریت

کشور های در حال تطبیق، مکلف به رسیدگی به تاثیرات محیط زیست نیستند و پیشرفت در این شرط کدام نتیجه ای در وضعیت EITI یک کشور ندارد. قابل قدر است که افغانستان تلاش هایی را برای افشاسازی یا علنی کردن جنبه های قوانین محیط زیست، مقرر ها و طرز العمل ها انجام داده است.

برای تقویت تطبیق، افغانستان می تواند استفاده از افشاسازی های EITI را منحیث عامل تشخیص تعهد کمپنی به قوانین مدیریتی محیط زیست و تهیه مقرر ها در نظر بگیرد.

6.3 ارزیابی دسترسی به دیتا ها (#7.2)

یافته های اولین اعتباردهی

کشور های تطبیق کننده تا کنون ملزم به رعایت دسترسی دیتا ها نبودند و پیشرفت در این شرط تا این لحظه کدام نتیجه ای در وضعیت EITI یک کشور ندارد. با این وجود، اعتباردهی متوجه شد که پالیسی و اعمال دیتای باز AEITI در نشر منظم راپور های خلاصه، یک نقطه شروع خوب برای دستیابی بهتر معلومات به عموم مردم را ارائه می کند. بالینحال، عدم نشر راپور های EITI در فارمت های قابل خواندن توسط ماشین، یک نگرانی بود.

پیشرفت از زمان اعتباردهی

MSG درمورد یک پالیسی جهت دسترسی، نشر و استفاده مجدد از دیتای EITI موافقت کرده است، که به نظر می رسد در مطابقت با تعهدات OGP افغانستان و شرایط 2.7.a ستندرد EITI است. بنظر می رسد نهاد های دولتی و AEITI دیتا هایی را تحت جواز آزاد در عمل، نشر می کنند. بطور مثال، پورتال شفافیت MOMP دیتا های در سطح-جواز دقیقتری را درمورد تادیات غیر مالیاتی براساس کمپنی و براساس جواز در یک فارمت باز نشر می کند.

راپور های EITI با فارمت های دیتای باز در ویبسایت AEITI و در صفحه کشور افغانستان مربوط به ویبسایت EITI نشر شده است. ضمائم جدول های تفصیلی مقایسه ارقام براساس کمپنی و منابع عایدات، تحت فایل هایی با فارمت مستقل csv در ویبسایت AEITI نشر شده است. AEITI یکی از اولین کشور هایی بود که دیتا های خلاصه را با استفاده از نسخه آپدیت شده نمونه دیتا های خلاصه توسط سکرتریت بین المللی EITI در جولای 2019، تهیه کرد. فایل های دیتا های خلاصه ی تمام دوره های مالی توسط راپور های EITI افغانستان تا به امروز جمع آوری شده که در دسترس هستند.

ارزیابی سکرتریت

ارزیابی مقدماتی سکرتریت بین المللی این است که افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرط 7.2 انجام داده است. افغانستان با پالیسی دیتا های باز در مطابقت با شرط a.7.2 موافقت کرده است، و دیتا ها را در فارمت دیتا های باز آنلاین در دسترس قرار داده است، و آنرا در دسترس عموم قرار می دهد. نهاد های دولتی نشر بعضی از دیتا ها را با فارمت باز شروع کرده است، حتی اگر سیستم افشاسازی کمپنی عقب مانده باشد. فایل های دیتا های خلاصه برای هر سال مالی، توسط EITI حمایت شده و در مطابقت با نمونه تصدیق شده توسط بورد EITI تهیه شده است.

جهت تقویت تطبیق، افغانستان تشویق می شود تا سهمگیری خود را با کمپنی های استخراجی و نهاد های دولتی مربوطه توسعه بدهد، و اطمینان حاصل کند که افشاسازی های سیستماتیک منظم دیتا ها تحت ستندرد EITI در یک فارمت دیتای باز ملزم به اجرا شود.

7. نتیجه

پس از بررسی اقدامات انجام شده توسط افغانستان برای رسیدگی به 19 اقدام اصلاحی که توسط بورد EITI منعیث شروع دومین اعتباردهی خودش (18 جولای 2020) درخواست شده بود، بطور منطقی می توان نتیجه گرفت که 13 مورد از 19 اقدام اصلاحی کاملاً مورد توجه واقع شده است و افغانستان پیشرفت قناعت بخشی را در مورد شرایط ستندرد EITI انجام داده است. خلاء های برجسته مربوط هستند به نظارت MSG (شرط 1.4)، تخصیص جواز (شرط 2.2)، معاملات مربوط به تصدی های دولتی (شرط 4.5)، مصارف اجتماعی و محیط زیستی (شرط 6.1)، مصارف شبه مالی (شرط 6.2) و گفتگو های عمومی (شرط 7.1).

